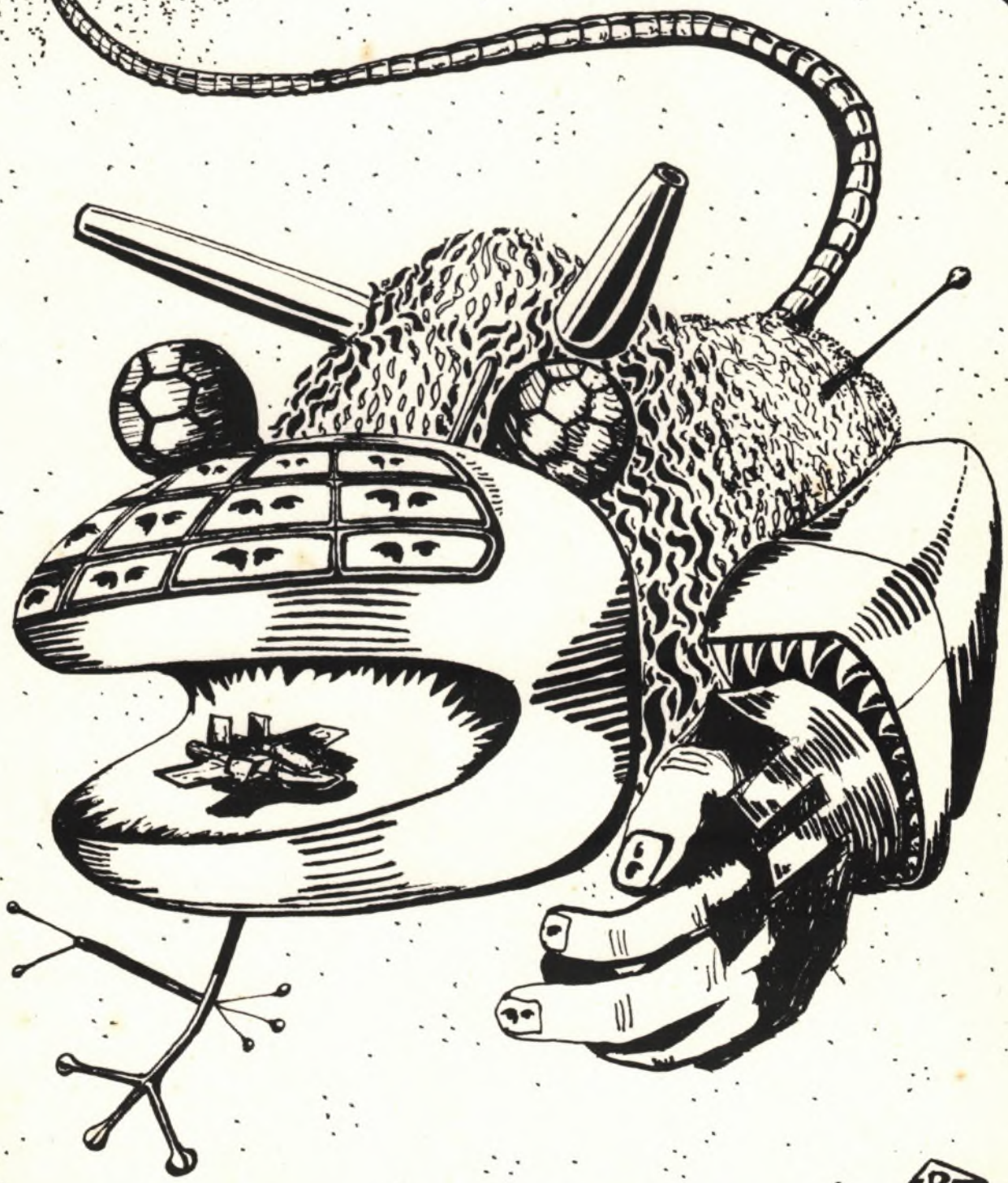
LASER

2



LASER

fanzin SFK Laser 2/13/1988

Obsah:

str. 1 - Obsah
str. 2 - Redakce
str. 3 - Emma Popik - Příchod naděje
str.12 - Vyhlášení soutěže klubu J.Verne
str.13 - Josef Pecinovský - Něco
str.28 - Nová rubrika
str.29 - Stanislaw Lem - Tři elektrytíři
str.32 - Film - Fire Flash
str.40 - Gordon R. Dickson - Lulungamena
str.51 - František Houdek - Kvíz
str.56 - Ann W. Griffithová - Slyšte, slyšte
str.65 - E. A. van Voght - Výprava ke hvězdám
/ 1. část str. 1 - 16 /

Do příštího čísla připravujeme:

pokračování románu A.E. van Vogta
povídku Amulet
povídku Pivní půda
a mnohé další zajímavosti ze světa SF literatury

Určeno pro vnitřní potřebu SFK Laser
Uzávěrka: 19. 6. 1988
Na tomto čísle spolupracoval Pavel Schebesta
Grafika: David Růžička
Adresa redakce: Tomáš Jirkovský, Obránců míru 942
413 01 Roudnice n.L.

!!! Přetiskování materiálů z tohoto čísla jen se souhlasem redakce!!!!

Redakce - redakce - redakce - redakce - redakce - redakce - redakce

Konečně dostáváte do ruky "normální" číslo Laseru v letošním roce. A hned na úvod bych vás chtěl seznámit s některými změnami, které opět nastaly.

K nejpodstatnější změně dochází v tom, že díky oboustranému tisku dochází k dalšímu zvýšení rozsahu fanzinů. Tím jsou podmíněny i další změny. Jednou z nich je zavedení nové rubriky / o ní podrobněji na straně 28 /. Pochopitelně staré rubriky zůstanou zachovány, takže díky redakci Světelných roků se můžete seznámit s obsahy filmů, díky Zdeňkovi Rampasovi můžete číst Parconské ozvěny. Jinak koncepce fanzinu, pokud se o tom tak dá mluvit, zůstává stejná, zachována. I román na pokračování, ač mnozí jsou proti tomu. Tentokrát jde o román klasika žánru SF, A.E. van Vogta. Ale neobávejte se toho, že se román bude vléci 2 ročníky. Celý překlad je rozvržen tak, že se vejde do šesti čísel, tj. do jednoho ročníku. A protože mnozí si asi budou chtít román svázat zvlášť, jsou jeho stránky číslovány samostatně, popořadě a román bude vždy na konci čísla, takže vyjmutí z fanzinu bude relativně "bezbolestné".

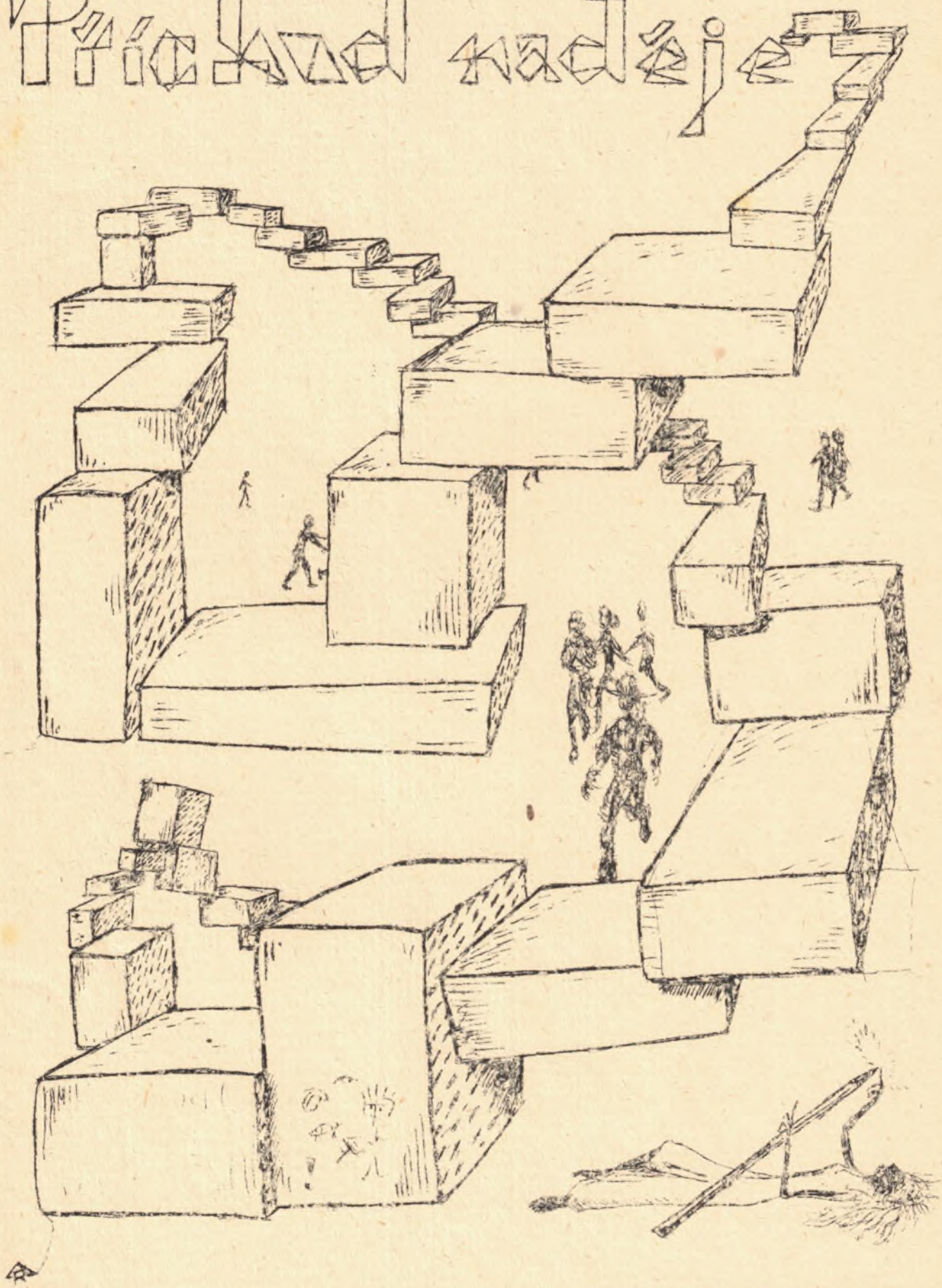
A co se týče letošního ročníku, doufám, že se nám podaří připravit pro vás alespoň jedno příjemné překvapení a doufáme, že náš fanzin se stane fanzinem vaším. A proto rádi uvítáme jakékoli připomínky, rady návrhy či nápady i pomoc při překladech a i vlastní tvorbu, recenze knih, filmů, prostě to, co zajímá vás a mohlo by zajímat i ostatní čtenáře.

A teď nezbývá už nic jiné, než vzhůru do nového ročníku.

vaše redakce

Přístav naděje

Emma POPIK



Nebylo už žádné jídlo,dospělí zemřeli a svět patřil nám,dětem. Svítilo slunce,seděli jsme na obrubníku,hubené nohy natažené na asfaltu vozovky.Nedostávalo se nám síly k mluvení,věděli jsme,že se nedožijeme neděle.

V okně mého domova visela horkem ztuhlá záclona.Za ní ležela moje matka a už dávno nic neříkala.Její poslední prací bylo umytí ledničky,už dlouho postavené uprostřed kuchyně a lesknoucí se ve slunci svým prázdným břichem.Pak moje matka ulehla a víckrát už nevstala.

Ve městě jsme zůstaly jen my,děti hladu.Jen my jsme jej dokázaly nosit po celý život v našich žaludcích,velikých jako zcvrklé švestky.Žily jsme skoro bez jídla.Hubené a horkem vysušené jsme toho nepotřebovaly mnoho.

Bydleli jsme ve velikých skladech potravin.Tam nás nespaloval sluneční žár.V rozpadajících se domech se těla dospělých měnila v mumie.Protože slunce svítilo bez přestání.Nebyly už žádné roční doby ani rozdíly v podnebí.

Zůstali jsme ve skladech,i když byly prázdné.V překližkových skříňkách už nezbyla ani jediná plechovka kompotu,který bychom mohli smísit s vodou a pít mnoho dní.Ve škvírách už nezbyla žádná zapomenutá chlebová kůrka,která by se dala rozmočit a rozdělit mezi všechny,jimž by darovala ještě jeden den života.Existoval jediný zákon -- o jídlo se musíš rozdělit se všemi.Ti,kteří jej porušili,už nikdy víc nedostali nic k jídlu.

Celé dny jsme leželi ve skříňkách jako v rakvích,a šeptem jsme rozmlouvali.Dneska ráno se jich už moc neozývalo,většina z nás jen hleděla lesknoucíma se očima na strop ze železných prutů.Bylo třeba jim ty oči zavřít,ale nikdo se ani nepohnul,nemohli jsme si dovolit ztrácet zbytky sil na činnosti,přímo nesouvisející se životem.

Starší si toho pamatoval víc a včera večer řekl:

"Kdysi dávno bylo jídla až po krk."

Mluvit o jídle bylo zakázáno.Důvod zákazu byl jasný a tak zřejmý, že jej nikdo neporušoval.Starší ležel na pytlích ve své skříňce od ovoce a ledabyle řekl:

"Jídlo vyhazovali na smetiště."

"Tak běž a přines je odtamtud,"odpověděl mu tichý hlas.

Znělo to provokativně.Nastalo ticho.Elegán,ležící vedle,se na něj podíval,ale neřekl nic.Nosil černý klobouk,a teď si jej naraził až na oči.Smíšek se úkosem podíval na velitele,který ležel se zavřenýma očima a rukama zkříženýma na prsou.

"Řekni mu něco,"zapískala ze svých šedých prostěradel Albínka,velice bílá na pozadí našich tmavých těl.Pořád se zakrývala a říkala, že jí slunce škodí.Jako by to nebylo jedno,nač zemře.Náš Velitel nereagoval.Věřili jsme v jeho rozum a pomaličku jsme se podřídili jeho velení.

"A jídlo rostlo ze země,"tiše vyprskl Smíšek.

"Pst,"žašeptala Malá,klonící se nad svým uzlíčkem."Probudíš děcko."

Kdysi si hrála na dospělou a pak porodila dítě.Zemřelo okamžitě, vždyt přece bylo celé od krve.Nosila je pořád sebou,zavinuté v hadrech tiskla je k prsům a kolébala jím,jako by mu zpívala ukolébavku.Kdyby,samozřejmě,měla sílu zpívat.

Ale náš Velitel Staršímu nic neřekl.Přemýšlel,zda vyhazovali jídlo právě na to smetiště,jehož vysoký val oddělovalo město od zbytku světa.Vždycky,než vydal nějaký rozkaz,přemýšlel.Všechno na světě jsme dělali poprvé a museli jsme přemýšlet.Když jsem tak seděl spolu s ostatními,nohy natažené na asfaltu,připomněl jsem si včerejší večer.Snad právě tehdy se ve Velitelově hlavě zrodil ten nápad!Ale ne-

dal to na sobě znát.Nevěděli jsme,co chce dělat.

"Hlad je hlad,"řekl nakonec,aniž otevřel oči."Netrapte jej."

Pochopili jsme,co tím chce říct a pokusili jsme se usnout.Zapadající slunce se odráželo v rudém oblaku prachu ve veliké bráně skladu.Nechtělo se nám spát.Podívali jsme se na Staršího,vždycky vyprávěl o tom, jak to bylo dřív.My jsme si nevzpomínali na nic,kromě hladu,byli jsme ještě malí,když zemřel svět.

Tehdy jsem uviděl,že se Velitel dívá do stropu a o něčem přemýšlí.

"Kdysi z nebe padali ptáci,"začal opatrně Starší,"jako déšť.Jeden spadl na náš truhlík za oknem.Matka řekla,ať mu dáme vodu,ale nechtěl naši vodu pít.Běhal rychle do kolečka a skláněl hlavu hned na jedno,hned na druhé křídlo a rychle otevíral a zavíral zobáček,jako by lapal po dechu.Rodiče toho ptáka snědli,ale já se nedokázal přemoct.Zemřeli,a předtím je bolelo břicho.Proto vím,že lidi nemůžou jíst ptáky."

"Já jsem taky viděla ptáky,"zapískala ze svých prostěradel Albínka."Na obrázku.Čarodějnice je měla zavřené v kleci a vykrmovala je. Jenom čarodějnice můžou jíst ptáky,protože mají černou krev."

Smíšek vyprskl i když to byla pravda.Přece jen je to divné - jíst ptáky a mít z toho černou krev.

"Kdysi bylo hodně ptáků,"zabručel ospale Elegán."Padali z nebe jako déšť,protože byly taky deště."

"Nač byli ptáci na světě?"podivila se Malá."Pro čarodějnice?"

Nikdo jí neodpověděl.Ukládali jsme se ke spánku.Usínali jsme rychle,ani jsme nevěděli kdy,a stejně tak jsme i umírali.Zaslechl jsem tichý pláč.Malá tiskla své dítě a měla mokré oči.

"Moje děcko pláče,"řekla rychle,když jsem se na ni podíval."Říká, že chce za maminkou.Vždyť jsem s ní..."

Pokusil jsem se jí dodat odvahy úsměvem,ale ten se mi nepodařil, takže jsem jen zamrkal a ona si zakryla hlavu prostěradlem.Její dítě plakalo dlouho,dokonce,i když byla úplná tma.

Zavřel jsem oči a ocitl se u maminky.Stala pod velikým stromem, obsypaném růžovými kvítky.Vztáhla ke mě ruce.Byly zlaté pod průhlednými,zelenými šaty.Usmála se rudými ústy,její zuby se bělaly a lesky.

Stůl pod stromem byl prostřen bílým ubrusem,na němž staly modré talíře.Mezi stromy,pokrytými zeleným listím,se objevili příbuzní.Každý z nich nesl v rukách misku s kouřícím jídlem a stavěl ji na stole.

Zatočila se mi hlava z vonavé páry.Maminka mi podala talíř,ale já nedokázal polknout ani sousto.Její tvář se přibližovala,vzdalovala,až se stala sluncem,tak blízkým a bílým,že jsem ji už neviděl. Zůstal jsem hladový,nenakrmila mě.

Otevřel jsem oči,svět byl bezbarvý a země ušlapaná a plochá.Stromy neměly listí ani větve,byly černé.Nikde nerostla tráva,nebyla zvířata.

Slyšel jsem,jak se město rozpadává.Ze zdí neustále odpadaly kousky omítky a padaly na ulice.Všechno bylo stejné,jako vždy,a tak jsem opět zavřel oči a pokoušel se usnout.Otevíral jsem je,abych se přesvědčil,zda ještě žiji.Smrti jsem se nebál,nebylo na ní nic zvláštního.Normálně se leželo ve skříňce a leskly se oči.Maminka vždycky říkala,že zemřeme společně ,a že se nemám bát.A teď leží a je tak maličká,že mě před ničím nemůže ochránit.

Seděli jsem s nohama nataženýma na asfaltu a snažili jsme se nemyslet na Velitele.Ráno jsme vylezli ze skladů,jak nám přikázal,ale on už mezi námi nebyl.Tvářili jsme se,že nevíme,zda zůstal ve skladu, zahleděný ke stropu.

Elegán si narazil klobouk do očí a seděl opřený o zeď mého domu, Smíšek si hrál s klacíky a usmíval se sám pro sebe,Albínka se krok za krokem pohybovala spolu se stínem a Malá k sobě tiskla své dítě.

Její oči byly červené nočním pláčem.

Toho dne bylo ještě větší horko, asfalt pukal s tichým praskáním, země pod ním měla taky červenou barvu. Tehdy jsme uviděli Holčičku. Musela být z jiné čtvrti, nikdy jsme ji u nás ještě neviděli. Vlekla se po rozpáleném asfaltu, její bosá chodidla popraskala, ale šla, jako by popáleniny ani necítila. Zdálo se, že je ještě hubenější než my, Její tenoučká kůže, obepínající hůlčičky ručiček, vypadala jako průhledná. Měla tmavou tvář a bílé vlásky. Udivilo mě, že byla tak pečlivě oblečena. Její šaty vypadaly jako zelené s drobnými kvítky. Ještě docela nedávno se o ni musel někdo starat.

Ostatní se na ni taky dívali, jak šla přímo k otevřenému kanálu. Musela si ho všimnout, ale neodbočila, aby se mu vyhnula. Věděli jsme, co se za okamžik stane, ale nikdo z nás ji nevaroval. Chápali jsme ji, měla právo udělat to.

Elegán si palcem zvedl klobouk z čela. Malá kolébala dítě, jen Albínka si cárem zakryla tvář. Holčička se podívala do kanálu, jako by se chtěla o něčem přesvědčit. Zkřížila ruce, nám se zastavil dech. Zůstala stát a pomalu se otáčela k nám. Její oči byly fialově podmalovány. Byly modré na pozadí bělma, pokrytého růžovými žilkami.

"Už nemůžu, pomozte mi," nehlasně prosila.

"Holčičko," odpovídaly naše oči, "nemáme sílu k tomu, abychom tě dokázali odtáhnout za pásek tvých šatiček, které kdysi byly zelené a které ti někdo pral."

Holčička polkla slinu a otevřela vyprahlá ústa. Byla rudá a na zubech se zaleskla slina. Svírala prsty na hubených pažích, nehty jí zbělaly, jen jejich středy ještě více zrůžověly.

Zpozoroval jsem, že povolila svaly a přestala svírat prsty. Zpozoroval jsem, jak nehty stejnoměrně růžovějí, neboť se pod ně dostávala krev. Zavřela oči.

"Teď!" pomyslel jsem si.

Skočil jsem. Podrazil jsem jí nohy, když už se její chodidla sesouvala z okruží kanálu. Spadli jsme na asfalt, pouhý krok od vlhké díry. Můj skok byl hbitý, ale my leželi a těžce oddychovali. V plicích mi hvízdal vzduch a před očima se mi roztočila duhová kola.

Namáhavě jsem otevřel oči, nejrychlejí, jak jsem dokázal. "Ještě ne," pomyslel jsem si, "protože se musím postarat o Holčičku."

Neměli jsme sílu k tomu, abychom vstali. Díval jsem se, jak na jejím bělmu tepala žilka, její tvář byla tak blízko, že se rozplývala v mlze, kolem ní vířila duhová kola a stávala se malým, hnědým sluníčkem hladu.

Když k nám dorazil stín, přivlelkla se s ním Albínka a položila na Holčiččina ústa vlhký hadřík. Neřekla nic, jen si dřepla vedle nás, a natáhla si na hlavu šátek.

Díky vlhkému hadříku se Holčička cítila lépe.

"Bála ses," zašeptal jsem, "a proto jsi chtěla skočit."

Souhlasně zamrkala fialovými víčky.

"Moje maminka," říkal jsem, když jsem odvrátil oči, "říkala, že zemřeme společně. Zeptám se jí, zda by souhlasila, abys i ty ..."

Uslyšel jsem, jak si Holčička ulehčeně oddychla. Nemohl jsem jí vyprávět o trčícím vysušeném lokti mé maminky na posteli za oknem.

"Moje babička zemřela včera," vysoukala ze sebe zpod hadříku.

Její ruka pomalu sklouzla k ústům a Holčička snala hadřík. Hnětla jej v dlani, aby se trochu ochladila. Albínka na ni zvědavě hleděla zpod šátku a já na zádech cítil pohledy Elegána, Smíška a Malé.

"Babička byla poslední dospělý ve čtvrti," chroptěla Holčička vyschlým hrdlem a všichni její slova pili jako rosu. "V mé čtvrti jsou vysoké domy a v každém z nich tisíc místností. Chodila jsem po všech těch pokojích, v každém z nich někdo ležel na lůžku. Dokud mi stačily síly jsem volala, pak jsem se vydala přímo za nosem."

"Proč jsi chtěla skočit do kanálu?"

"Prošla jsem celým městem,nikoho živého jsem nepotkala,když jsem pak uviděla vás,tak jsem pochopila..."

Albínka zpod šátku pohlédla svýma smutnýma očima."Raději usni," řekla a Holčička poslušně zavřela oči,těžce vzdychla a za chvíli už spala.Díval jsem se na ni,na nosíku se jí objevily kapičky potu a pod víčky bylo vidět pohybující se oční bulvy,jak pronásledují sen.

Nehnutě jsme seděli,v tichu bylo slyšet jen padající kusy střech, které dopadaly na vyboulený asfalt.Mysleli jsme všichni na totéž, náš Velitel nevyšel ze skladu.Už jsme na něj nečekali,ale nevěděli jsme ,co máme dělat.Teprve teď jsme se cítili ztraceni a bezradní, protože on byl naším opatrovníkem,náhradou za dospělé.Poslouchali-li jsme jej,mohli jsme se cítit dětmi.

Kolem mé hlavy spadla střešní taška,ale já se ani nepohnul.Nejen já jsme se bavil tou zrůdnou hrou s osudem.Albínka seděla s lokty opřenými o kolena,její ramena visela jako suché větve.Smíšek se přestal sám pro sebe smát,klacíky zašlapal do země.Elegán stále seděl opřený o domovní zeď,klobouk naražený do očí.Byl tak nehybný,že jsem si začínal myslet,že se už nikdy ani nepohne.Malá s bezhadějným výrazem ve tváři k sobě choulila své dítě.

Holčička se probudila pozdě odpoledne a vystrašeně se posadila. Rozhlédla se kolem sebe,ale nic se nezměnilo.V očích se jí zaleskly s slzy.Hluboko si povzdechla,zapomněla,že je třeba dýchat opatrně, protože otrávený vzduch jinak dusí a před očima se dělá tma.Holčička zbledla a opřela se o mě,ale nikoho ani nenapadlo se o ni postarat, tímspíš,že jsme si všimli malé postavičky,scházející z kopečků smetiště.

Když mezi námi ještě byly malé děti,ptávaly se často Staršího,zdá za smetištěm žijí čarodějnice,které jí ptáky.Ale on jim odpovídal: "nic tam není," a odvracel oči.

Teď jsme se přesvědčili,že za smetištěm jsou stejně malé děti, jako jsme my,Malá postavička byla na pozadí sluncem bílého nebe černá.Pozorovali jsme človíčka se smutným zájmem.Albínka vyhlédla zpod šátku,Elegan posunul klobouk nahoru,takže jsem se přesvědčil,že je naživu.

Človíček šel,zakopával o nerovnosti na smetišti a jen nějakým zázrakem udržoval rovnováhu.Upadl,a nám to přišlo líto.Albínka zavřela oči.Na něco jsme přece beh ustání čekali.

Pomalu se zvedl.Nejdřív zvedl hlavu,pak se opřel na loktech.Musel být zraněný a popálený.Smetiště mělo obrovskou rozlohu,po léta se rozšiřovalo,když město pojídalo své zásoby,protože jídlo už nebylo odkud dovézt,protože se nikomu nepodařilo projít kouřem a otravnými paramy.

Přemýšleli jsme,kdy vstane.Velice jsme toužili,aby k nám prošel zesklovatělou vstvou smrti.Cítili jsme každou jeho buňku a skoro jsme cítili vzduch,pískající mu v plicích.

Poznali jsme jej teprve tehdy,když se na chvějících nohách zastavil na začátku ulice.Běž,běž,Veliteli.Asi slyšel,protože šel,opírajíc se o zdi.Nohy se mu pletly.Měl zraněné ruce,a když přišel blíž, uviděli jsme u rtu čerstvě zaschlý strup.

Pochopili jsme.Proto nám přikázal vylézt ze skladu a čekat.Rozkazu jsme uposlechli,i když se nikdo z nás neptal na důvod.Ten byl vidět teprve teď.Jak moudrý byl náš Velitel!Upadl a dlouho se nepohnul. Báli jsme se,že se už nikdy nedozvíme pravdu o jídle,vyhazovaném na smetiště.

Jenom Holčička otevřela oči a zrakem se mě ptala,ale nikdo jí neodpověděl,nám byl jasný smysl nadlidského Velitelova utrpení.Naděje nám zakrývala všechny ostatní pocity.

Pomalu pohnul rukou,a protože věděl,že už nevstane a my hladoví čekáme,vytáhl ze zánadří něco lesklého a hodil to naším směrem.Bylo to stříbrné a koulelo se to stále rychleji,odráželo se v tom slunce,kte-

ré nás oslepovalo radostí.Mysleli jsme jen na jedno - konzerva,jídlo.Plechovka zrychlila a nadskočila na hrbolu.Byla blízko,oslepovala nás.Pojednou jsme spatřili nebezpečí - kanál.Holčička si na něj vzpomněla dřív a zakryla si rukou ústa,aby nevykřikla.

Otevřený kanál byl blízko,plechovka nadskočila.Nedokázali jsme se zvednout,neměli jsme sílu.Skočit znamenalo okamžitě zemřít,zůstat na místě,ještě aspon chvíli žít.

Uslyšeli jsme vzdech a něco se kolem nás mihlo.Chvíli bylo ticho a pak - plesk.Byl to Smíšek,malý a kudrnatý,kdečemu se smějící Smíšek.Nebrali jsme jej vážně a on,samozřejmě,dopadl špatně,spadl tam. Nemohl jsi dopadnout dobře,Smíšku.Dopadl jsi nejhíp ve svém životě, plechovka je v bezpečí.

Šedé bunky se zachvěly,přízraky se pohnuly,do kostřiček vjela energie.Zazvonily příbory,každý už držel misku,pohárek,hrníček,skořápku,všechno možné,vytáhnuté čertví z kterého záhybu oděvu.Za chvíli již plápolal ohen a vařila se voda.To bylo důležité,mnozí z nás zemřeli,když jedli přímo z plechovky.Stěžovali si na bolesti břicha,říkali,že jim střeva rozdírají drápky.Proto se teď taky do jídla nikdo nehnal,dokázali jsme vydržet víc.Naše žaludky byly zvyklé na půst,nedokázaly by strávit veliké kusy,hltavě tlačené přímo do úst.

Ve vztažených rukách jsme drželi misky a tázavě jsme se dívali na Velitele.Ležel tam stejně jako předtím,tváří na asfaltu,už dávno se ani nepohnul,takže jsme se pohledem zeptali Elegána,je nejvyšší,musí v sobě najít sílu.Pochopil a sklonilse,aby do obou rukou uchopil plechovku,ale neměl sílu na to,aby pronesl modlitbu,začínající slovy:"Děkujeme ti,jediná matko nás všech ..." Seděli jsme v podřepu,utvořili jsme kruh,věděli jsme,že se v duchu všichni modlí. O tom,jak je důležité modlit se před jídlem,nám řekl Starší.

Zvolili jsme si Elegána a vyzvali jej očima,on pochopil a vytáhl nůž.Když jej vbodl do stříbrného víčka,každý z nás se zaposlouchal do jeho zvuku a při pohledu na to,jak tvoří kouzelný kruh,opakoval v mysli místo dalších slov modlitby prosby o to,aby jídlo nebylo zelené.Všechno,co na světě bylo špatné,mělo tu zlověstnou barvu.

Konečně byl nožík vytažen z plechovky.Elegán se pozorně zadíval na ostří.Bylo červené,takže pomalu ohnul víčko.Měl silné ruce,dobře,že jsme si jej zvolili,odkryl víčko a rychlým,zručným pohybem vyklopil obsah plechovky do kotlíku s vřící vodou.Plechovku v ní pečlivě vypláchl.Jídlo se rozteklo a zřídlo,a tak pečlivě rozdělil všem stejné porce.Jenom Malá neodešla po tom,co dostala svou,sklopila oči a požádala o druhou pro své dítě.Když se jí Elegán podíval do očí,zašeptala,že se s ním rozdělí o svou porci.Srkala polévku, a když tekutina vychladla,strkala okraj misky do uzlíčku tam,kde měla být ústa.

Jedli jsme dlouho a pomalu,uměli jsme polykat po kapkách,to nás naučily naše zesláblé organismy.Dlouho jsme v ústech drželi první hlt a cítili jsme,jak žaludek pomalu vlhne.Pak jsme dovolili,aby kapalina po kapkách stékala do žaludku.Poprvní kapce se žaludek probouzel a začal vylučovat šťávy,které tekly jen tenkými praménky,aby trávení trvalo co nejdéle.

Naše organismy byly velice moudré,po čase jsme se naučili rozumět jim a poslouchat je.Když se žaludek rozehřál,oddechli jsme si a dovolili jsme si druhý hlt.Cítili sjem,jak se naše střeva krčí a ztenčují.Určitě byla uvnitř čistá a prázdná jako trubky z igelitu.Když ucítila jídlo,stáhla se a držela jídlo tak dlouho,až je bezezbytku strávila.Po druhém hltu jsme museli udělat přestávku.Vstoupila do nás síla,mohli jsme rozmlouvat,a dokonce udělat i několik kroků.

A teprve tehdy jsme v sobě našli dost síly na to,abychom si dokázali povšimnout Velitele a pokusili se mu pomoci.Albínka vzala jeho

misku.Nevstala a pomalu se vydala směrem k němu.Připomínala čtvernožce,i když jsem na Zemi jaktěživ neviděl nikoho,kdo by takhle chodil.

Přidřepla si vedle něj a zvedla mu hlavu,pod tvář mu dala kousek hadříku,aby se mu kůže nepřilepila k asfaltu a vlila mu do úst první hlt.Byla to pro ni příliš veliká námaha,jeho hlava narazila na asfalt a jídlo příliš rychle vteklo do žaludku.Dávil se a kašlal tak,až z zblednul,ale nevyplivl ani kapku.Položil si tvář na hadřík a odpočíval. Dívali jsme se,jak se jeho žebra pohybují v nepřiměřeně rychlém dechu.Mrzelo nás,že zapomněl na jedovatý vzduch a dýchal tak zhluboka.

Albínka unaveně seděla ve své pozici,ruce zavěšené pod koleny.Vedle jejího chodidla stála Velitelova miska.Její ruce visely těsně nad miskou.Věděli jsme,kolik námahy stojí složení loktů z kolen.Musí se přece napnout svaly,naklonit se,což znamená pohnout zádovými svaly a vtáhnout břicho.Albínka toho snědla příliš málo na to,aby dokázala vykonat takovou práci.Energii,již dostala ze dvou hltů,spotřebovala na to,aby došla k ležícímu a zvedla jeho hlavu.Ale teď si nem mohla dovolit třetí hlt,ani pomoct Veliteli.

Říkali jsme mu očima,zvedni hlavu,opři se na lokti,uchop misku oběma rukama a drž ji pevně.Nepij ze země,vzepři se o loket,napovídali jsme,když jsme viděli,jak se neobratně plete.Neposlouchal naše pohledy,až se to stalo.Jeho hlava klesla a teplý pramínek protekl prsty a odtekl po asfaltu.

Ztuhli jsme,když se Veliteli vylilo jídlo.To nikdo z nás nepromíjel.Zákon byl přísně dodržován,sám jej vydal a my si byli jisti,že by přikázal jej dodržet,nepožadoval by přídavek,jehož snězení by znamenalo rozsudek nad někým jiným.

Albínka mechanicky pohnula prsty,jako by se ospravedlňovala,nikdo se ani nepohnul,jen Holčička zašeptala:"A co teď?"

Neodpověděl jsem jí,protože odsouzený nebyl jen Velitel.Neřekl přece nikomu,zda jsou na smetišti ještě nějaké plechovky.Nikdo z nás neměl tolik sil,aby se tam mohl vydat a riskovat průzkum,Velitel přece mohl přinést poslední plechovku,která existovala.

Ležel a neustále ve tváři stárl,zavřel oči,Albínka se na něj nedokázala dívat,umíral tu u jejich velikých nohou.Nemohu ti pomoct - říkaly její veliké oči - musím dodržovat zákon.Nemohu ti pomoct - ospravedlnovala se - nedokážu.

Budeme po malých hltech polykat jídlo po celý večer.Usneme pozdě a necháme si misky u tváří.Ve spánku se nikdo z nás ani nepohne,budeme spát klidně,nebudou nás trápit noční můry.Ráno zase začneme hodovat a večer,po celodenní léčbě,se možná dokážeme zvednout a trochu chodit.Škoda,že už mezi námi není Smíšek,vždycky uměl říct něco legračního.Když jsme seděli u ohně,cítili jsme,že život může být někdy i příjemný.

A po celou tu dobu bude náš Velitel,který nám daroval všechny ty dny,umírat aslunce mu vysuší pokožku.bylo větší ticho,než obyčejně.

Najednou Malá uchopila jeden z klacíků,které tu nechal Smíšek,a zahrabala jím v zemi.

"Moje dítě právě umřelo," řekla,když na uzlíček nasypala hrst písku.Připlazila se k Veliteli a začala mu do úst vlévat jídlo,které bylo určeno jejímu dítěti.

"A přece vyhazovali jídlo na smetiště," řekl Starší a my jsme v jeho hlase vycítili uznání pro čin Malé.Ustanovili jsme nový zákon.

Cítili jsme se dobře.Velitel polkl své dva hlty,jeho tvář získala obvyklou barvu,klidně ležel na svém hadříku,chránícím jeho tvář před popálením.Odpočíval v milosrdném stínu dvou děvčátek,které seděly po obou jeho stranách.

Pohlédl jsem na Holčičku.Na jejím nosíku už nebyly chorobné kapičky potu.Tenkou pokožkou prosvítaly drobné žilky.Dívala se mi do očí a já si všiml,že se koutky jejích úst maličko chvěly,jako by se po-

koušela pousmát.

Slunce zapadalo za hradbu smetiště,třeba nám zítra Velitel řekne, že tam jsou konzervy.Díval jsem se do okna svého domova,nazáclonku v okně.Ale to,co je v pokoji,je moje máma.Podíval jsem se na Holčičku,zatoužil jsem,aby i ona patřila do mé rodiny.

"Já dám tobě," ukázal jsem očima na misku,"a ty dáš mě."

Maličko jsem si lokl polévky z její misky a zvedl jsem svou k Holčiččině tváři.Bylo nám dobře,nemuseli jsme nic říkat.

Ale ona mi najednou řekla:"Víš,z čeho se dělá jídlo?"

Udiveně jsem se na ni podíval.Před chvílí jsme se rozdělili o život,můj patřil jí,ona mi dala svůj,protože jídlo je přece svaté.

"Copak se jídlo dá dělat?" zašeptal jsem zhrozeně a zadíval jsem se na hradby smetiště,obkličující město.Bylo navršeno za dlouhá léta z prázdných plechovek.Kéž by tak i z plných,dodal jsem žádostivě.

"Jídlo je prostě v plechovkách," vysvětlil jsem jí sebejistě.

"A kdo je tam dal?" zeptala se a lehce si skousla ret.

Potřásl jsem hlavou,nic jsem nechápal.Pustila zuby dolní ret,zřejmě ji to zabolelo.

"Moje babička mi toho hodně vyprávěla,než zemřela,a přikázala mi všechno si dobře zapamatovat.Řekla,že se nezachráním,pokud někoho nezabiju."

"Koho?" zašeptal jsem udiveně.Umíralo se tak rychle a lehce,dělali jsme všechno pro to,abychom přežili,a moje Holčička,s níž jsem se podělil o jídlo,říká něco tak podivného a strašného,že to nedokážu pochopit.

Sklonila se nad svou miskou a tvářila se,že čichá k tekutině,aby zakryla rozpaky a vykroutila se z odpovědi.Třeba se jí něco pokazilo v hlavě od horečky a prožitků?

Zvedla oči nad okraj misky,byly jasné a naprosto se necítila špatně.

"Babička mi říkala,že se jídlo dělá ze zvířat a rostlin.A zvířata je třeba zabít,než se strčí do plechovky.Přikázala mi opakovat - zaostři hůl,několikrát uděř,maso život."

Podezřívavě jsem se podíval do své misky a ona přikývla.A pak jsem se ještě jednou podíval na svět,protože teď už byl jiný,i když Albínka stejně jako před tím seděla U Velitele,aby jej chr ánila svým stínem,Elegán,jako obyčejně,spal s kloboukem na tváři.

Na celé Zemi bylo ticho.Tak ticho,jak může být jen na mrtvé Zemi, na níž nežije žádné zvíře,které je třeba zabít.Pohlédl jsem na Holčičku,měla v očích nějaké divoce planoucí ohníčky.Její ústa se tvrdě stáhla.Po řadě se dívala na Albínku,Velitele,Malou.Bylo to pro ni lehké,přišla teprve dnes.

A i ve mě se začínalo něco zvedat,nějaká předtucha nasládlé chuti.

"Těm neřekneme nic?" ujistil jsem se,a ona přikývla.

Zaostřit hůl,opakoval jsem si v myšlenkách,udeřit,zabít,žít.

- - - - - - - -

Z polského originálu Emma Popik "Nadejście Fortynbrasa",z knihy E.Popik - Tylko Ziemia,vyd.nakl.Iskry.Warszawa 1986,str.28-38, přeložil Jiří Pilch,KLF Ostrava.

Klub Julese Vernea Praha vyhlašuje soutěž

O NEJLEPŠÍ DOBRODRUŽNOU SCI-FI

Podmínky: Do soutěže přijímáme příspěvky s dějem, který se odehrává ve vzdálené i blízké utopické i dystopické budoucnosti, přítomnosti i minulosti, na Zemi i za hranicemi viditelného i paralelního vesmíru. Příběh se může odehrávat v prostředí ultravyspělých galaktických / nebo i větších/ supercivilizací stejně jako v prostředí pravěkých, středověkých i jiných společností. Podmínkou je dobrodružství se sci-fi motivem, bez pomoci kouzel a čarodějů.

Forma: Příspěvky zasílejte psané čitelně strojem ve dvou kopiích. Rozsah prací není omezen. Příspěvky zůstávají k dispozici porotě s tím, že se je pokusí zveřejnit buď ve zpravodaji Poutník nebo v jiných fanzinech.

Termín: Nejpozději do 1.12. 1988

Vítězové budou oceněni symbolickými cenami a jejich příspěvky budou zvěřejněny ve zpravodaji Poutník.

Své práce zasílejte na adresu: Egon Č i e r n ý
Matěchova 14
140 00 Praha 4

J O S E F

P E C I N O V S K Ý

N E C O

S o m e t h i n g i n t h e w a y s h e w o o s m e,

I d o n ´t w a n t t o l e a v e h e r n o w...

George Harrison

KUPTE SI INTELIGENTNÍ HRAČKU! hlásala barvitá reklama ve výkladní skříni.

"Mami, chtěla bych toho medvídka..."

"Neotravuj, takových máš doma!"

"Ale tady píšou, že je inteligentní!"

"Nemůžeš přece věřit každé hlouposti."

IDEÁLNÍ HRAČKA PRO VAŠE DÍTĚ! NESPOČETNÉ VARIANTY DĚTSKÝCH HER!

"Táto, ten panák se na mně nějak divně kouká."

"Je to asi poslední model robota. Jsou pěkně drahé a nespolehlivé."

"Ne, počkej, to asi nebude robot. Podívej se na cenu!"

"Tak potom je to nějaký nesmysl. Hloupá reklama. Za tyhle peníze koupíš nanejvýš tak dálkově ovládané letadlo."

"NEUNAVÍ. NEOMRZÍ. POMUŽE PŘI VÝCHOVĚ I VYPRACOVÁNÍ DOMÁCÍCH ÚKOLŮ!"

"prosímtě, Jindříšku, snad bys tu hloupost něchtěl?!"

"Ale dědo...Přemluv tatínka. Třeba pod stromeček. Je to určitě lepší než ta vychovatelka, co mně každý večer honí v půl deváté spát. A asi taky levnější."

"Co ty můžeš vědět o cenách?"

"Moc. Viděl jsem, jak ji tatínek dává peníze."

INTELIGENTNÍ FIGURKA TYPU GERONIMO. DODÁVÁ FIRMA AGGENTER!

"Přejete si něco?" zeptal se obtloustlý prodavač s blýskavou pleší nevýrazně vyhlížejícího muže v opotřebovaném oděvu, který už dobrých dvacet minut bloumal prodejním prostorem a doposud se obsluhujícímu personálu vyhýbal značným obloukem. Kapsy měl napohled splasklé a prodavač si o jejich obsahu nedělal žádné iluze. Vpadlé tváře, neoholená brada, pohled čpící nevyspáním. Hubené ruce zabořeny hluboko do kapes. Zatím na nic nesahá, jen okukuje. Zatím. Ale z toho, co je v regálech vystaveno, si nemůže určitě koupit nic. Tak co sem leze. Firma Argenter dodává luxusní výrobky pro zákazníky z vyšších kruhů.

Obrátil roztřesený pohled k prodavači a pak rychle uhnul. Pokrčil rameny.

"Ne...Ne, děkuji. Nic nepotřebuji, Jen jsem se přišel trochu ohřát... a podívat se na ty vaše ... zázraky."

Prodavač už měl na jazyku silná slova, ale ta osoba byla při bližším pohledu docela zajímavá.

"Zajímají vás naše inteligentní hračky?"

"Pochopitelně. Jsem tak trochu od fochu. Vystudoval jsem kybernetiku a deset let dělal ve výzkumu. U Altona. Dobře tedy vím, že umělá inteligence neexistuje. Ty hračky však nevypadají jako jednoúčelové roboty, kterými se to všude jen hemží. Na to jsou příliš levné a dost malé. Proto mne to zajímá."

"Myslíte si, že naše reklama je humbuk?"

"Ne, to jsem neřekl. Neměl jsem příležitost si ty kousky vyzkoušet. Ale o té inteligenci, víte..."

"Pochybujete, že?"

"To jste řekl vy."

"Nač se přít. Kupte si jednoho paňáca a uvidíte."

"A nevíte za co? Nemám ani co do žaludku."

"Jak dlouho už jste bez práce?"

"Před rokem jsem se rozvedl a ženasi vzala šikovného advokáta. A Alton nezaměstnává společensky znemožněné. Byly tam ještě jiné důvody...Nemyslím, že je nutné se tady o nich bavit. Postaral se o to, abych ó práci nezavadil. Mám tedy jiné starosti než kupovat si inteligentní hračky."

Do krámu se nahrnuli zákazníci. Rodina. Osmileté dítě si dost vztekle vydupávalo panáka oblečeného do kostýmu harlekýna, matka se ho snažila mírnými slovy konejšit, otec mlčky přihlížel a nervozně sahal do kapsy pro peněženku. Prodavač se začal věnovat zákazníkům, kteří vypadali na to, že by z nich něco mohlo kápnout. Nezaměstnaného nechal zatím svému osudu. Nevšímal si toho, jak bere líbivé figurky do rukou a snaží se nahlédnout do jejich útrob, aby aspoň částečně pronikl do jejich tajemství. Nepodařilo se mu to. Byly precizně uzavřené a kontrolní a manipulační otvory byly dokonale zamaskované.

Nezdárný synáček si už vyfňukal svou hračku a otec se nesmělе dožadoval předvedení.

"Lituji, pane,"při prodeji hraček typu Geronimo platí zvláštní ustanovení," vysvětloval prodavač. "Hračky přímo v prodejně nepředvádíme. Pokud máte zájem, mohu vám o jejich možnostech promítnout krátký reklamní film, který vám dodá prvotní dojem a i návod, jak s ní zacházet. Po dobu jednoho měsíce poskytujeme na provoz hračky absolutní záruku. Pokud s ní nebudete z jakýchkoli důvodů spokojen, pokud se objeví jakákoli závada, ihned vám pošleme odborníka a zboží bezplatně přeprogramujeme. V téže lhůtě máte možnost hračku kdykoli vrátit a dostanete zpět celý obnos. Po vybalení ponechte Geronima dvacet čtyři hodin v klidu na teplém místě.

Pak hračka ožije. Zaznamenejte si čas, kdy se rozběhne. Od toho okamžiku běží záruka. Svým zákazníkům, pane Graytone, plně důvěřujeme."

"Co všechno ten panák dovede?" ptal se asi pětatřicetiletý otec, v dobře šitém obleku, na pohled zaměstnanec banky či jiného úřadu s podobným zaměřením, dávající nepokrytě najevo, že v jednání se stranami je naprostým suverénem. Jeho způsob kontaktu s rodinnými příslušníky působil naproti tomu dost rozpačitě.

"Umí všechno, co si budete přát... tedy, co si bude přát váš syn. Poslouchá na slovo."

"Nemůže mu ublížit?" vstoupila do obchodní transakce matka, které zdá se nabyla dojmu, že by měla ukázat, kdo vládne rodinné radě.

"Něco takového je už z principu vyloučeno, pokud ovšem by se chlapec nechtěl podívat dovnitř. Ale ani v tom případě, kdyby se uvolnily pružiny ovládající mechanické svaly, by k těžkému úrazu nemělo dojít. Atomová baterie je nerozbitná, je to ostatně stejný typ, jaký se používá v běžných přístrojích spotřební elektroniky. Vydrží osm až deset let, což je o poznání déle, než se předpokládá životnost loutky."

Rodina se zdála být spokojena.

"Přejete si Geronima zabalit?"

"Ne!" zatal synáček zuby a chytil panáka do náruče.

Prodavač přijal příslušnou částku a s úklonou vyprovodil spokojené zákazníky.

"Geronima čeká těžký život," poznamenal nezaměstnaný.

"Jak se to vezme," pokrčil rameny prodavač a bedlivě si návštěvníka prohlížel. "V souvislosti s tím, co jste mi tu o sobě řekl, si myslím, že vám mohu učinit nabídku."

Návštěvník zpozorněl.

"Dost možná, že bych pro vás měl i zaměstnání. Potřebujeme inteligentní lidi se zkušenostmi z elektroniky. Neříkám, že ta práce je dobře placená, ale hlady určitě nezemřete."

"Poprvé slyším, že by obyčejný prodavač někomu nabízel práci..."

"Prodávám jen proto, abych na vlastní oči viděl, jakým dojmem nové výrobky působí. Bezprostřední kontakt se zákazníkem je velice užitečný a může ovlivnit další směry výroby. To, co obvykle lidé řeknou prodavači, by se jinde neodvážili říct. Prodavač je hromosvodem, který musí vytrpět vše. Kdybych si nespokojeného zákazníka zavolal do kanceláře, obvykle zcela ztratí veškerou výmluvnost, cizí prostředí ho umlčí. Já však chci znát to, co si skutečně myslí. Jmenuji se Adolf Argenter. Firma je moje a na patentu hraček typu Geronimo se podílím jedenapadesáti procenty."

"Borby Jasper," představil se návštěvník.

"Berete?"

"Nekupuju zajíce v pytli. Potřebujete mě do vývoje?"

"Ne. Do provozu."

"Nerozumím."

"Pochopíte. Hračky jsou ovládány na dálku. Inteligentní hračka jako takové skutečně neexistuje, ale zákazníkovi stačí dokonalá iluze. Inteligentní hračka zatím existovat nemůže, elektronické systémy stále nejsou dokonalé a roboty se stále nedaří programovat lidským hlasem. Potřebují, jak jistě vítě, přesně formulované příkazy, a proto se dětem s roboty tak obtížně komunikuje. S Geronimem si však dítě může dělat co chce a Geronimo musí na slovo poslouchat. Protože loutku řídí člověk."

"To se vám nemůže vyplatit?!"

"Proč myslíte? Cena loutky je trojnásobkem obsluhy za tři

roky provozu. Za takovou dobu dítě většinou hračka omrzí a odloží ji. Pokud ne, je vyvolána porucha, a v té době už zákazník musí opravy platit. Neplatí však za opravy, ty jsou zbytečné. Platí na obsluhu. Chápete?"

"Ekonomické stránka věci je mi jasná a nemíním se zmiňovat o její právní čistitě. Přiznám se, že za současného stavu věcí je pro mne nabídka dost lákavá."

"Nu, rozmyslete si to."

"Nemám si co rozmýšlet. Kdy mohu nastoupit?"

"Zítra v sedm ráno."

Jesper čekal lecos, jen ne to, s čím se nakonec setkal. Doufal, že v nejlepším případě bude sedět u terminálu, televizními kamerami vestavěnými do očí malého robota sledovat dění v pokoji dítěte a mechanickýma rukama na dálku vodit loutku, případně za ni mikrofonem odpovídat. Zatím ho očekávala střízlivě vybavená místnost ve sklepeních Argenterova obchodního paláce: křeslo, psací stůl, skříňka s elektronickým přístrojem neznámého typu, snad trochu připomínající laboratorní testovací přístroje.

S Argenterem se už nepotkal. Do kanceláře ho uvedl tajemník. Jesper v něm chvilku hledal rodinnou podobu, aby se ujistil, zda ho náhodou do zaměstnání nedoprovází "a synové", bylo to však zbytečné. Ten člověk byl skutečně pouhým zaměstnancem. Předložil Jesperovi malé pohoštění a k prostudování pracovní smlouvu. Jesper ji nijak zvlášť pečlivě nečetl a podepsal ji. Částka, která mu měla být vyplácena, překonala všechna očekávání. Jen se trochu zarazil nad ustanovením "Pracovní doba dle potřeby", ale koneckonců byl v situaci, kdy si nemohl moc vybírat.

Tajemník ho vyzval, aby počkal, a vzdálil se. Jesper se co nejpohodlněji usadil v křesle a cítil se spokojen . Nečekal, že po předchozích nesnázích dostane místo tak snadno, i když si byl nucen přiznat, že jeho kvalifikaci zase docela neodpovídalo. Naplnil ho lehký pocit štěstí. Zavřel oči a cítil, jak zvolna usíná. Teď, za chvíli, by měl přijít někdo, kdo mu dá základní instruktáž a uvede na pracoviště. Když mne tady nakde se zavřenýma očima, nebude to působit dobrým dojmem. Snažil se spánek přemoci, ale nepodařilo se to. S myšlenkou, že do kávy musel být přimíchán nějaký omamný prostředek, kterou se však vzápětí snažil zavrhnout, protože k tomu neviděl žádný důvod, usnul.

"Mami, už se hýbá!" uslyšel zřetelně pronikavé dětské zavřeštění. Přicházelo jakoby z dálky a jednotlivé slabiky se jako hroty zarývaly do mozku. Přemýšlel, co by to mohlo znamenat. Náhle nevěděl, kde je a co se vlastně děje.

"No to jsem ráda, že ten chlap v obchodě měl pravdu," uslyšel jiný hlas. Alt. "Celou noc to leželo jako kus dřeva, o nějaké inteligenci nemohlo být řeči. Snad jsme se nenechali napálit."

Jesper cítil, že mácelé tělo neobvykle strnulé. Vzpomněl si, že usnul v křesle, ve sklepě, v kanceláři u Argentera, teď už je určitě odpoledne, to znamená, že ten člověk, který si pro něho přišel, ho nechal spát. Pěkná ostuda. Kdoví, jestli ho Argenter ještě zaměstná. Pokusil se trochu protáhnout zdřevěnělé nohy.

"Hele, cuknul nohama. Tak Geronimo, poslouchej. Nech už toho a postav se."

Slyšel velitelský hlas. Pěkně vzteklý. A dětský. Věděl, kdo to mluví. Toho uvřeštěného kluka poznal hned. Jenom nechápal, kde se tady vzal.

"Tak Geronimo!"

Ucítil nešetrný dotyk na paži. Něco s ním prudce otřáslo.

"Tak otevři už oči!"

Stále ještě se probouzel z těžkého snu. Ten sen by už měl skončit. Pokusil se poručit výčkům. Ta se váhavě nadzvedla.

"Tak vidíš, Alfe," uslyšel z dálky alt. "Už je vzhůru. Teď už si s nim hraj sám. Kdyby s něco potřeboval, zavolej slečnu Karin."

Zaklaply dveře.

"Tu megeru? Kašlu na ni," zaskuhral Alf. "Mám teď Geronima. Stečíme si semi."

Jesper ničemu nerozuměl. Ležel na měkkém huňatém koberci a díval se přímo do bílého stropu s lustrem vyzdobeným dětskými motivy. Pak mu výhled zakrylo cosi bledého a zrzavě střapatého. Mělo to oči. Velké, hnědé, kulaté oči. Lidské oči. Oči dítěte.

"Vstan, Geronimo!" rozmazala se tvář. Výkřik pocházel z nestvůrně velkých úst, která se přiblížila až těsně k jeho očím.

Náhle měl nový, neodbytný pocit. Neznámá síla ho nutila, aby vstal, a byl si vědom toho, že až se postaví, bude mít z provedeného úkolu radost. Neobratně pohnul údy a měl dojem, že mu nepatří. Těžkopádně se obrátil a s potížemi se napřímil. Vyšponoval nohy jak jen nejvíc to šlo a snažil se vytáhnout co nejvýš, přesto však sahal chlapci jen po kolena. Hoch klečel na koberci, lokty se opíral o zem a díval se mu přímo do očí. Jesper cítil uspokojení, Stál, vyplnil příkaz, ale nebylo to takové uspokojení, jaké očekával. Pořád nechtěl věřit tomu, že je malý, bezmocný, že se stal doslova a do písmene hračkou v rukách toho malého tyrana.

"Jak se jmenuješ?" udeřila ho další otázka.

Borby Jesper, chtěl vyhrknout, ale náhle ucítil v hlavě prudký nával bolesti, a tak jeho ústa, ovládaná mechanickým systémem, kombinovaná s malým mikrofonem, se ani nepohnula. Musel počkat, až ta hrůza odezní, teprve pak se mu ulevilo.

"Ty neumíš mluvit?"

"A-ano, umím mluvit," pronesl Jesper váhavě, přes elektrický systém se mu to jakž takž podařilo.

"Vida, mluvit umíš. Rozumíš tomu, na co jsem se tě ptal předtím?"

"R-rozumím."

"Tak mi řekni, jak se jmenuješ."

Borby Jesper, ty drzý spratku," chtěl vykřiknout, a další nával bolesti do mozku ho už tolik nepřekvapil. Do mozku...Spíše do míst, kde by mozek měl, kdyby byl ještě člověkem. Ale on už přece člověkem není.... Ne? Ale co se to s ním stalo?

"Tak odpověz přece!"

Ucítil stisk a prudké zatřesení.

"Geronimo," vydechl proti své vůli.

"Tak vidíš, sluší ti to. A ještě něco. Příště, vždycky když budeš odpovídat, mi řekneš pane."

"Ano."

Přece odpověděl! Tak proč se opět stupňuje ta bolest? Pomalu, velmi pomalu si uvědomoval, čeho se teď dopustil.

"Ano, pane." opravil se. Bolest zmizela.

"Tak, Geronimo. A teď pěkně - pochodem,vchod!"

A Borby Jesper, muž s kvalifikací vysokoškolského profesora, nyní loutka v rukou malého Alfreda, se vydal na pochod. Prováděl předpisové obraty, poskakoval na jedné noze, metal kotouly, šplhal po zéclonách, byl přece jen pestře oblečenou figurkou, harlekýnem, malou kopií člověka, dětskou hračkou, do níž jeho lidský mozek vložil intelugenci a kterou pan Argenter vybavil čidly podminujícími absolutní bezpečnost.

"To už snad stačí, Alfe?" odvážil se promluvit, přestože vů-

bec necítil únavu, jen ho vůbec nebavilo poskakovat tak, jak hocha napadlo. Pak si uvědomil bolest a opravil se:

"To už snad stačí, pane."

Bolest ustala.

"Nežvaň. Budeš mluvit, jen když se tě budu ptát. Rozumíš?"

"Ano, pane," odpověděl Jesper pokorně.

Házel si s Alfem míčkem, z neuvěřitelně stupidní stavebnice stavěl monstrózní stavby, a to přesně podle Alfových pokynů, který byl vždycky smíchy bez sebe, když se budovy, postrádající jakékoli poznatky čerpané z dlouhodobých zkušeností lidstva hroutily s rachotem k zemi, prohánět automobily na překážkové dráze, ošetřoval "nemocné" medvědy.

Alf byl neuvěřitelně hloupý chlapec. Byl zvyklý, že vše, co si zamane, dostane a s hračkami zacházel v souladu se svou povahou. To Jesper poznal ve chvíli, kdy jeho pán konečně na chvíli odešel. Když zjistil, že v jeho nepřítomnosti má volnost pohybu, vydal se na průzkum neobyčejně rozlehlé místnosti, sloužící jako herna i ložnice jedinému dítěti. Ve skříni, která byla pootevřené, nacházel trosky letadélek, elektronických autíček, železničních modelů. Vše zničené necitlivou rukou rozmazleného hocha.

Po chvíli se vrátil.

"Geronimo, kde jsi?"

"Tady, pane."

Loutka vylezla ze skříně.

"Co tam děláš?"

"Přemýšlím, jestli by to šlo opravit," odpověděl podle pravdy.

"Ty bys to dokázal?"

"Myslím, že ano, pane."

"Tak se do toho můžeš pustit. Třeba do té lokomotivy," řekl Alf a na hračku pořádně šlápl.

"Ano, pane..."

Alfred si lehl na koberec, listoval knihami, čmáral do nich velkou tlustou tužkou a po očku pozoroval Geronima, který se mordoval s lokomotivou rozchodu HO. Konečně si Jesper oddychl. Může dělat práci, při které nad sebou necítí ten pronikavý drzý hlas, při níž ho nikdo nehoní z místa na místo, chvílemi pozoroval hodiny a čekal na dobu, kdy se přiblíží večer, malý křikloun půjde spát a Argenter ho na noc pošle domů. Teď už chápal, co bylo míněno tou "neomezenou pracovní dobou". Pokud bude dítě vzhůru, bude muset být Jesper v pohotovosti. Naštěstí také chlapec spí, chodí do školy, jezdí s rodiči na výlety - nu, ale to si ho může vzít s sebou... Snad ho Geronimo brzy omrzí.

Hned večer řekne Jesper Argenterovi, co si o tom myslí. S tak povedeným místem co nevidět praští. A plat za dnešní den si může Argenter nechat. Budiž, to je všechno krásné, ale jak se to tomu darebákovi podařilo, aby se Jesper tak dokonale sžil s pouhou elektronickou figurkou, uvnitř jistě dost primitivně uspořádané - poznal to z toho, že končetiny nemohl ovládat tak dokonale, jak by si přál, nebo - jako kdyby byl člověkem. Chlapec nic neříkal, a tak Jesper pomalu rozložil na podlaze celé velké kolejiště, zapojil výhybky, semafory, postavil z kostek nádraží a uvedl do chodu lokomotivu sice s pochroumanou karosérií, jíž však předtím nechybělo v podstatě nic, jen potřebovala vyčistit kontakty.

Čekal od hocha slova pochvaly nebo díků, ale marně. Měl aspoň pro sebe jakýsi pocit zadostiučinění, pak se však ve dveřích objevily štíhlé ženské nohy na vysokých podpatcích, nad kolena zakryté úzkou černou sukní, a hlas, který dosud Jesper neznal, šetrně vyzval Alfa, aby se odebral k večeři. Chlapec se chvíli zdráhal, ale když žena - v mezích možností - přidala na důrazu, Alfréd se líně

zvedl a klátivým krokem opustil místnost. Cestou bezohledně šlápl do kolejiště. Lokomotiva definitivně dosloužila.

Pokud však Jesper doufal, že se večer opět probudí někde ve sklepení Argenterova paláce, byl zklamán. Teprve uprostřed noční temnoty, kdy jako loutka neuměl usnout, si v hrůze uvědomil, k čemu se to vlastně upsal a jak je také možné vykládat pojem "neomezená pracovní doba."

Jesper byl u Graytonů měsíc a za tu dobu se mu podařilo opustit Alfrédův pokoj jen jednou, to tehdy, když si ho chlapec vzal s sebou na rodiný výlet. Jesper byl šťasten, že se konečně může dívat na něco jiného než na čtyři holé stěny místnosti, kterou navíc musel neustále udržovat v naprostém pořádku, jinak ho chlapec trestal. Mohl konečně vidět krajinu, teď už s nastupujícím podzimem, lesklou hladinu jezera s několika labutěmi, mohl pozorovat šedý pás silnice s kolonou vozidel, to ovšem jen do chvíle, než si toho Alf všiml a hodil přes něho přikrývku, jakoby měl škodolibou radost z toho, že hračka také může trpět.

Po celou tu dobu jednoho měsíce se Jesperovi nikomu nepodařilo prozradit, jak se to s ním vlastně má. Všichni byli pochopitelně přesvědčeni, že se jedná o hračku, sice s mimořádnými schopnostmi, ale přece jen o hračku, a Alf byl malým mazlíčkem rodiny a mohl si prakticky stále dělat co chtěl. Jesper mu dělal otroka. Pečlivě psal domácí úlohy a jeho iluze, že by mohl pomáhat chlapci v učení, vzaly brzy za své. Jednou se Alf dokonce pokusil propašovat Geronima do školní aktovky, aby mu tam napovídal, ale v tomto jediném vyjímečném případě matka zakročila. Stlaní postele se původně zdálo být nad možnosti malého mechanismu, ale když Jesper postupně začal poznávat jeho možnosti, pochopil, že jsou téměř neomezené. Častokrát měl chuť malému drzounovi nafackovat, ale v tu chvíli se vždy zapojila blokace a prudká bolest hlavy podobné nápady okamžitě zapudila. Nejvíc však Jesperovi vadilo, že loutka neuměla spát. Když byla kolem tichá noc, to ho vždy napadaly ty nejhorší myšlenky. Nabýval přesvědčení, že jeho lidské tělo už dávno neexistuje, že obsah jeho mozku byl přehrán do miniaturního elektronického stroje a on zůstane navždy jen malou hračkou, a navíc že jeho existence už nemá příliš dlouhou budoucnost, protože chlapec zacházel se všemi hračkami tak, že se většinou nedočkaly příštích vánoc. Půvabné hedvábné Geronimovy šatičky byly teď celé ušmudlané a potrhané, neustálá práce na nich nutně zanechala stopy; jen syntetická kůže byla zatím bez poskvrnky.

Jesper se snažil nijak se nenudit. Dělal všechno pro to, aby v době, kdy Alf spal nebo byl ve škole, mu čas ubíhal co nejrychleji, a pokud nedostal žádný příkaz, který by mu nařizoval nečinnost, s chutí opravoval rozbité hračky malým dětským nářadím, které měl chlapec ve svém inventáři jen symbolicky, protože jakákoli práce mu byla něčím zcela cizím. Nikdy, když měl Alfred dobrou náladu, hráli spolu domino nebo člověče nezlob se, a Jesper musel samozřejmě vždycky prohrát, a popravdě řečeno dělal to i rád, protože pak měl vždy od chlapce na chvíli pokoj. Jesper dpufal, že ho hračka brzy přestane bavit, ale nestalo se tak.

S ostatními členy rodiny se příliš nestýkal. Otec Grayton byl doma zřídka a o syna se příliš nezajímal, matka nastále hostila přítelkyně a o dítě se starala především vychovatelka Karin, to byly ty štíhlé nohy na vysokých podpatcích, které mžikem oka spatřil první večer pobytu u Graytonových. Později ji uviděl až za týden. Když uklízel chlapcův stůl, viděl jí lépe do tváře. Spatřil hezký symetrický obličej rámovaný hustými havraními vlasy. Dvaadvacet, třiadvacet, řekl si. Hezky formovaná. Karin však

brala loutku jako nezbytnou kulisu chlapcova pokoje, nejprve se snažila Geronima využít k výchově nevychovatelného, ale její snaha se minula účinkem, protože pokud Geronimo dostal dva protichůdné příkazy, prioritně plnil vždy ten, který mu uložil Alf. Byl přece především jeho majetkem a příkazy někoho jiného mohl plnit jen v případě, že se nerozcházely s chlapcovým názorem. A Alf velice brzy přišel na to, že vychovatelka chce po Geronimovi, aby jí sděloval důvěrné informace o tom, zda si chlapec myl uši, čistil zuby, a ihned mu to zakázal. Naštěstí mu s Karin vůbec nezakázal hovořit, použil formulace:

"A nebudeš s ní o mně hovořit, rozumíš? Jinak ti ukroutím hlavu," a zamýšleně naznačil výmluvným posunkem.

"Ano, pane..."

Karin se ukázala být jedinou osobou v domácnosti, s níž se dalo rozumně hovořit, neměla se však nikdy dovědět, že Geronimo je něčím jiným než obyčejným kusem elektronického balastu. To, že by jí Jesper mohl vyjevit, jak se věci ve skutečnosti mají, byl nápad, který ho už dávno přešel a na nic takového nepomýšlel. Nastupující bolest v obdobných případech byla dostatečně výmluvným faktorem. Jesper však potřeboval někoho, s kým by mohl rozmlouvat v trochu jiné tónině než s panovačným hochem, potřeboval někoho, kdo by ho bral trochu jinak než jen jako předmět. Nebylo to však jednoduché dostat se ze sféry Alfova vlivu. Hoch pečlivě zavíral dveře a Geronimo při všech svých zázračných schopnostech na kliku nedosáhl. Někdy dostal dokonce aktivní činnost na celou noc, vzápětí mu však byla opět zakázána, protože práce zpravidla působí hluk, který bývá ve spánku rušivým elementem, a v takových případech Jesper s chutí působil co největší kravál. Až jednou konečně zůstaly dveře otevřeny a Alf klidně spal.

Nedostal výslovný příkaz, že se má v noci zdržovat v pokoji. Konečně mohl vyjít sám na chodbu. Zatím zavrhl původní úmysl definitivní utéct z téhle pasti, domníval se, že na to je vždycky dost času, a navíc se mu to nezdálo být zrovna jednoduché. Nevěděl, ve které městské čtvrti se nachází a z té jedné projížďky moc neměl. Přesto doufal, že jeho chvíle přijde a že se nakonec dostane tam, kam potřeboval. K tomu však potřeboval pomoc. Pomoc někoho blízkého. Pomoc blízkého člověka.

Takový se tu zdál být jen jeden.

V Karinině pokoji se svítilo, tlumené světlo pronikalo skrz škvíru pod dveřmi a rýsovalo v nerovnoměrné vrstvě podlahové krytiny bizardní stíny, které mohl teď, z polohy malého trpaslíka, svým dokonalým optickým ústrojím úspěšně vnímat.

Nesměle zatukal.

"Dále," ozval se její zvučný, trochu překvapený hlas.

Jak rád by ji poslechl a otevřel si. Naleštěná kovová klika byla dobře o třicet centimetrů výš než mohly dosáhnout jeho mechanické ruce. Geronimo sice mohl vyskočit, pak ale neměl žádnou sílu. Na chvíli zaváhal a potom, opět tiše, zatukal ještě jednou.

"Tak dále," vycítil v jejím hlase jisté podráždění. Kdoví, co si v té chvíli myslela. Jak rád by na ni zavolal, aby šla otevřít, ale nemohl, na chodbě bylo tak zlověstné ticho, že by snadno mohl vzbudit celý dům. Zejména Alf měl v tuto hodinu ještě lehké spaní a Jesper vůbec neměl chuť mu právě teď něco vysvětlovat.

Soupavé kroky pantoflíčků za zavřenými dveřmi ho trochu uklidnily. Zámek cvakl a z pootevřených dveří se rozlil na chodbu ostrý proužek světla. Jesper neváhal.

V té chvíli, kdy Karin, která na chodbě nikoho neviděla, pokrčila rameny a zavřela dveře, pro jistotu je pak za sebou zamkla, byl už uvnitř. Věděl, že je to nespolečenské, ale nebyl teď člověkem. Nemusel všechny konvence tak doslova dodržovat. Doufal, že to dívka pochopí.

Postavil se tak, že ho musela uvidět, jakmile se otočí.

Spatřila ho a polekala se. Pochopitelně, když se uprostřed noci náhle objeví v pokoji trpaslík, byt známý, nemusí být pro křehkou nervovou soustavu tím nejlepším zážitkem.

"Prominte mi to, slečno Karin," spustil nesměle.

"Geronimo?" vydechla. "Tomu...nerozumím. Proč nejsi u Alfreda?"

Zásadně říkala Alfred, zavrhla všechny zdrobněliny.

Musel volit slova pečlivě, aby zahnal každý nástup bplesti.

"Já... potřebuji s vámi mluvit. Mně...Já...."

Nebylo to jednoduché vyhnout se problémům, myšlenky vzbuzující v něm pocity lidství byly přísně trestány.

Karin ho, pochopitelně, brala stále jako předmět a právě tuto hračku musela nerozlučně spojovat s chlapcem, kterého určitě neměla v lásce., vždyt právě vůči ni se choval snad nejhůře a pro každé příležitosti na ni žaloval rodičům, a jen díky božské trpělivosti, či spíše apatii jeho matky vlastně zůstávala stále ještě u Graytonů zaměstnána.

"Poslal tě Alfred?" zeptala se výhružně.

"Ne, to ne," odpověděl okamžitě Jesper a pravdivá odpověď mu přinesla úlevu. "Víte, je mi... je mi smutno."

Konečně ze sebe vypravil větu, která byla stoprocentně pravdivá a nebyl za ní potrestán. O svých náladách mu Alfred hovořit nezakázal a jinak byla nezávadná.

"Smutno?" divila se Karin. Úlek už vyprchal. Teď se zdálo, že se baví. "Copak může být robotu smutno?"

Jak rád by jí řekl, jaký je vlastně robot. Zahnal bolest.

"Noci jsou tak dlouhé," blábolil, "a já nemohu spát. Neumím to. Potřebuji někoho, s kým bych si mohl vyprávět."

"Já vím, s Alfredem není lehké pořízení," postěžovala si na společný úděl. Usmála se. "Tak dobře, jestli chceš, tak tady můžeš chvíli zůstat. Ale potom se vrátíš, rozumíš?"

Přikývl. Musel dát souhlas, byl to příkaz člověka. Ale aspoň ji nemusel říkat - ano, pane - nic takového mu do programu nevložila.

"Víte, slečno Karin," řekl, "ne vždy je u Graytonů nejvhodnější klima. Pracovní prostředí není nejideálnější. I robot" - to slovo mu šlo dost špatně z mikrofonu, ale jinak se to říct nedalo - "potřebuje ke své činnosti příznivé podmínky."

Volené věty působily jen lehké bolesti, neznámý zdroj si tedy nebyl jist, zda odporují zvolenému programu či ne.

"Přeješ si, abych Alfredovi domluvila?" podivila se. "A proč vlastně. Když jsem tě žádala o spolupráci při výchově, několikrát jsi mne informoval o jeho darebáctvích, ale pak jste se spolu proti mně spolčili. Nemám k tomu co dodat."

"Ne, počkejte, vy mi nerozumíte. Především nechci, abyste mu domlouvala. Je to bezpředmětné. A pak...on mi zakázal s vámi hovořit... o něm." Bolelo to téměř nesnesitelně, protivil se jednoznačnému příkazu, ale říci jí to musel. "Jeho příkazy mají prioritu," dodal a tím konečně se zbavil utrpení.

"To jsem nevěděla," podivila se Karin. "Domnívala jsem se, tedy aspoň v návodu k obsluze je uvedeno, že Geronimo je pomocníkem při výchově dětí."

"Tam toho je," mávl rukou a jeho gesto jí připadalo tak lid-

ské, že na chvíli zpozorněla. Geronimo však zmlkl, protože pocítil opět bolest. Tentokrát se provinil proti pravidlům slušného chování: nebyl oprávněn kritizovat výrobky firmy Argenter a synové.

"Víte, slečno Karin.... Já....jsem tak sám...."

Ta hračka jí připadala podivná. Nemohla pochopit, jak může projevovat nějaké city.

"Neříkej mi slečno Karin, tak mi říká ten drzý spratek. Jmenuji se Karin, tak mi tak říkej. A můžeš mi tykat. Jsme vlastně kolegové ve službě, až na to... myslím, že ty to máš trochu horší než já."

Kdybys tak věděla o kolik, pomyslel si Jesper, ale nahlas řekl:

"Ano, slečno..." zabolelo to. Příště už nezapomněl.

"Dobře Karin. Vy...Ty něco studuješ?"

Viděl na stole rozložené učebnice.

"Ano, pedagogiku. Chci být učitelkou." Bezděčně mu to vysvětlovala jako šestiletému dítěti. "Nemíním pořád být v jedné domácnosti s malým usurpátorem za mizerný plat. Tohle je už moje třetí místo vychovatelky."

Jesper pedagogice příliš nerozuměl, ale získal absolutní paměť. Nebylo to sice nejštastnější pamatovat si úplně všechno, co v posledních týdnech prožil, byl to dar jeho nové profese, byly chvíle, kdy tuto vlastnost v duchu proklínal, ale teď se mu znamenitě hodila. Přelétl text na stránce mnohem rychleji než kdyby byl člověkem, a mohl okamžitě o problému fundovaně diskutovat. Cítil, že právě tohle možná potřebuje Karin - pomoc při studiu, při únavné stereotypní činnosti, kterou se vlastně může zabývat jen v noci.

Tady si začali rozumět.

Podruhé se k ní dostal za několik dní, naučil se kvůli tomu otvírat dveře drátěným háčkem. Karin byla překvapená, jak mnoho toho ví obyčejný robot o životě lidí, jaký má přehled o mezilidských vztazích, jak ohromné znalosti z práva, psychologie, filozofie. Nechápala, jak takový zázrak techniky může de facto zahálet při triviálních činnostech, které ho nutil vykonávat Alfred. Obrovský rozpor mezi vybavením robota a jeho způsobem využití v ní způsobil jistý neklid.

Jesper nenápadně vyzvěděl, na jaké adrese Grayotonovi bydlí; tuto část města vůbec neznal. Mezi řečí ji požádal, aby mu přinesla plán města. Slíbila mu to s velkým otazníkem v očích. Toto přání nezpůsobilo žádnou bolest - v programování přehrad byly tedy mezery.

Další večer, když už malý trapič spal, si sama Geronima odnesla. Nechtěla, aby se kdokoli v domě o jejich rozhovorech dověděl. Začali to nazývat "spikleneckými spikleneckými schůzkami" a Jesper cítil, že není a nemůže zůstat strojem, že mu zůstaly zachovány nadále všechny lidské city, a den ze dne byl smutnější, protože ta inteligentní dívka se mu stále víc líbila a začal k ní něco cítit. Něco - to bylo to pravé slovo. Něco, co mohlo být vztahem mezi dvěma bytostmi organicky si zcela cizími, něco, co vlastně nemohlo být ani přátelstvím, ani láskou. Něco, co vlastně ona nemohla opětovat, protože nemohla vědět, jak se vlastně věci mají, něco, o čem jí on nemohl nikdy povědět. Obával se, že by tu bolest nevydržel, že by ji ten jemný mechanismus nesnesl, že by havaroval. Tušil, že to by mohl být jeho konec. A jak se mu předtím nechtělo žít jako hračce, právě tak se mu teď chtělo být v její blízkosti.

Mapu mu přinesla. Prošel se po ní a jeho fotografická paměť zaznamenala vše. Tuto čtvrt by teď poznal v úplné tmě.

"Ty chceš utéct, Geronimo?" zeptala se ho jednou.

"Víš, Karin, chtěl jsem, ale...."

"Vždyť jsi přece jen stroj, Geronimo. Ty přece nemůžeš projevit přání utíkat...."

"Nemám to v programu," odvětil podle pravdy. "Nikdo mi to nezakázal."

"Já bych ale mohla."

"Já vím," odpověděl, na jednu stranu byl rád, že to neučinila, a na druhou stranu ho to mrzelo. Aspoň by to přestalo lákat ven a zcela by z něj možná vyprchala touha vyřídit si to s panem Argeneterem. Chtěl být pořád s ní.

Střet byl ostrý.

Paní Greytonová spatřila Karin, jak odnáší Geronima z dětského pokoje. Nepřikládala tomu žádný význam a jen bezděčně se o tom zmínila Alfredovi.

"Je můj, rozumíš, můj!" křičel na ní se zatatými pěstičkami. "Nebudeš mi ho brát!" Kopal kolem sebe nohama v hysterickém záchvatu a nebylo s ním pořízení. Nechali ho o samotě a za dveřmi pak jen bylo slyšet hlasitou diskusi mezi paní Graytonovou a vychovatelkou, Občas Jesper rozpoznal slovo "propuštěna".

Ten večer utekl.

Vylezl balkonem a spustil se po drátu od hromosvodu. Bylo to vlastně úžasně jednoduché, jeho organismus byl pružný a prakticky nezranitelný, i neuvěřitelně obratný. Noc byla temná, deštivá, dobře však věděl, že loutka je vodotěsná a nevíc i z nerezavějících součástek.

Vydal se ulicí najisto, i když si byl vědom toho, že tu vzdálenost docentra, víc než dvaadvacet kilometrů, pěšky během noci nezdolá. Byl dost pomalý a nesměl ho nikdo potkat. Každý, kdo by hračku objevil, by ji určitě nenechal jen tak utíkat, sebral by ji a vrátil majiteli, nebo si ji ponechal. A Jesper dobře věděl, že musí k a ž d é h o člověka poslechnout.

Přes den se ukrýval ve sklepě ve společnosti sudů od piva a několika desítek krys, které ho očichaly a pak jako nepoživatelného nechaly na pokoji. Měl celou tu dobu o čem přemýšlet. Napadlo ho, že Argenter musel těch hraček prodat stovky, a že je víc než pravděpodobné, že na obsluhu každé z nich uvrtal podobného ubožáka jako je on. Nejen Jespera mohlo napadnout utéct a ukrývat se mimo dosah lidí. Je přece docela možné, že se takhle pod městem potulují desítky uniknuvších loutek a nevědí o sobě. Kdyby tak někoho potkal, už by nebyl sám. Být jich tak víc...

Odpoledne však jeho myšlenky dostaly trochu jiný spád. Pomstít se Argenterovi, samozřejmě, to ano - ale jak? Když ho vyhledá jako hračka, vzápětí se bleskově octne zpátky u Graytonů, nebo ho čeká ještě něco horšího. Jeho vědomí může být převtěleno do nějakého fňukacího medvídka bez schopností mluvit a bude muset sloužit nějaké ještě vzteklejší holce než je Alfred. A třeba tam taky nebude žádná Karin...

Uvědomil si, že jeho čin nemá žádnou budoucnost.

Večer vylezl ze sklepa, vrátil se zpět a vyšplhal po drátu od hromosvodu nahoru.

Seskočil z parapetu a schoval se za skříní. Byl svědkem zajímavé situace. Uniformovaný policista se rozvaloval na Alfredově válendě, proti němu seděla, bílá jako stěna, Karin.

"Podívejte se, slečno Petersenová, obvinění proti vám vznesené je velmi závažné," přežvykovala uniforma slova v ústech jako žvýkací tabák. "Hračky typu Geronimo jsou velmi drahé, jistě je

vám známo, že jejich cena se vyrovná ceně osobního automobilu střední třídy. Ve vašem vlastním zájmu byste tedy měla prozradit, kde ta hračka je. Přece jste už přiznala, že jste s ní vedla po večerech dlouhé rozhovory. Jste osamělá, přilnula jste k ní, není tedy divu, že se u vás projevila touha vlastnit někoho, kdo by vám byl alespoň trochu drahý..."

"Na tom není ani zbla pravdy," vzlykala Karin. "S jeho zmizením nemám nic společného. Geronima jsem neukradla ani jsem ho nenavedla k útěku." V té chvíli si vzpomněla na okamžik, kdy mu ukazovala plán města a domyslela si, co za tím vězí.

"Výrobce těchto hraček nás ujistil," huhnal policista, "že Geronimo poslechne na slovo každého člověka, pouze majiteli dává prioritu. Pokud tvrdíte, že jste hračku neodcizila ani nenabádala k útěku, zkuste si vzpomenout, zda jste mu v rozhovorech nedala záminku k útěku."

Jesper byl šťasten, že se vrátil. Cítil nesmírnou radost z toho, že může Karin zbavit podezření. Lehl si toporně na okraj stolu a překulil se. Ozvalo se hlasité žuchnutí. Geronimo ležel na koberci a Jesper předstíral poruchu.

"Tady je," vzdychla radistně Karin. "Přece jsem vám říkala, že s tím nemám nic společného."

Strážmistr zvedl nehybnou hračku.

"Dejte to spravit," zabručel, podal ji Geronima do ruky a beze slova odešel. Za dveřmi oznámil Graytonovým, aby si na hračky dávali lepší pozor a vilali policii jen v závažných případech.

Alf neprojevil žádnou radost nad tím, že se Geronimo našel. V jeho rukou Jesper nemohl předstírat žádnou poruchu. Na první povel "Vztyk!" ho známé příčiny donutily okamžitě uposlechnout. Dostal vynadáno tak nevybíravými slovy, jaké by od dítěte tak útlého věku nikdy neočekával. Poté následoval suchý příkaz, aby už nikdy bez Alfredova vědomí neopouštěl dětský pokoj, prý tím spíš, že se Karin podařilo vymoci u otce svolení, aby jí Geronimo pomáhal při studiu. Nato následovala několikahodinová otupující drezúra.

Bude z něho vynikající důstojník, to bylo jediné, co přitom Jespera napadlo.

Přemáhal bolest.

Bylo to obtížné, ale už poznal, že i přes stupňující se příznaky může stále ovládat svou vůli. Otevřel dveře a opustil dětský pokoj. Prošel tichou chodbou, a čím víc se vzdaloval od pootevřených dveří, za nimiž vnímal oddychování spícího Alfreda, tím to bylo nesnesitelnější. Zatukal na Karininy dveře. Musel ještě jednou, silněji, teprve pak se probudila.

Tlak na mozek byl nesnesitelný.

"Musím vám něco říct....Musím...Ne, nic neříkejte, poslouchejte....Vidíme se naposledy..."

Hlava mu třeštila.

"Nejsem Geronimo..."

Tak takhle nějak se omdlévá, říkal si.

"Já jsem...člověk....Borby Jesper....roz....Kar...."

Stála se zhroucenou bezvládnou figurkou v náručí.

Nic nechápala. Domnívala se, že jde o poslední zkrat v myšlenkách porouchaného stroje. Pomalu, po špičkách, odnesla Geronima do Alfredova pokoje a oddechla si, když nikoho nevyrušila. Snažila se usnout, ale nečekaný konec figurky, tolik připomína-

jící smrt, v ní vyvolával rozpačité pocity.

Po několika minutách se paralyzovaný nervový systém Geronima regeneroval. Bolest teď byla jednotvárná, tupá, a ať myslel na cokoli, neměnila svoji intenzitu. Okno bylo otevřené. Naposledy se podíval na svého teď už bývalého pána a s chutí by si odplivl.

Seskočil z okna do zahrady. Nic se mu nestalo. Vyběhl na chodník a chvíli stál na krajnici. Potom zamířil přímo mezi kužele světel přijíždějícího vozu. Nemohl vidět do očí řidiče, který instinktivně šlápl na brzdy, ale když viděl, že je to jen hračka, raději šlápl na pedál a odjel.

"Nechápu, jak se to mohlo stát," pokrčil rameny otec Grayton, když mu ráno mlékař přinesl roztříštěnou loutku.

"Poručil jsem mu, aby zůstal. Dobře mu tak, stejně byl neposlušný," bylo jediné, co ze sebe vypravil Alfred. "Jo, a jiného Geronima nechci, radši tu letadlovou lod, co jsme viděli včera."

A odešel.

"Myslím, že vím, co se stalo," řekla váhavě Karin.

"Neříkejte, že v tom zase máte prsty, slečno?"

Karin nevnímala jedovatý ton otázky.

"Obávám se, že to byla sebevražda."

"Prosím vás, odkdy roboti páchají sebevraždy?"

"Ne, roboti sebevraždy nepáchají," dodala rozhodně a nechala Graytona samotného. Teprve teď začínala přemýšlet o tom, co ji Geronimo vlastně řekl.

Probudil se v noci. Kolem byla tma, cítil nepříjemné vlhko a chlad. Vstal. Oděv celý promáčený, prosáklý bahnem. Nohy se mu bořily do mastné ornice a prudký listopadový vítr mu hnal do tváře ojedinělé sněhové vločky.

Pak pochopil, že je opět člověkem.

V dálce spatřil záři nočního osvětlení velkoměsta.

Byl sám, ve svém potrhaném plášti a pomačkaném konfekčním oděvu, v kapse ani haléř. Nechápal, jak se sem dostal, ale v mysli mu zůstaly do poslední sekundy vzpomínky na celé ty dlouhé čtyři měsíce, které prožil jako hračka u pana Graytona.

Argenter! Ten darebák Argenter! Teď už si to s ním bude moct vyřídit. Jen se dát trochu dohromady. Vzpomněl si na kumbál, kde doposud bydlel. Tam by se teď snad mohlvrátit.

Vyhodili ho.

Neplatil nájemné, kdesi se toulal, tak jeho kamrlík pronajali podobnému ubožákovi, který byl ochotný platit hříšný peníz za skromně zařízené čtyři čtvereční metry.

Dohromady se dal na nádraží; na toaletě trochu vyčistil zablácené šaty, a v kláštěře milosrdných sester vyžebral teplou polévku. Pak šel navštívit pana Argentera.

"Kupte svým dětem inteligentní hračku!" bila do očí táž reklama. Prohlédl si modely ve výkladní skříni. Žádného Geronima nenašel, viděl však loutky typu Polykratés, Creston, Juanito. Ceny poněkud klesly.

Otevřel dveře.

Dnes neprodával samotný pan Argenter. Prodavač si ho prohlížel se značným stupněm nedůvěry.

"Přejete si, pane?"

"Rád bych mluvil s panem Argenterem starším."

"Lituji, ale obávám se, že na vás, pane, nebude mít čas."
Pátravě se podíval do prodavačovy tváře."
"Jsem tu zaměstnán. Osibně mne přijímal."
"Zajímavé, že vás neznám," pokrčil rameny prodavač.
"Zavolejte mi aspon vedoucího personálního oddělení," snažil se zachovat klid Jesper.
"Je-li to vaším výslovným přáním, budiž. Ale upozorňuji vás, že všechna místa jsou obsazena."
"Co vy o tom víte," pronesl sarkasticky Jesper.
Úředník předstíral, že si nic nepamatuje. Teprvé když mu Jesper počtvrté zopakoval své jméno, uvolil se, že se půjde podívat do kartotéky.
"Ach tak, Boby Jesper?!" vykřikl. "Už si vzpomínám. Nastoupil jste 4.července, ano, už vím. Absolvoval jste všechny přijímací formality, až potud je všechno v pořádku. Podle dalších záznamů jste se už další den do zaměstnání nedostavil, ani nikdy později. Lituji, pane, ale v takových případech nemáme jinou možnost než pracovní poměr opět zrušit. A kde jste se nám celou tu dobu toulal?" zeptal se s nevinnou tváří, takže Jesper měl co dělat, aby se udržel a nepohladil ho po ní oslabenou paží.
"Vy nevíte, co jsem dělal? Vy tedy také ne? Nikdo z vás to tady neví? Vy to nechcete vědět! Ale všechny důkazy proti vám mám pohromadě. Já jsem se odsud celou tu dobu ani nehnul!" křičel nepříčetně.
"Pane, ovládejte se."
"Vy sám jste mne přece odvedl do sklepa! Vy sám!"
"Do jakého sklepa?"
"Kam?" Chytil ho za ruku a vlekl dolů po známém schodišti. Sestoupily o dvě patra níž, úředník se nevzpouzel. Zůstali stát před bílou, celistvou zdí.
"Tady... tady přece byly schody. Dolů, ještě o jedno patro.. Kde jsou?"
To místo nepoznával. Schody do sklepení zmizely. Marně se pokoušel najít nějaký mechanismus, který by mu umožnil odsunout tu masu betonu.
Pochopil, že úúsobí trapně. Omluvil se a odešel.
V duchu si stále ještě formuloval žalobu, ale pochopil, že důkazy nemůže dát nikdy dohromady. Inteligentních hraček se musely prodat stovky. Znamená to nutně, že do každé z nich je uzavřen člověk? Pak se tady někde dole musejí ukrývat tisíce nebožáků, kteří trpí v kovové kostře a lektronickém mozku malé figurky. Ale je to pravda? Opravdu všichni trpí? Možná, že pro mnohé z nich je tento stav ideálním východiskem z nouze, snadným prostředkem zachování existence, a mnozí z nich se vědomě raději pitvoří přihlouplému dítěti nějakého zazobance, než aby chodili s prázdnými kapsami od jedné zprostředkovatelny práce k druhé. Nu a pokud se náhodou někdo vzbouří jako tady Jesper, pan Argenter je na všechno připraven.
Vyhrnul si rukáv. Loketní jamku měl rozpíchanou dokrvava a samou modřinu.
Argenter je zločinec, to je jesné. Ale nikdo na něho nemůže, a možná ani nechce. Jesper měl ještě jednu naději. Vyžebral dvacetník a z telefonní budky zatelefonoval ke Graytonům. Slečna Karin včera ukončila pracovní poměr a dnes ráno odjela. Ne, informaci, kam odjela, podat nemohou, její adresu nejsou oprávněni nikomu sdělit.
Na ulici si uvědomil, že ho pronásleduje jakýsi neznámý pocit,

něco, po čem se mu čtyři měsíce vůbec nestýskalo.

Měl hlad.

V noci se vloupal do obchodu s potravinami, snědl na co přišel a vypil láhev koňaku. Pak si spokojeně ustlal na podlaze.

Zimu strávil ve vězení. Bylo tam teplo a pravidelně dostával najíst.

Na jaře se Jesperovi podařilo sehnat místo nošiče zavazadel na nádraží. Ve dne se prohýbal pod těžkými kufry a vzpomínal na doby, kdy by mu jako Geronimovi tytéž kufry připadaly jako pírko. Večer propíjel těžce vydělané peníze v malé krčmě společně s kamarády. Byli z druhu lidí, o nichž dříve nevěděl, že vůbec existují. Tak se protloukal až do konce léta.

Jednou dopoledne vlekl kufry a za ním supěl obtloustlý zákazník, když tu v davu postřehl havraní vlasy a štíhlou dívčí postavu. Na pohled jí poznal . Praštil se zavazadly o zem a nechal tloušťka svému osudu. Rozběhl se za ní.

"Karin!"

Zastavila se a ohlédla. Byla to ona. S překvapením se dívala na podivného, ne už nejmladšího neoholeného muže, který ji z ničeho nic oslovil křestním jménem.

Konečně, oddechl si Jesper. Konečně ji našel. Ale co dál? Co má dělat teď? Jak jí má přesvědčit o tom, že se dávno znají, jak jí má vysvětlit, že spolu strávili dlouhé hodiny, jak jí má vysvětlit, že je ten, kdo k ní měl takovou dobu ten zvláštní vztah.

"Karin... víte...já jsem...já jsem..."

Cítil náhle podobnou bolest jako tehdy, když se jí přiznal, že je člověk. Teď se měl přiznat k tomu, že byl vlastně elektronickou loutkou. Jak jen se zachovat, aby to tajemné něco, které k ní kdysi cítil, mohlo mít další pokračování.

Neměl moc času, věděl, že nebude dlouho čekat, otočí se a odejde.

Musel mluvit. Věděl, že to nebude jednoduché jí vše vysvětlit, ale už jí dost znal.

Ona to pochopí.

NOVÁ RUBRIKA

ANO! PROČ NE !!!

V tomto čísle, na následujících stránkách, se vám poprvé představí nová rubrika, kterou jsem nazval "Staré povídky nepatří do popelnice, staré povídky jsou hezké, staré povídky jsou od toho, aby se četly", což je parafrázovaná znělka jedné z rubriky rozhlasového Rytmu. Co mě vedlo k jejímu vytvoření? Jednak rozhovor s Egonem Čierným, editorem fanzinu Poutník, kdy jsme se shodli na tom, že by bylo dobré znovu vydávat některé povídky, které vyšly časopisecky v 60. a 70. letech. A to z několika důvodů. "Starší" generace scifistů je možná zná, ale už jsou zastřeny nánosem let a tak si je rádi přečtou znovu, no a "mladá a mladší" generace scifistů, ta je teprve většinou objeví. Myšlenka to byla lákavá, ale k její realizaci bránila "hubenost" Laserů. Při původních 40 stránkách, pozdějších 60 stránkách textu se mi prostě nepovedlo najít místo pro tyto povídky. Ale doba se mění a lidé, resp. fanziny, s ní. O těchto nápadech, plánech jsem potom také mluvil s Josefem Peterkou, zakladatelem SFK Lulungameena z Břeclavi. A hned mi byly nabídnuty obrovské / bez přehánění / zásoby i těch nejstarších povídek z jeho vlastního archívu. Některé mi půjčil a i pro mně byly příjemným překvapením. A tak, když se ukázala možnost oboustranného tisku a tím i zvýšení stránek, jsem této možnosti využil. Takže od tohoto čísla se budete pravidelně setkávat s různými, dnes již "historickými" povídkami z našich novin a časopisů.

Na závěr tohoto malého představení a také vysvětlení nové rubriky bych chtěl i touto formou poděkovat Josefovi Peterkovi z Břeclavského SFK, za jeho ochotu, s kterou mi půjčil vzácné materiály i za jeho pomoc při výběru zajímavých povídek. A pokud někdo z vás má zajímavou, dříve publikovanou povídku a domnívá se, že by se s ní mohli seznámit i ostatní, tak ji může zaslat na adresu redakce k zveřejnění.

TOmáš

STANISLAW LEM

TŘI ELEKTRYTÍŘI

Žil jednou jeden velký konstruktér-vynálezce, který bez ustání vymýšlel neobyčejné přístroje a vyráběl nejpodivnější aparáty. Sestrojil stroječek-drobeček, který krásně zpíval a nazval jej ptáčidlo. Jako pečet používal smělé srdce a každý atom, který vyšel z jeho rukou, nesl tento znak, takže se potom vědci divili, když nalézali v atomových spektrech třpytivá srdíčka. Vyrobil mnoho užitečných strojů, velkých i malých, až dostal výstřední nápad, že spojí smrt se životem, a tak dosáhne nemožného. Rozhodl se udělat rozumné bytosti z vody, ale ne tím příšerným způsobem, na který myslíte. Ne, myšlenka měkkých, mokrých těl mu byla cizí, ošklivil si ji stejně jako každý z nás. Hodlal udělat z vody bytosti skutečně krásné a moudré, to znamená krystalické. Vybral tedy planetu vzdálenou ode všech sluncí, z jejího zamrzlého oceánu vysekal ledové hory a z nich, jako z horského krystalu, vytesal Kryonidany. Nazývali se tak, neboť mohli existovat pouze za strašlivého mrazu a beze slunce. V krátké době postavili města a ledové paláce. Protože jim každé teplo hrozilo záhubou, chytali do velkých průzračných nádob polární záře a osvětlovali jimi svoje sídla. Čím byl kdo zámožnější, tím více měl polárních zéří, citronových i stříbřitých. Žili šťastně, a že milovali nejen světlo, ale i drahé kamení, prosluli svými klenoty. Tyto jejich klenoty byly řezané a broušené ze zmrzlých plynů. Barvily jim jejich věčnou noc, v níž jako uvěznění duchové planuly štíhlé polární záře, podobné mlhovinám, zakletým do klecí z krystalů. Nejeden kosmický dobyvatel se chtěl zmocnit těchto pokladů, neboť celá Kryonie z dálky připomínala klenot, zvolna se otáčející na černém aksamitu. Dobrodruhové tedy přistávali na Kryonii, aby se pokusili o válečné štěstí. Přiletěl tam elektrytíř Mosazný, který kráčel jako zvon zvoní, ale sotva na ledovce nohy postavil, horkem se roztavily a on se zřítil do propasti ledového oceánu, vody se nad ním zavřely a dodnes spočívá jako moucha v jantaru v ledové hoře na dně kryonských moří.

Osud mosazného neodstrašil jiné odvážlivce. Jako druhý přiletěl elektrytíř Železný, který se opil kapalným héliem, až mu to v ocelových útrobách klokotalo a jíní usazující se mu na pancíři jej učinilo podobným sněhuláku. Při letu k povrchu planety se rozpálil třením o atmosféru, kapalné hélium se z něho rychle vypařovalo a on sám, rozpálen do červena, dopadl na ledové skály, které se ihned rozevřely. Dostal se ven pomocí páry, podoben vřícímu gejzíru, ale vše, čeho se dotkl, se stávalo bílým oblakem, ze kterého padal sníh. Usedl tedy a čekal, až vystydne. Když mu sněhové vločky přestaly tát na pancéřových nárameních, chtěl vstát a vrhnout se do boje, leč olej mu ztuhl v kloubech a ani záda nemohl narovnat. Dodnes tak sedí a padající sníh z něho vytvořil bílou horu, z níž vyčnívá pouze špička helmy. Nazývají tu horu Železnou a v jejích očních důlcích se třpytí zamrzlý zrak.

Uslyšel o osudu předchůdců třetí elektrytíř Křemenný, kterého nebylo vidět ve dne jinak než jako leštěnou čočku a v noci jako odlesk hvězd. Nebál se, že mu ztuhne olej v kloubech, neboť žádný neměl, ani že mu prasknou ledové kry pod nohama, neboť mohl být libovolně studený. Musel se vyhnout pouze jednomu, totiž úpornému přemýšlení, neboť se mu tím rozehříval křemenný mozek a to ho mohlo zahubit. Rozhodl se tedy nemyslet, a tak si zachránit život a zvítězit nad Kryonodany. Přiletěl na planetu a byl dlouhou cestou věčnou galaktickou nocí tak ztuhlý, že železné meteory, které mu při letu dopadaly na prsa, tříštily se na kousky jako sklo. Přistál na bílém sněhu Kryonie pod černým nebem plným hvězd a podoben průzračnému zrcadlu se chtěl rozhodnout, co má dělat dál, když tu sníh kolem něho zčernal a začal se rozpouštět.

"Oho," řekl si Křemenný, "to není dobré! Nevadí, jenom nemyslet a vyhraji!"

Rozhodl se opakovat tuto frázi, ať se stane cokoliv, neboť nevyžadovala duševního úsilí a tudíž ho vůbec nerozehřívala. Křemenný kráčel sněhovou pustinou bez přemýšlení, aby si zachoval chlad. Tak šel, až došel k ledovým hradbám hlavního města Kryonie Frygidy. Rozehnal se, udeřil do cimbuří hlavou, až se jiskry rozletěly, ale ničeho nedosáhl.

"Zkusím to jinak!" řekl si a přemýšlel, kolik je dvakrát dva? Když o tom uvažoval, hlava se mu trošku rozehřála, zaútočil tedy podruhé na jiskřící hradby, ale udělal jenom malý důlek.

"To bylo málo!" řekl si. "Zkusím něco těžšího. Kolik je třikrát pět?"

Tentokrát už mu hlavu obklopil syčící oblak, neboť sníh se při setkání s tak usilovným myšlením hned vařil. Křemenný tedy ucouvl, rozehnal se a udeřil. Proletěl hradbou a za ní ještě dvěma paláci a třemi domy urozených hrabat Mrazivých; dopadl na veliké schody, kde se zachytil zábradlí ze stalaktitů, ale schody byly jako skluzavka. Rychle se zvedl, neboť všecho kolem něho tálo a tak by mohl proletět celým městem do hlubin ledových propastí, kde by na věky zamrzl.

"Takhle ne! Jenom nemyslet a vyhraji!" řekl si a hned vystydnul.

Vyšel tedy z ledového tunelu, který vytvořil a ocitl se na velkém náměstí, osvětleném ze všech stran polárními zářemi, které svítily smaragdově a stříbrně z krystalových sloupů.

Vstříc mu vyšel obrovský rytíř, vůdce Kryonidanů Boreál, jiskřící hvězdami. Elektrytíř Křemenný zaútočil a protivník se s ním srazil s takovým rachotem, jako když se uprostřed Severního ledového oceánu srazí dva ledovce. Upadla lesklá pravice Boreálova, uražená u ramene, ale on se nevzdal, hrdina, nýbrž se obrátil, aby nastavil nepříteli svoji hrud, širokou jako ledovec, kterým také byl. Křemenný se podruhé rozběhl a znovu strašlivě zaútočil. Křemen byl tvrdší a pevnější než led. Boreál tedy praskl s rachotem připomínajícím lavinu řítící se po skalních srázech a ležel roztříštěn ve světle polárních září, které svítily na jeho porážku.

"Vítězím! Jen tak dál!" řekl si Křemenný a strhl s poraženého klenoty zázračné krásy: prsteny posázené vodíkem, jiskřivé spony a knoflíky podobné diamantovým, leč vyřezávané z trojice vzácných plynů - argonu, kryptonu a xenonu. Ale když nad nimi žasl, ohřál se vzrušením a tyto brilianty a safíry se mu se syčením vypařovaly pod rukama, takže nedržel nic kromě několika kapiček rosy, které se také hned vypařily.

"Oho! Tedy ani žasnout se nesmí! Nevadí! Jenom nemyslet!" řekl si a kráčel dál do nitra dobývaného hradu. Z dálky se blížila obrovská postava. Byl to Albucid Bílý, generál-minerál, s rozloženou hrudí plnou řádových rampouchů s velkou hvězdou Jíní na ledové stužce; tento strážce královských pokladů bránil Křemennému ve vstupu. On se však na něho vrhl jako bouře a s ledovým rachotem ho roztříštil. Albucidovi přiběhl na pomoc kníže Astrouch, pán černých ledů; s tím si elektrytiř nevěděl rady, nebot kníže měl na sobě vzácnou dusíkovou zbroj kalenou héliem.

Šel od něho takový mráz, že zastavil nápor Křemenného, jeho pohyb se zpomalil a dokonce i polární záře pobledly, takový byl účinek Absolutní nuly. Vzchopil se Křemenný a myslel: "Pomoc! Co se to tu zase děje?" a tímto údivem se mu rozehřál mozek, Absolutní nula se začala vypařovat a před jeho očima se Astrouch začal rozpadat na kousky za hřmění, které provázelo jeho agonii, až na bojišti zůstala jen hromada černého ledu, z níž kanuly kapky vody jako slzy.

"Vítězím!" řekl si Křemenný, "hlavně nemyslet, ale když je třeba, tak myslet! Tak či onak, zvítězit musím!"
Hnal se sále a jeho kroky zvonily, jako když někdo kladivem rozbijí krystaly; pádil ulicemi Frygidy a její obyvatele na něho hleděli z oken se zoufalstvím v srdci. Řítil se jako meteor Mléčnou dráhou, když uviděl v dáli osamělou nevelikou postavu. Byl to samptný Baryon, řečený Ledoústý, největší mudrc Kryonie. Křemenný se rozehnal, aby ho jediným úderem zničil, leč on mu ustoupil z cesty a ukázal mu dva vztyčené prsty; Křemenný nevěděl, co to má znamenat, ale otočil se a znovu zaútočil. Baryon opět uhnul a vztyčil jeden prst. Křemenný se trošku podivil a zpomalil, třebaže se už obrátil a správně se měl zase rozběhnout. Zamyslil se a z blízkých domů začela stékat voda, ale on to nevnímal, nebot Baryon mu ukázal kruh složený s prstů a palcem druhé ruky pohyboval sem a tam. Křemenný přemýšlel, co ta mlčenlivá gesta mají znamenat a pod nohama se mu otevřela propast, vystříkla z ní černá voda a než si stačil říci: "Nevadí, jenom nemyslet", už byl pryč.

Ptali se potom zachránění Kryoniďané, vděční Baryonovi za spásu, co měla znamenat ta gesta, která ukazoval strašnému elektrytíři-přivandrovalci.

"To je docela jednoduché," odpověděl mudrc. "Dva prsty znamenaly, že jsme dva, včetně něho. Jeden, že brzy zůstanu sám. Potom jsem mu ukázal kruh na znamení, že se kolem něho otevře led a černá propast oceánu jej pohltí na věky. Prvé nepochopil stejně jako druhé a třetí."

"Veliký mudrci!" zvolali užaslí Kryoniďané. "Jak jsi to mohl ukazovat tak strašlivému útočníkovi?! Představ si, co by se stalo, kdyby to pochopil a přestal se divit?! Pak by se nerozehřál a nezřítil do ledové propasti..."

"Ach, toho jsem se vůbec nebál," řekl s chladným úsměvem Baryon Ledoústý, "věděl jsem totiž předem, že nic nepochopí. Kdyby totiž měl aspoň špetku rozumu, nepřišel by k nám. Co totiž může mít bytost, která bydlí pod sluncem, z plynných klenotů a stříbrných ledových hvězd?"

"Všichni se podivili mudrcově moudrosti a spokojeně odešli do svých domovů, kde je očekával příjemný mráz. Od té doby už nikdo nezkoušel dobývat Kryonii, nebot v celém vesmíru chyběli hlupáci, přestože někteří říkají, že je jich ještě mnoho a pouze neznají cestu.

Přeložil Pavel Weigel

FIRE FLASH

Na začátek by měla přijít jedna omluva: zvykli jsme si - a vy možná taky, že hned za názvem filmu je "hlavička", v níž se lze dozvědět jména lidí, na tvorbě toho kterého filmu se podílejících. Dnes tomu tak nebude, nebot: zda Fire Flash se opravdu tak jmenuje, nevím_ba 100% /úvodní titulky chyběly/; film byl natočen v roce 1983, ale ve které zemi, zase nevím /film jsem viděl v německé verzi se závěrečnými titulky v italštině, které uváděla a anglická jména/; kameramanem byl bud Hank Lighter nebo Frank Nye /režie a scénář - nula /; jedinou spolehlivou informací, kromě roku výroby filmu, je jméno člověka odpovědného za speciální efekty - Paul Callard.

Prolog č.1: Svět po uskutečněné atomové válce je jedno velké spáleniště, vrakoviště a smetiště zároveň. Všude vládne radioaktivita, mezi troskami dřívějšího vyspělého světa se jí snaží krvavými zákroky vystřídat bandy zbídačených lidí.
Před osmi lety se narodilo první dítě...

Prolog č.2: Uprostřed New Yorku se schyluje k lovu. Černě odění obrnění jezdci na koních s automatickými puškami ve tvaru kuše a hrstka opěšalých, v dnešním slova smyslu chuligánů podnikají výpravu s cílemnajít ty neštastníky, jejichž organismus nebyl tak silný a podlehl šířící se nákaze. V zájmu těch, kteří se dosud infekci brání, je třeba zasáhnout /pozn.: je otázka, zda tak krutě a bezohledně, zda by se nenašla jiná cesta/.
Výprava nemůže pro ozbrojené lovce dopadnout neúspěšně.

Prolog č.3: V nevadské poušti za chvíli začně v rámci soutěže o ceny souboj dvou posádek amatérských obrněných automobilů. Jak později poznáme, jde o souboj na život a na smrt /pozn.: dost zvláštní zábava!/. Z klání vyjde vítězně mladý muž v odění, připomínajícím jiného hrdinu apokalyptických filmů - Mad Maxe. Organizátor soutěže vítězi předá videokartu, na níž je nahrán obraz ženy, kterou si mladík krvavým vítězstvím vyhrál.
Pouštní silnicí uhání motocykl. Řidítka drží Flash, jeho boky pak svírá prvnícena, kterou před chvíli obdržel. U silnice stojí obytný přívěs, před ním se v křečích svíjejí tři postavy. Dívka okamžitě pozná, že se jedná o replikanty, umělé lidi. Z úst jim vytéká zelený sliz. Napili se radioaktivní vody. Flash několika výstřely zkrátí jejich muka. Vzápětí udělá gesto, jaké byste od něj nečekali : dá dívce svobodu. Ta, rozzářená úsměvem, odjíždí na černém koni kamsi za písečnou dunu, vstříc zřejmě dalšímu čekání, kdo že si ji to zase vysloužíí....

Nedaleko místa této události přistává vrtulník budoucnosti. Z jeho útrob vyletí paralyzující paprsek. Když dva z posádky omráčeného Flasche nakládají, říká jeden druhému: nemusíme spěchat, bude spát nejméně hodinu.

Kronika událostí

Vrtulník s Flashem přistává na základně Konfederace v Aljašce. Podzemními chodbami podledního světa vedou Flashe ozbrojené hlídky k hlavnímu veliteli. Toho Flash zná; jejich uvítání však v přátelském duchu vůbec neprobíhá. Kdyby generál Fleshe nepotřeboval, asi by se s ním ani chvilku nezabýval. Flash chce tohle stanovisko dát najevo, ale bohužel je v generálových rukou a musí se tedy podřídit jeho vůli.

Generál zeširoka rozebírá současnou situaci zdevastovaného světa. Není mu vlastně pomoci, světu jako takovému. Budoucnost však musí patřit aspoň lidem. Rozhodl jsem se zachránit lidstvo. Víme, že uprostřed New Yorku žije žena, která je schopná rodit děti. Jako jediná a poslední na tomto neštastném světě. Vy ji musíte, Flashi, najít a přivést. Je pro ni připravena kosmická loď, která ji dopraví na oběžnou dráhu, kde dokončujeme mimo dosah radioaktivního nebezpečí orbitální stanici, na níž, doufáme, znovu nastanou zlaté časy lidstva.

Proč si pro takovouhle práci neopatříte replikanty? Proč chcete hazardovat s drahými lidskými životy?

Znám vás, Flashi. Vy jediný jste schopen splnit tak těžký úk úkol. A pokud se zdráháte, nemáte na vybranou. Ze zdejších prostor vyjdete živý jen v jediném případě.... A abyste si nemyslel, že vás v tom chci nechat samotného, představím vám nyní dva vaše budoucí spolupracovníky / za Flashem se otevřou dveře a na úroveň obou Flashových boků se postaví dva, na první pohled velice zdatní válečníci/. Ten po vaší levé ruce, to je Kulička. Neporazitelný bojovník, má neskutečnou sílu, vládne nebezpečnou zbraní /Flash se zadívá na předměty, s nimiž si Kulička pohrává v dlani; hned je mu jasné, odkud pochází jméno tohoto muže - tři ocelové kuličky na tenkém lanku stejné materiálové podstaty/. Na pravé straně od vás stojí Ruka. Stejně neohrožený, neobvykle houževnatý, jeho přednostní je ocelov ruka / opravdu - tam, kde má obyčejný smrtelník dlan zakončenou pěti prsty, vládne ocelové pouzdro, z něhož vyčnívají dvě příliš výmluvné čelisti/. Hodně štěstí, pánové.

Nejde o to, aby si ti tři porozuměli. Musí jen splnit zadaný úkol. Proto bez velkých řečí jdou na věc. Dostat se do New Yorku nebude lehké. Nikdy si člověk tak pečlivě nehlídal území, na kterém žije.

V této pasáži vyprávění na okamžik přeruším. Pokusím se totiž shrnout poznatky o celkové situaci v New Yorku z hlediska mocí, které v něm v době příběhu vládnou.

Na Aljašce sídlí řídící centrum tzv. Konfederace, jež usiluje o obnovení normálního života na Zemi. Zda se má jednat o život pod její diktaturou není jasné, ale lze to předpokládat. O vládu nad New Yorkem se spíše pokouší, než že by tam měla nějakou výraznou pozici.

V New Yorku, za velice dobře hlídanými hranicemi, zase vládne Opozice. Navenek jí reprezentují oni Černí rytíři, kteří jsou tak pravděpodobně nástrojem moci hrstky lidí, snažících se za každou cenu přežít, a to v od ostatního světa izolovaném, přesto soběstačném, území. Zjevný je antagonistický vztah mezi Opozicí a Konfederací. Jedna strana se druhé nemůže svěřit se žádostí o pomoc a spolupráci, protože ta by jí určitě podtrhla. Opozice zřejmě nemá ponětí o existenci oné ženy, kterou má Flash pro Konfederaci nalézt. Přesto ani ona se nevzdává naděje na znovuobnovení lidského rodu; v útrobách přetechnizovaného sídla jsou dokonale zařízená lékařská centra, v nichž každá zajaté žena je podrobena důkladnému vyšetření. Při negativních výsledcích o jejím osudu asi rozhoduje jen momentální nálada horních "deset tisíc" Opozice.

Opozice se brání nejen Konfederaci. Na území, které, jak si myslí, drží pevně ve svých rukou, musí o stávající pozici tvrdě bojovat s mnoha bandami. A pro Opozici není důležité, zda s ní ta která banda či skupina soutěží nebo ne. Prostě existuje, žije - či vlastně živoří, v New Yorku - a na to přece nemá právo. Najít. Zlikvidovat.

Tak tedy do takového New Yorku proniká Flash se svými dvěma spolubojovníky a strážci zároveň. Hranici mezi městem a okolním světem tvoří tisíce a tisíce autobusů, těsně k sobě přistavených, obývaných "pohraničníky". Protože mezi autobusy není téměř prostor k otevřenému boji, nauplatní strážci hranic svojí početní převahu a našim třem dobrodruhům se podaří přes jejich mrtvoly projít. Do samotného centra města pak pronikají kanalizací.

Všichni, se kterými se ve městě setkávají, jsou potencionálně proti nim. Kdo je objeví na svém území, považuje je za vetřelce - a jako s takovými s nimi zachází.

Když jim jedna parta ubožáků znemožní vystrčit z kanálu třeba jen hlavu, pokoušejí se Flash, Ruka a Kulička vylézt o dům dál. Zde se jim to podaří. Během chvíle však narazí na bandu jinou. Ta postupuje proti nim ulicí v široké rojnici, s dlouhými celokovovými oštěpy sobě obstarávají potravu napichováním krys. O trojici před sebou zatím nemají ani ponětí, Když před sebou spatří pohyb, nezaleknou se - naopak. Zaradují se. Malého trpaslíka, který se před nimi dá na útěk, považují za dítě. Začnou ho pronásledovat v bláznivé naději zachování budoucího času tlupy. Flash a jeho průvodci nesnesou pohled na bezpráví, trpaslíka, kterého čekala jistá smrt zachrání - ten zmizí v troskách. Proti přesile se však trojice dlouho neudrží. Podlehne. Velitel bandy, ošklivý Číňan, jako mnoho jiných příslušníků této skupiny, nakažený zhoubnou vředovou infekcí, je rozkáže spoutat řetězy a odvést do brlohu.

Flash zaregistruje uprostřed bandy dlouhovlasou blondýnku Gaianu. Pohledy, které si mezi sebou vyměnují, svědčí o vzájemných sympatiích.

Pátrání Černých rytířů po obětech nákazy je opět úspěšné.

Našli brloh Čířanovy bandy. Těsně před napadením se podaří Kuličkovi uvolnit ze řetězů, a tak do rukou jakési pravidelné jednotky Černé policie padnou jen Flash a Ruka. Před smrtí je zachrání Gaina, která je prohlásí za své přátele. Jsou potom s ní jako neidentifikovaní jedinci odvlečeni do podzemního centra Opozice.

Gaiana je odvedena na vyšetření, Ruka do moderní mučírny, kde si černovlasá představitelka opozice slibuje dostat ze zajatce jeho tajemství. Flashe přivedou do mučírny, aby pohledem na utrpení svého přítele přišel i on k rozumu a mluvil.

Katafalk, na kterém Ruka leží, je jakýmsi novodobým skřipcem. Flash se dlouho nevydrží dívat na Rukovo strádání. Při smrštování čelistí strčí mezi ně své ocelové pouta a naráz má volné ruce. Volné ruce ke zneškodnění stráží a osvobození Ruky. Na útěku z Centra osvobodí i Gaianu, odváděnou z neúspěšné zdravotní prohlídky. Všichni tři se dostanou na povrch, avšak s pronásledovateli v patách. Zraněný Ruka vidí, že nemůže utéci daleko, a obětuje svůj život alespoň na udržení Černých rytířů. V další horké chvíli pomůže zdánlivě beznadějně obklíčené dvojici Kulička. Vzhledem k tomu, že Černovláska své dřívější zajatce chce dostat živé, zakáže Černým rytířům střílet. Uprchlíci přeskočí plechovou ohradu - a za ní na ně čeká trpaslík, aby jim ukázal cestu, kterou se ztratí Černé policii z očí.

Opět kanalizací. Kirk, tak se jmenuje onen trpaslík, vede své nové, vlastně staronové, přátele do doupěte své bandy. Jsou to stejní trpaslíci jako Kirk / pozn.: svůj svého si hledá, proto v každé bandě stejně postižení se nacházejí/; sídlí ve sklepeních zříceného městského muzea.

"Díky, Kirku, za záchranu", říká Flash.

"Neděkuj, Flashi. Oko za oko..." STrohé odpověď, přesto je z ní cítit, že slovo přátelství bude v příštích hodinách plně vyhovovat vytvořenému vztahu mezi malým mužíčkem a Flashem.

V rámci možností spokojené hodování najednou přeruší mučivý vysoký ton bolestivého ultrazvuku. K podzemnímu doupěti se blíží Černí rytíři. Jejich předvoj svírá důmyslnou zbraň, které ruce protivníků zaměstnává na uspávání uší.

Flash si i tentokrát ví rady. Do obou uší si strčí kus měkké hlíny a plazí se pryč. Stejně tak učiní Gaiana, Kirk a chvíli po nich i Kulička. Černí rytíři najdou ve sklepení mrtvoly jen pro ně nezajímavých trpaslíků.

Kirk pochopí, co Flash hledá. A také ví, kde by to měl hledat. A samozřejmě to nechce zadarmo:

"...vezměš mě odsud, když ti tu ženu pomůžu najít....?!"

Flash nemá proč nesouhlasit.

Všichni čtyři se blíží k místu, odkud zaznívá ženský zpěv. Za okamžik je vidět i původce: silueta ženy, která zpívá ukolébavku dítěti v postýlce. Jsou u cíle.

Když však Flash přijde netrpělivým krokem blíže, pozná, že obě osoby, matka i dítě, jsou jen mechanické hračky. Prudkým pohybem srazí "dospělejší" z nich hlavu. Z výšky se na všechny čtyři naše hrdiny snese po Flashově úderu pevná síť; a za ní po liáně šílený muž s ohromnými čelistmi. Asi by ulovení špatně skončili, kdyby se na scéně neobjevili Černí rytíři. Jeden výstřel a muž se kácí.

Z bláta do louže. Ostrý nůž prořízne síť, jsou volní jen zlomek sekundy. Velitel rytířů je prohlásí za své zajatce, upozorní je, že každý odpor je marný. Rezignace naopak nutná.

A opět přichází pomoc zvenčí. Z různých koutů vyskakují mohutné postavy s roztodivnými zbraněmi /pozn.: nikdo v New Yorku nemá jiné než roztodivné/ a velice rychle odrovnávají Černé rytí-

ře, nenáviděný nástroj moci protivníka. Bandu nových "známých" totiž vede Král podsvětí, který si myslí, že je pán města a veškerého tvorstva v něm - a Opozice mu v tom prý nezabrání.

Král je neobyčejně mohutný muž. Řvavě červená košile ostře kontrastuje s jeho černými hustými vlasy - a chlupatýma rukama. Při pozornějším pohledu do Královo obličeje zjišťujeme klenuté obočí, kolem rtů jsou znát rysy zvířecí mordy. Ale to již kamera přejíždí po ostatních příslušnících tlupy. Podle již zdůrazněného "svůj svého si hledá" jsou všichni mutanty, na některých je přeměna v nový druh do atlasu zvířat v poslední fázi /pozn.: vypadají asi jako Michael Jackson po proměně ve vlkodlaka ve videoclipu Thriller Johna Landise/. Nejen vzhledově mutují tito neštastníci. Jejich chování nese patrné znaky poklesu IQ a s tím souvisejícího sebeovládání.

Fleshe honili Černí rytíři. Tohle byla pro Krále důležitá okolnost. Snižuje pocity nedůvěry na minimum, dává Flashovi a jeho přátelům šance na získání mocného spojence.

Flash Královi otevřeně přiznává, jaké je jeho poslání v New Yorku. Král mu věří, přijímá ho tím jako hosta a pozývá tudíž na večerní hostinu.

Gaiana je hezká dívka. A nejen Flashovi se líbí. Stejně citově postižen se cítí i Králův pobočník, který se svému veliteli důvěrně svěřuje, že by si s Gaianou rád zašpásoval. Král jen kývne hlavou - a už Pobočník dává průchod svým vášním. Chápe se Gaiany a chce si ji odvléct někam do ústraní. Flash mu to pochopitelně nechce dovolit a postaví se únosci čelem. Kulička chce také zasáhnout, ale Král ho zastaví s tím, že je to věc jen těch dvou.

Flash nemá s Pobočníkem mnoho práce. Dva dobře mířené údery ho vyřadí na delší dobu z "činnosti". Král se velice dobře baví a nahlas potvrzuje, že Gaiana ode dneška patří jen a jen Fleshovi. A Flash si Gaianu odvádí do těch míst, kam se to před tím Pobočníkovi nepodařilo.

V jedné z mála klidných pasáží filmu vyplouvají na povrch lepší já o holý život neustále bojujících lidí. Gaiana ukazuje, že může být křehkou ženou, Flash reaguje jako něžný muž. Oba se vyznávají ze vzájemných sympatií, podobných lásce.

Ráno je probudí svist otot šavle. Dopadla přesně mezi ně. Pobočník si nedal porážku líbit a Královi stačil v noci namluvit, že ho Flash obelhal, že ta údajně hledaná je ve skutečnosti Gaiana. Přestože je Flash udatný a obratný bojovník, hromotlucké síle Krále by asi zakrátko podlehl. Kupodivu, zasáhne David /Kirk/, který Goliáše /Krále/ zastaví. Ne kamenem, ale rozhodným a přesvědčivým slovem.

Ne, Gaiana není tou pravou ženou. Věř mi, Králi. Já ji znám, viděl jsem ji. A dovedu vás k ní.

Král se uklidní, ale jen pod podmínkou, že bude jedním z těch, kdo ženu půjdou dál hledat.

Kirk se na chvíli stává vedoucím skupiny. Cesta je krátká. Zanedlouho se ocitnou před těžkými ocelovými vraty. Kde selže Kuličkova síla, pomůže Králův dynamit. Je nutno ho použít, protože Kirkem volaný Profesor se zpoza dveří neozývá.

Za násilně otevřenými dveřmi existuje nezvykle čistý a uspořádaný svět. Rozlehlé místnosti vévodí řídící pult s mnoha přístroji, před kterými sedí Profesor. Zhroucený v křesle. Ruka, které se neštastný Kirk dotkne, bezvládně sklouzává z opěradla. Profesor je mrtvý. Kirk pláče /pozn.: ani atomová válka nezahubí lidské city/.

Na mysli klesají i Flash a Král, kteří si myslí, že si Profesor odnesl tajemství záchrany lidstva s sebou do hrobu.

Kirk brzy zažene slzy. Není na ně moc času. Mlčky ukáže do jednoho z koutů, jehož objem kryje průsvitný igelitový závěs.

"Za ním ji najdete. Je to profesorova dcera. Velice jí miloval. Ještě předtím, než se to stalo, ji uspal dlouhým spánkem, aby se mohla probudit až do šťastnější doby."

Fascinováni hledí na krásnou mladou dívku, ležící v hedvábném oděvu cv celoskleněné"rakvi". Jen odsunout víko a políbit... jako Sněhurku... Stejně jako není čas na slzy smutku, nesmí ani sentimentalita moc zdržovat.

Flash se ihned ptá Kirka, zda neví, jak dívku dostat z podzemí New Yorku za hranice města.

Profesor zřejmě Kirkovi hodně důvěřoval. Kirk jde k falší plachtě, pod kterou je ukrytý dostatečně velký osobní automobil, do něhož se sarkofág pohodlně vejde. Ovšem vzhledem k tomu, že jediná cesta z New Yorku vede tunelem, v němž mají Černí rytíři laserové dělo, je potřeba udělat z auta tank oplátovaný ocelovými deskami. Pro ně se ale musí na nedaleké vrakoviště. Až bude auto obrněné, pak se snad podaří projet.

Flash se musí rozhodovat velice rychle.

Kuličko, Kirku, půjdeme spolu pro pláty. Gaiano, ty tu zůstaň s Králem /pozn.: nevím, jak to myslel, ale zřejmě měla Gaiana dohlédnout na Krále, aby neudělal nějakou nepředloženost?!/.

Král se totiž ještě stále nevzpamatoval. Stojí před spící dívkou, je fascinován a okouzlen její tváří. V jeho zmenčeném mozku dozrává rozhodnutí, vzhledem ke Královým pocitům poslání vládce pro něj zcela pochopitelné a logické: jedině já jsem oprávněn zachránit lidský rod, jedině já... Giana rozhrnuje závěs a vchází dovnitř ohraničeného prostoru. Postaví se mezi sarkofág a Krále, zády k dvoumetrovému obrovi /pozn.: první nelogický krok/. Král míří svůj úder přesně, zároveň ale tak lehce, aby jen omráčil. Odtáhne Gaianu pryč a začne pro něj existovat jen budoucí Eva. Odsune skleněné víko, nejprve pohledem , potom konečky prstů a nakonec rty počíná laskat hebkou kůži. Potichu šeptá:

"Dáš mi syna..."

Kirk se v podzemních prostorách dobře vyzná. Už jsou na vrakovišti. Musí se však hned schovat, neboť hlídka Černé policie projíždí kolem v rámci pravidelné nepřetržité kontroly.

"Takhle bychom odsud nic neodnesli. Musím je odlákat; vy si potom vyberete, co potřebujeme." Flash se snaží Kirka zadržet, ale trpaslík je mrštnější.

Kirk vezme do ruky krátkou železnou tyč a s hlasitým pokřikováním ji hodí po projíždějící hlídce. Všichni její členové ihned začnou Kirka pronásledovat; Flash s Kuličkou mají opravdu čistý vzduch....Zato Kirkovi je horko; střelám z automatických pušek sice úspěšně uniká, vzdálenost mezi ním a Černými rytíři se však rychle zkracuje. Navíc hlídka není na vrakovišti jen jedna. Velitel té, co odříznč běžícímu Kirkovi cestu, se hned začne smát:

".....a teď nám hezky vyklopíš, co tu chceš..."

Kirkovi je jasné / pozn.: a muselo mu to být jasné, už když házel železnou tyčí/. že zemře. A než aby při nelidském mučení něco vyzradil, páchá pomocí ostrého hrotu sebevraždu....

Sotva Flash s Kuličkou umístí jeden plát na střechu a druhý na přední kapotu, ptá se Gaiany, zda je všechno v pořádku. Gaiana potřese blondatou hlavou, že ano / pozn,: druhý nelogický krok; snad si myslela, že by Flash zápas s Králem prohrál./.

Flash za volantem, Kulička na pravém předním sedadle, za nimi Král s Gaianou, napříč úložným prostorem leží průhledná "rakev".

Cesta nebezpečným a záludným peklem začíná.

První překážkou je zazděný vchod do podzemí. Král jde omrknout tloušťku zdi, později kývá na Fleshe, že to může proti ní klidně rozjet. V první chvíli po projetí zdí nechává Flesh nohu na plynu, zlákán myšlenkou Královi ujet. Pak si však náhle uvědomí, že obra se lví sílou může ještě potřebovat /pozn.: taky že ano/, šlápne na brzdu a po zařazení zpátečky rychlým couváním zažene probouzející se Králův vztek.

Jízda takového čtyřkolového monstra nemůže hlídkujícím Černým rytířům zůstat utajena. Zvlášť, když směr jízdy nasvědčuje pokusu probít se z obklíčení, člověkotěsné zony. Před vjezdem do tunelu, vedoucím na svobodu, obhospodařuje strážní oddíl závorové zařízení. Již z dálky je vojákům jasné, že přijíždějící autotank se sám nezastaví, a proto začínají pálit ze všech zbraní. Netrefí, musí zachranovat život skokem pryč z dráhy na ně se řítícího auta.

Najdou se pochopitelně i pronásledovatelé. Když Král usoudí, že se příliš přiblížili, vyklonì se z okénka a střelbou se je snaží ohrozit. Částečně úspěšně.

Nepřítel za zády ale není největším protivníkem. A nejsou jím ani betonové čtyřstěny rozeseté v tunelu do slalomové dráhy /pozn.: tunel se zřejmě používal pro služební účely, nemohl být tedy zcela neprůjezdný/, ani z vozovky najednou vztyčené železné čtyřhroté bodce / pozn.: jelikož má tunel půlkulaté stěny, může Flash jet po vozovce jen levými koly, pravými pak ve výši hlavy dospělé ženy./. Kupodivu ani téměř na konci tunelu umístěný velkorážný laser nezpůsobí uprchlíkům největší újmu. Paprsek sice protavuje ocelové pláty, ale vzhledem k rychlému a nepřímočarému pohybu auta, není ničivý. Rozjeté auto nezastaví ani železná konstrukce podstavce laserového děla. Někteří z obsluhy stačí uskočit, ti druzí....

Blíží se konec tunelu. Denní světlo již převládá nad osvětlením z výbojek. Ted projíždí předek vozu pomyslnou čarou výjezdu z tunelu. Fotobuňka / nebo akustické či tlakové senzory/ protnutí zaregistruje a vyšle signál, který přichází na vstup řídící jednotky tajemné zbraně. Ze všech směrů v rovině kolmé k vozovce se na projíždějící auto snesou červenofialové paprsky. Jejich působení mi není jasné, nade vší pochybnost jsem však rozpoznal následky: místo Krále na jeho místě zbyde jen protavená díra. Nikomu jinému se nic nestane /pozn.: Král měl zřejmě smůlu, že se v jásotu nad předčasně uvažovaným vítězstvím vyklonil z okna/.

Abych dokončil započatou myšlenku, je třeba říci, že ani tato nástraha nebyla největším protivníkem. Nejzáludnější nebezpečí přichází zevnitř....

Auto uhání pouštní silnicí směrem k nejbližší základně Konfederace; uvnitř probíhá dialog mezi Flashem a Kuličkou. Přesný obsah rozhovoru se mi bohužel nepodařilo z němčiny přeložit, a tak jsme byli nuceni společnými silami situaci intenzívně domýšlet. Tak tedy /pozn.: skoro všude si až do odvolání domýšlejte slovo asi/ : Kulička oznámí Flashovi, že jeho práce pro Konfederaci skončila. Ted se on hlásí k poslání přivézt naději lidstvu na základnu. Flash reaguje navenek klidně. Čekal jsem to, dávno jsme totiž poznal, že jsi replikant. Ale já ti nedám / pozn.: konec domýšlení si slova asi/.

Flash zastavuje. Téměř současně oba, nyní soupeři, vystoupí. Kulička je mnohem silnější, Flash nemá téměř šanci. Zasáhne Gaiana. Skočí Kuličkovi na záda a snaží se ho zaměstnat tak, aby mohl Flash využít výhodu přesily. Kulička ale jedním trhnutím

setřese, vytáhne dlouhou dýku a s ní pronikne do dívčina břicha. Flash získává důležitého spojence: vztek. Když ho Kulička povalí na záda a chystá se zasadit poslední ránu, Flash nahmatá velký kámen - a uhodí. Skrze rozbitou lebeční klenbu je v Kuličkově hlavě vidět soustava drátů.

Flash v sedě drží Gaianu v náručí. Svět násilí a smrti mizí, na hladinu života opět vystupuje nezničitelné lidské jádro dobra. Avšak jen krátce, nebot rána, z níž uniká Gaianin život, je příliš velká.

Miluji tě, Flashi. Byla mi pořád zima. Zůstaň u mne, než zemřu. Dáváš mi teplo.

Flashe její, předem splněná prosba moc nezdržela....

Epilog: Na ledem obklopené aljašské základně přistává letadlo. O něco později vchází do Generálovy pracovny Flash. Pokud dal Generál před zahájením akce nějaké pokyny Kuličkovi a Rukovi, měl by být teď vlastně zklamán. Ale není. Změnila se totiž situace: chtěl jsem za každou cenu zachránit lidstvo; sám. Ale není mi souzeno. Vím, že umírám. Musíte to, Flashi, vzít za mne. Neváhejte, loď je připravena.

Tak jak je, zaprášený, potrhaný a unavený, jde Flash do rakety. Dívku v sarkofágu již také naložili, muž v lékařském plášti přistupuje k Flashovi s výsledkem komplexního vyšetření:

Dívka je gv pořádku. Za devět měsíců bude matkou.

Král!

Flash se upřeně zadívá do dívčina obličeje. Myslí na to, že by bylo lepší, kdyby na jejím místě byla Gaiana, nebo na to, co se dívce narodí!??!

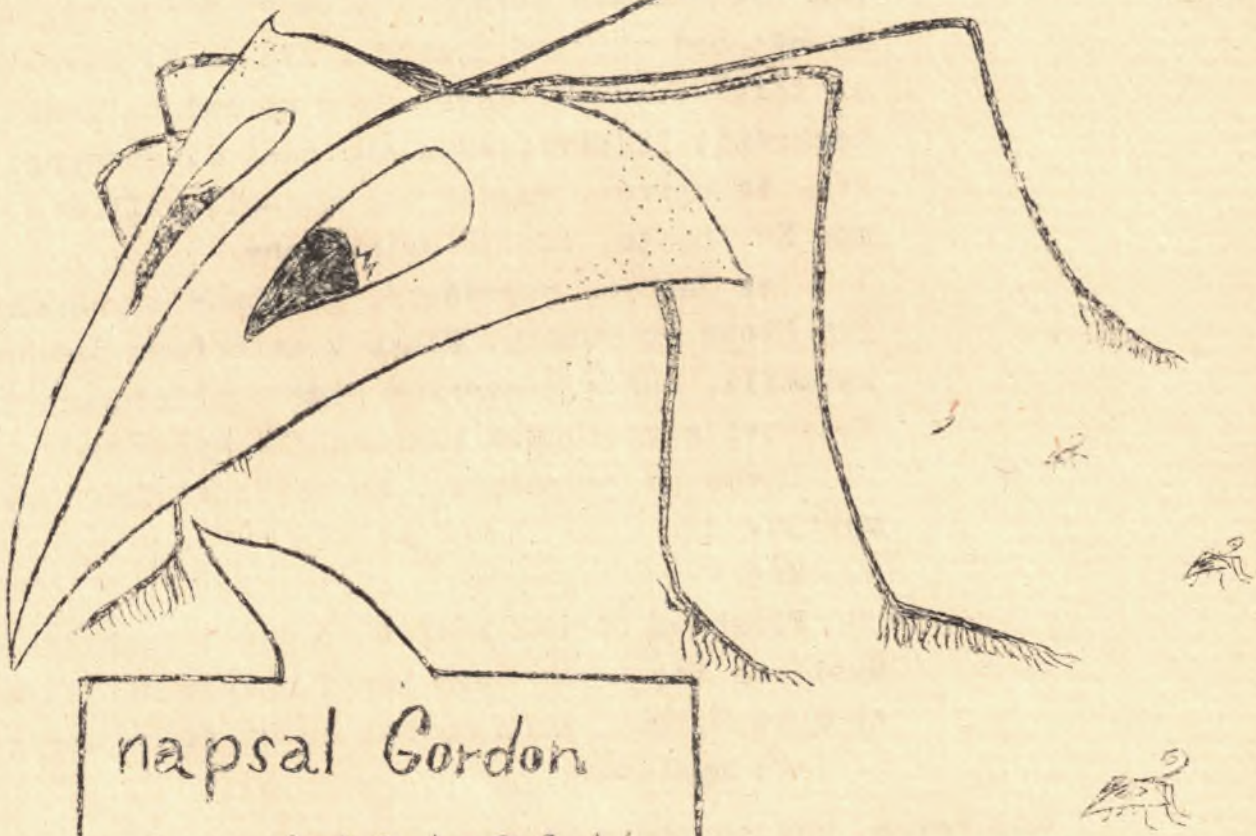
Co myslíte?

Ani nevím, zda se mám vyslovovat ke kvalitě filmu Fire Flash. Nerad bychtotiž, aby vznikl dojem, že vychvaluji akcent násilí, s jakým je příběh vyslovován. Já bych ho z jednoho úhlu pohledu označil jako dan úmyslu přitáhnout do kin více diváků /pozn.: s tím souvisí i mnoho kostýmových, rekvizitářských i kulisových doplňků v archaickém i futuristickém smyslu/. Ovšem na druhou stranu si nedovedu představit, že by hluboce humanistická myšlenka, která z příběhu vyzařuje, byla oblečena do jiného filmového kabátu. Snad právě ten kontrast byl pro vyznění filmu a myšlenky rozhodující.

Standa Čermák

přetištěno s laskavým svolením
Světelných roků

Lulungamena



napsal Gordon
R. DICKSON

Z toho, co se přihodilo na průzkumné stanici 563 v sektoru Sí-
ria, můžete vinit Claye Harbanka nebo Williama Peterboro, zvaného
Drobek. Neviním nikoho. Ale já pocházím z planety Dorsai...

Nepříjemnosti začaly už toho dne, kdy se na stanici objevil Dro-
bek, člověk zbrklý v hovoru i jednání. Brzy zjistil, že Clay je je-
diný z nás, který s ním nechce hrát, přestože tvrdil, že kdysi byl
vášnivým hráčem.

K vyvrcholení došlo po čtyřech letech. Vylezli tehdy společně
na obhlídku povrchu kupole. Všech dvacet lidí, kteří neměli služ-
bu, se sešlo ve společenské kajutě a podle tonu hovoru, znějícím
v závětří, podle bouchání svlékaných skafandrů pochopilo, že ce-
lou směnu popichoval Drobek obvzláště pečlivě.

"Tak, další den za námi," bylo slyšet Drobkův hlas. "Dalších
padesát kreditů. Jak se daří tvému prasátku?"

Přesně jsem si představil, jak Clay zadržuje hněv. Potom jsem
uslyšel jeho přívětivý baryton, měkčený tarsuským přízvukem:

"Výborně, Drobku. Nikdy nejí příliš mnoho a proto netrpí špat-
ným trávením."

Byla to mistrná odpověď, mířící na to, že konto Drobka tučně-
lo z výher nad kolegy ze stanice. Jenže Drobek měl příliš tlustou
kůži na podobné narážky. Rozesmál se a vešli do společenské kajuty.

Vypadali jako dva bratři, nebo spíše jako otec ze synem,
přihlédneme-li k rozdílu výšky. Oba dlouzí, černovlasí, s vyhub-
lými tvářemi. Prožitá léta se však Clayovi vtiskla do tváře, zos-
třila rysy, vyřezala vrásky a svěsila koutky rtů. Našly by se i
další rozdíly. Avšak v Drobkovi bylo vidět mladíka, jakým byl kdy-
si Clay a v Clayovi muže, jakým se Drobek stane po letech.

"Ahoj, Clay," řekl jsem.

"Nazdar, Morte," odpověděl a posadil se vedle.

"Ahoj, Morte," řekl Drobek.

Neodpověděl jsem a on se na okamžik zarazil. V černých hlubi-
nách jeho očí zahořely plaménky. Ale já pocházím z Dorsaie a my,
když se bijeme, tak na smrt. Možná proto jsme my dorsaiané velmi
zdvořilí. Ale u Drobka se zdvořilostí nepochodíš, stejně jako s
jemnou ironií. Na takové, jako je on, účinkuje jen klacek. Pro
naši práci jsme si nemohli přát nic lepšího. Dvě desítky lidí na
Průzkumné stanici 563, za Síriem na hranicích oblasti ovládané
člověkem, byly nervozní a zlé. Mnozí podali žádost o přeložení.
Tajná válka mezi Drobkem a Clayem rozdělila stanici napůl.

Všichni jsme vstoupili do "služny" kvůli penězům a v tom byl
kořen všeho zlého. Padesát kreditů za den. Ovšem musíte se zavázat
na deset let. Samozřejmě, je možné se vyplatit, ale stojí to sto
tisíc. Spočítejte si to sami. Téměř šest let, jestli budete ukla-
dat každý groš.

Clay hodlal odsloužit celý úvazek. V bujné mladosti hrával.
Nejednou se mu podařilo vyhrát či pustit celé jmění. Teď se, zes-
tárlý a unavený, chtěl vrátit domů, do Lulungameeny, na malou pla-
netu Tarsus.

S hraním skončil. Jsou to špinavé peníze, říkal Clay a celý
svůj výdělek převáděl do banky.

A zde na stanici toužil Drobek urvat velké prachy. Čtyři ro-
ky hry s kolegy na stanici mu vynesly víc než dost, aby se vykou-
pil a ještě mu zůstala pěkná sumička. Možná, že by to byl i udělal,
kdyby ho jako Eldorádo nepřitahovalo bankovní konto Claye.

Neustále útočil ze dvou stran. Vyhlašoval, že neveří, že by
někdy Clay hrál a posmíval se Lulungameeně, Clayově vlasti, jeho
vytouženému cíli a touze. Se stařeckým, bolestným smutkem po domo-
vě, vyprávěl Clay pouze o Lulungameeně, podle něj nejkrásnějším
koutě ve vesmíru.

"Morte," začal Drobek, jako by si nevšiml mé nezdvořilosti a sedl si k nám. "Jak vypadá hixabrod?"

Zdá se, že moje lekce nezabrala. Asi už nejsem to co dřív. Když nepočítám Claye, byl jsem stařešina stanice. Možná proto se z nás stali blízcí přátelé.

"Cože?"

"Brzy nás nevštíví."

Rozhovory v kajutě rázem umlkly a Drobek se stal středem pozornosti. Kterýkoli host, který překročí hranici oblasti lidského vlivu, musí projít stanicí, jako je naše. Ale v tak zapadlém koutě, kde byla umístěna stanice 563, k tomu docházelo velice zřídka a vždy to byla mimořádná událost.

Dokonce i Clay podlehl zvědavosti.

"Zajímavé," řekl. "Odkud to víš?"

"Právě jsem přijal zprávu," odpověděl Drobek a ledabyle mávl rukou. "Tak jak tedy vypadá, Morte?"

Díky svému stáří jsem už viděl víc, než kterýkoliv z nich, včetně Claye. Byl to můj druhý úvazek ve Službě. Výborně si pamatuji události staré dvacet let - Denebský konflik.

"Rovný jako pohrabáč," odpověděl jsem. "Chladný a upjatý. Hrdý jako Luciper, čestný jako sluneční světlo a houževnatý jako velbloud na cestě uchem jehly. Vypadá jako humanoid s tváří kolie. Doufám, že víte, jaká je provázející pověst."

Kdosi vzadu řekl ne, i když to asi udělal mně pro radost. Stáří i mě změnilo ve žvenila.

"Jsou to první a poslední prostředníci ve vesmíru. Hixabroda je možné si najmout, ale nelze ho přemluvit, podplatit nebo násilím přinutit, aby se odchýlil od pravdy. A proto jich je stále zapotřebí. Hrozí-li někde vypuknout spor, obě strany najmou hixabroda, aby při jednání zastupoval jejich zájmy. Hixabrod je ztělesněním čestnosti."

"No co, mě se to líbí," poznamenal Drobek. "Proč bychom mu nemohli připravit přepychové uvítání?"

"Díků se od něho nedočkáme," zabručel jsem. "Hixabrodi pro to nemají pochopení."

"No a co," pronesl Drobek. "Alespoň bude nějaká zábava."

x x x

V kajutě zašumělo souhlasem. Zůstal jsem v menšině. Nápad se zalíbil i Clayovi.

"Jí totéž co my?" zeptal se Drobek. "Tedy polévku, salát, hlavní chod, šampanské a brandy..." Nadšeně vypočítával jídla na prstech. Jeho zápal všechny zaujal. Ale před koncem to Drobek nevydržel a znovu si zaryl do Claye.

"No a ty, Clay, rozumí se," řekl, "můžeč mu vyprávět o Lulungameeně."

Clay zamrkal a po jeho tváři přeběhl stín. Jsem dorsainec a mám své roky. Vím, že nikdy se nemá vysmívat poutům, která nás svazují s rodným domovem. Jsou tak pevná, jako i neviditelná. Žertovat na toto téma je kruté.

Ale Drobek byl mladý a hloupý. Přiletěl ze Země, planety, kde nikdo z nás nebyl, ale které před mnoha staletími dala počátek nám všem. Drobek byl netrpělivý bouřlivák a emoce přezíral. V povídavosti Claye, v jeho ochotě věčně vychvalovat Lulungameenu, odhalil, ostatně jako i všichni na stanici, první slabinu kdysi statečného a pevného člověka, první příznak stáří.

Ale na rozdíl od těch, kteří ze sympatií ke Clayovi nudu skrývali, mířil Drobek na zlomení Clayova rozhodnutí nikdy více

nehrát. A bušil neustále do onoho místa, tolik zranitelného, že dostatečnou obranu nemohlo Clayovo sebeovládání poskytnout.

V očích mého druha zaplanul vztek.

"Dost," chraptivě promluvil. "Nech Lulungameenu na pokoji."

"Rád bych," řekl Drobek, "ale ty mě ji neustále připomínáš. A k tomu ještě báchorky, že jsi byl hráč. Když nemůžeš dokázat to poslední, jak mám tvým povídačkám o Lulungameeně věřit?"

Na Clayově čele naběhly žíly, ale ovládl se.

"Říkal jsem tisíckrát," procedil mezi zuby. "Takové peníze se v kapse neudrží. Jednou se o tom přesvědčíš."

"Slova," pohrdavě prohodil Drobek. "Pouze slova."

Na sekundu Clay strnul, byl bez dechu a bledý jako smrt. Nevím, poznal-li Drobek nebezpečí, ale také jsem zatajil dech, dokud se Clayova hruď opět nepohla. Clay se prudce obrátil a vyšel ze společenské kajuty. Jeho kroky zanikly na chodbě vedoucí k ložnicím.

x x x

Později jsem zaslechl Drobka samotného v kuchyni, kde si připravoval obložený chléb. Pozvedl hlavu, udivený a ve střehu.

"Á, nazdárek, Morte," řekl. Obratně předstíral bezstarostnost. "Co máš za problém?"

"Tak. Chceš se porvat s Clayem?"

"Ne," zamumlal s plnou pusou. "Řekl bych, že ne."

"Nu, tak k tomu dospěješ,"

"Poslouchej, Mortě," začal a odmlčel se, dokud nespolykal poslední sousto. Nezdá se ti, že je Clay už dost veliký, aby se o sebe postaral sám?"

Pocítil jsem, jak mi celým tělem proběhla horká vlna. Rozčílení se asi projevilo na mé tváři, protože Drobek, který seděl na kraji stolu, se chvatně postavil.

"Klid, Morte," řekl. "Nemyslel jsem tím nic urážlivého."

Sebral jsem se a odpověděl nejklidněji, jak jsem svedl.

"Clay je mnohem zkušenější než ty. Radím ti, nech ho na pokoji."

"Bojíš se o něj?"

"Ne," řekl jsem. "Bojím se o tebe."

Drobek se okamžitě rozchechtal, div že se neudusil dalším soustem.

"Teď chápu. Podle tebe jsem příliš mladý, abych za sebe odpovídal."

"Nejsi daleko od pravdy. Chci, aby sis vyslechl moje mínění a nemusíš mi říkat, mám-li pravdu či ne. Bude mi to jasné beze slov."

"Nech si své názory pro sebe," řekl a zrudnul. "Nepotřebuji kázání."

"Jen nech, bude se ti to hodit, poslechnout si mě, protože se to týká nás všech. Podepsal jsi v očekávání romantiky a slávy a místo toho jsi se střetl s jednotvárností a nudou."

Uškřípl se.

"Teď mi řekneš, že se chci zabavit na účet Claye, že?"

"Clay je dost zkušený, aby jednotvárnost a nudu vydržel. Kromě toho, naučil se žít v míru s lidmi i sám se sebou. Nemusí dokazovat svojí převahu neustálým ponižováním ostatních."

Drobek si lokl kávy.

"A já tedy ponižuji?"

"Ty.... Ty jsi jako všechna mládež. Zkoušíte svoje schopnosti, hledáte svoje místo... A když ho naleznete, uklidníte se, dos-

pějete. S vyjímkou některých. Myslím, že i ty dříve či později zmužníš. Ale čím dříve se přestaneš na úkor druhých povyšovat, tím lépe pro tebe i pro nás."

"A když nepřestanu?" vyrazil Drobek.

"Lituji, tady není pozemská kolej, nebo nějaká tichá rodná planeta, kde zlé posměšky a jízlivé poznámky vyvolají pouze mrzutost nebo podráždění. Na stanici není kam uniknout. Jestliže posměváček nerozezná nebezpečnost své zábavy a neukončí ji, tak terč jeho žertů trpí, nakolik mu stačí síly... a pak se něco stane."

"To znamená, že se přece jenom bojíš o Claye."

"Pochop mě, konečně! Clay je skutečný muž, na toho jsi krátký. A ty... Jestliže na to někdo doplatí, budeš to ty!"

Zasmál se, vyšel na chodbu a bouchl za sebou dveřmi. Nechal jsem ho odejít. Jaký má smysl pokračovat v klamání, když všichni vidí, že je to lež.

x x x

Následujícího dne přiletěl hixabrod. Jmenoval se Dor Lassos. Typický představitel své rasy, vyšší než největší dlouhán mezi námi, s nazelenalou kůží a lhostejným obličejem.

Přiletěl, když jsem měl službu a než jsem se uvolnil, už ho přivítali a doprovodili do kajuty.

Přesto jsem k němu zašel se slabou nadějí, že budeme mít společné známé. Jeho i můj národ jsou nepočetné, takže tu v podstatě taková možnost byla. A já se podobně jako Clay trápil steskem po domově.

"Prominte, hixabroide,..." začal jsem ve dveřích jeho kajuty a zarazil jsem se.

V kajutě seděl Drobek. Pohlédl na mne se zvláštním výrazem.

"Ty znáš jejich jazyk?" zeptal se nedůvěřivě.

Přikývl jsem. Denebský konflikt mě mnohému naučil.

Překvapení pominulo a tak jsem položil svoji otázku, ale hixabrod zavrtěl hlavou.

No co, byl to výstřel naslepo. Konečně, odkud by mohl našeho překladatele z časů Denebského konfliktu znát? Hixabrodi nemají naše obvyklé uspořádání rodiny. Svá jména získávají na počest milovaných nebo vážených dospělých.

Zdvořile jsem se uklonil a odešel.

Až potom mě zarazilo - o čem mohl Drobek besedovat s hixabrodem?

x x x

Přiznávám se, byl jsem skutečně znepokojen. Když se nepovedl můj tah s Drobkem, rozhodl jsem se pohovořit si přímo s Clayem. Nějaký čas jsem čekal na vhodnou příležitost, ale od okamžiku poslední potyčky s Drobkem se Clay zdržoval ve své kajutě. Konečně jsem si našel nějaký důvod a vydal se k němu.

Clay byl zabraný do čtení. Bylo nezvyklé vidět toho vysokého dosud silného člověka ve stařeckém pyžamu. Skloněný nad mihotavou obrazovkou, clonil si oči rukou s tenkými, ohebnými prsty. Když jsem vešel, zvedl hlavu a já uviděl na jeho tváři známý úsměv, na který jsem si zvykl za čtyři roky společné práce.

"Co to máš?" zajímal jsem se a ukázal na projektor.

"Špatný román," odpověděl Clay s úsměvem, "od mizerného spisovatele. Ale oba jsou tarsuské."

Sedl jsem si na sklápěcí židli.

"Souhlasíš, abych mluvil bez okolků?"

"Začni," povzbudil mne.

"Drobek," řekl jsem přímo, "a ty. Tak to nemůže jít dál."

"Co navrhuješ?"

"Dvě věci. Prosím tě, dobře si každou zvaž, než odpovíš. Za prvé, můžeme sebrat potřebnou většinu, to jest devět desetin hlasů a odklidit ho ze stanice jako nesnášenlivce."

Clay pomalu zavrtěl hlavou.

"Ne, Morte."

"myslím, že dokážu sebrat podpisy," odporoval jsem. "Všechny už otrávil."

"Dobře víš, že se o to nejedná," řekl Clay. "Po takové petici ho pošlou do nějaké díry, tam se dostane ještě do horší kaše a zničí si život. Bude nás nenávidět do konce svých dnů."

"Co z toho. Patří mu to."

"Jsem tarsusan a není mi to lhostejné. Ne, nesouhlasím."

"Dpbrá," řekl jsem. "V tom případě druhá varianta. Máš téměř polovinu částky, aby jsi se vykoupil. Za ty roky se i u mne něco nahromadilo. Kromě toho převedu na tebe výdělek za tři zbývající roky. Vem si to a odejdi ze Služby. Ovšem, není to, s čím jsi počítal, ale lepší vrabec v hrsti..."

"A jak se vrátíš domů ty?" zeptal se.

"Podívej se na mě."

Pohlédl a já jsem věděl, co vidí: zlomený nos, jizvy, vráskami zbrázděná tvář, tvář dorsaiana.

"Nikdy se nevrátím domů."

Clay na mne hleděl mlčky a zdálo se mi, že v hlubině jeho očí se rozhořely plamínky. A pak plamínek zmizel a já jsem pochopil, že jsem prohrál.

"Možná," promluvil tiše. "Ale ne kvůli mně,"

Zanechal jsem ho o samotě s románem.

x x x

Obvykl drží na stanici vždy někdo hlídku. Ale za zvláštních okolností, jako byl například oběd na počest hixabroda, je možné sezvat do společenské kajutu všechny. Když se úkoly vyplní dříve a vybere se takový časový úsek, kdy nejsou radiové relace ani se neočekávají vesmírné lodi.

Ze společenské kajuty vyklidili přebytečný nábytek a přenesli do ní velký stůl z jídelny. Připili jsme si a začal oběd.

Hovor kolem stolu přesáhl, pochopitelně, úzké hranice našeho rutinního života. Vzpomínky na neobyčejná setkání a místa, záhadné příběhy - to byla témata, kolem kterých se hlavně točila řeč. Všichni se usilovně snažili vzbudit zájem hixabroda. Ale ten seděl na svém místě v čele stolu mezi mno a Drobkem a zachovával chladné mlčení až do té doby, kdy sklidili zákusky a řeč přišla na Mediu.

"Media," zadumaně pronesl Drobek. "Slyšel jsem o ní. Nenápadná planeta, ale prý tam existuje takové forma života, která má cosi cenné pro lidský metabolismus. Jmenuje se...hned si vzpomenu.... jmenuje se..."

"Jmenuje se "nighti"," nečekaně napověděl Dor Lassos ztrnulým hlasem. "Nevelký čtyřnohý živočich se složitou nervovou soustavou a tlustou tukovou vrstvou. Byl jsem na Medii před osmdesáti lety, ještě před tím, než na ní povolili volný vstup. Zkazily se nám zásoby potravin a naskytla se nám možnost ověřit si teorii, že nighti dovedou udržovat život kterékoliv známé formy rozumného života."

Odmlčel se.

"Nu?" dožadoval se Drobek. "Z toho, že můžeme dnes poslouchat váš příběh usuzuji, že jste přežili."

"Já i všichni lidé na lodi jsme shledali nighti zcela poži-

vatelné. Bohužel, mezi námi bylo i několik mikruschni z Polarisu."

"No a co?" zeptal se někdo.

"Vysoce vyvinuté, ale nepřizpůsobivé bytosti," pokračoval Dor Lassos a upil brandy. "Dostali křeč a následovala smrt."

Měl jsem jisté zkušenosti z jednání s hixabrody i s jejich manýry. Věděl jsem, že Doru Lassosovi tu malou smyšlenku nenašeptal sadismus, ale jeho úplná cizost. Avšak kajutou proběhla vlna odporu. Mikruschni jsou jemní tvorové se sklonem k filosofii a poezii. Všude je mají rádi.

Kolem hosta u stolu se téměř neznatelně odtáhli. Ale jeho se to nedotklo o nic víc, než by se jej dotkly bouřlivé ovace. Hixabrodi jsou v citových projevech krajně zdrženliví.

"Odporné," pronesl tiše Clay. "Vždycky se mi líbili."

Asi příliš mnoho pil a jeho nevinná replika zazněla jako výzva.

Chladné oči Dora Lassose se otočily na Clayovu stranu. Ale co tam uviděl a k jakým závěrům dospěl, to zůstalo skryto za maskou lhostejnosti.

"Je to," suše konstatoval, "celkem pravdomluvná rasa."

V ústech hixabroda to byla nejvyšší pochvala a předpokládal jsem, že je incident zažehnán. Jenže do řeči se opět vmísil Drobek.

"Ne jako my lidé," poznamenal. "Že?"

Vrhl jsem na něho hněvivý pohled, ale nevěnoval mi pozornost a hlasitě opakoval

"Ne jako my, že Dore Lassosi?"

Drobek také příliš mnoho pil a jeho hlas zazněl do ticha, které v mžiku nastalo,

"Lidé se velmi liší jeden od druhého," klidně odpověděl hixabrod. "Někteří se přibližují k pravdě. Obecně však nelze nazvat lidskou rasu pravdomluvnou."

Byla to typická, nemilosrdně přímá odpověď hixabroda. Dor Lassos by odpočěděl stejně i tváří tvář smrti. Znovu se ozval Drobkův hlas.

"Ach ano. Ale pochopte, Dor Lassosi, podstatná část lidského humoru je založena na úmyslné lži. Někteří z nás si vymýšlejí prostě pro zábavu."

x x x

Dor Lassos upil brandy a mlčel.

"Ovšem," pokračoval Drobek, "někdy se takový člověk domnívá, že jeho výmysly jsou velmi zábavné. Ale ony jsou často nudné a otravné, zvláště když je musíte poslouchat zas a zas. Ale na druhé straně existují takoví odborníci, že dokonce i vy shledáte jejich smyšlenky zajímavé."

Clay se ihned napřímil a prudkým pohybem se obsah jeho skleničky vylil na bílý ubrus.

Podíval jsem se na ně. Na Claye, nespouštějícího oči z Drobka, na Dora Lassose a začínaljsem mít zlověstné tušení.

"To sotva," řekl Dor Lassos.

"Ne, můžete si poslechnout skutečného mistra," vzrušeně naléhal Drobek, "obvzláště když má pro výmysly blahodárnou půdu. Vezměte například téma rodných planet. Čemu se podobá Hixa, vaše vlast?"

Slyšel jsem už dost, abych se utvrdil ve svém podezření. Vstal jsem, snažil jsem se nevyvolat zbytečnou pozornost a vyšel jsem ze společenské kajuty,

Dor Lassos si suše odkašlal.

"Je velice krásná," bylo slyšet jeho nevýrazný hlas. "Průměr Hixy je osm tisíc universálních metrů. Na planetě se nachází na

třiadvacet horských řetězů, sedmnáct velkých ploch slané vody..."

Rychle jsem prošel pustými chodbami do radiokabiny a otevřel deník hlášení vstupů. Tam v oddíle "Příchozí" byly zapsány údaje o Doru Lassosovi. Poslední řádek obsahoval předchozí zastávku hixabroda.

Tarsus.

x x x

Clay byl můj kamarád. Existuje hranice, co ještě může člověk vydržet. Na stěně visel seznam členů stanice. U jména Williama Peterboro jsem načmáral dorsaiskou značku, vytáhl ze skříňky svoji zbraň a vrátil se do společenské kajuty.

Dor Lassos stále ještě vyprávěl.

"... flora i fauna jsou v tak ideální rovnováze, že se za posledních šedesát tisíc let početní stav ani jedné populace nezměnil o více než jedno procento. Život na Hixe je plánovitě řízen. Počasí se reguluje v mezích možností." Bezvýrazný hlas Dora Lassose se na okamžik zachvěl. "Někdy se tam vrátím."

"Překrásný obrázek," prohlásil Drobek. Naklonil se nad stolem jeho oči zaplály, zuby se zaleskly v úsměvu. "Podivuhodná je vaše vlast. Ale já, bohužel, musím tvrdit, že bledne ve srovnání s jiným kouzelným místem."

Hixabrodi jsou také bojovníci. Jako předtím zůstala tvář Dora Lassose bez výrazu, ale hlas nabyl nečekané tvrdosti.

"Vaše planeta?"

"Ale kdeže!" zvolal Drobek stále s tím vlčím úsměvem. "Nikdy jsem jej neviděl, ale vyprávění o něm poslouchám už několik let. Buď je to nejnádhernější místo ve vesmíru, nebo člověk, který to vypráví..."

Odsunul jsem židli a povstal, ale Clayova ruka uchopila můj loket a stáhla mě zpět.

"Říkal jsi..." obrátil se Clay k Drobkovi, jehož proud řeči byl mým pohybem přerušen.

"...člověk, který o něm vypráví, je jedním z odborníků na lhaní, o kterých jsem mluvil," dokončil Drobek.

Znovu jsem se pokusil postavit, ale Clay mě zadržel.

"To je moje věc..." procedil skrz stisknuté zuby.

Pomalu pozvedl skleničku brandy a vychrstl obsah Drobkovi do tváře.

"Vezmi si zbraň!" přikázal Clay.

Drobek vyskočil. Přesto, že se vše vyvíjelo podle jeho plánu, nedokázal se zcela ovládnout.

"Na co zbraň?" pronesl chraptivým hlasem.

"Nazval jsi mne lhářem."

"Copak zbraň všechno vyřeší?" Drobek se zhluboka nadechl a chraptivě se rozesmál. "Teď konečně můžeme s dokonalou jistotou rozřešit náš spor." Jeho oči přeběhly po kajutě a zastavily se na Clayovi. "Dvě věci jsi opakoval nejčastěji. Za prvé, že jsi byl hráč. Za druhé, že Lulungameena, tvoje drahocená Lulungameena na Tarsusu je nejkouzelnější místo na světě. Je to pravda?"

Clay těžce vydechl a snažil se uklidnit.

"Ano, to i druhé."

"Jsi připraven to stvrdit?"

"Svým životem!"

"Aha," posměšně prohodil Drobek. "Ale já po tobě nechci, aby jsi to stvrzoval svým životem, stačí tou okrouhlou sumičkou, která se u tebe nakupila za uplynulé roky. Prohlašoval jsi, že jsi byl hráč. Uzavřeme sázku?"

V tom Clay, zdálo se, poprvé spatřil nastraženou past.

"Jen do toho," vybízel Drobek. "Tak se potvrdí tvoje první věc."

"A druhá?" zeptal se Clay.

"No jak..." Drobek pokynul směrem k Dor Lassosovi. "Můžeme si přát lepšího soudce? Sedí tu s námi hixabrod." Napůl se otočil k hostovi a mírně se uklonil. "At řekne, je-li to pravda nebo ne?"

Ještě jednou jsem se pokusil vstát, ale znovu mě Clay silou posadil na místo.

"Domníváte se, že byste mohl rozsoudit náš spor, pane?" obrátil se Clay na Dor Lassose.

Jejich pohledy se střetly.

"Právě letím s Tarsusu," po nepatrné pauze odpověděl hixabrod. "Spojený Topografický oddíl sestavoval mapu planety. Měl jsem za úkol potvrdit její správnost."

x x x

Nebyla jiná možnost. Všichni strnuli v očekávání odpovědi. Nespouštěl jsem oči z tváří svých kolegů, zadržoval prudký vztek a čekal, že tu nedůstojnou scénu každou chvíli někdo přeruší. Ale místo sympatií jsem viděl lhostejnost, cynismus, dokonce neskrývaný zájem u lidí, kterým bylo jedno, zda jejich rozptýlení bude zaplaceno krví nebo slzami.

A já si s hrůzou uvědomil, že jsem zůstal jediným přítelem Claye. Mě jediného nedráždily jeho nekonečné řeči o kráse Lulungameeny. I já jsem byl stařecky povídavý a shovívavý. Ale trpělivost ostatních se vyčerpala. Tam, kde jsem já viděl tragédii, oni pozorovali pouze zákonnou odplatu nudného tlachala.

Clayovi oči potemněly a objevil se v nich chlad.

"O kolik se vsadíme?" zeptal se.

"Všechno, co mám," odpověděl Drobek. Dopředu z něj čišela lačnost. "Více než máš ty. Osmiletý výdělek."

Clay neřekl ani slovo, vytáhl svoji šekovou knížku, vypsal šek na celou částku a položil šek i knížku před hixabroda. Drobek, očividně na to připravený, udělal totéž a přidal tlustý balíček peněz, který vyhrál za poslední týden.

"Je to všechno?" zeptal se Clay.

"Všechno," řekl Drobek.

Clay přikývl a poodstoupil .

"Začneme," řekl.

Drobek se obrátil na hosta.

"Dore Lassosi, ceníme si vaší pomoci."

"To rád slyším," odpověděl hixabrod, "stejně bude moje pomoc stát vítěze tisíc kreditů."

Tato nečekaně faktická připomínka Drobka zmátla. Jediný já v kajutě jsem znal národ Hixy a čekal jsem to. Ostatní však byli nepříjemně překvapeni. Do té doby většina považovala sázku za krutou, ale úplně čestnou hru, která se týkala pouze nás. Naráz celá ta hra získala i druhou tvář - stejnou jako je použití pomocníka k vyrovnání účtů s kolegou.

Ale již bylo pozdě, sázka byla uzavřena. Přesto však kajuta zašuměla nesouhlasem.

x x x

Hnaný pomyšlením na Clayovi úspory, mířil Drobek k svému cíli.

"Byl jste členem kartografické skupiny?" zeptal se Dora Lassose.

"Ano," odpověděl hixabrod.

"Znáte tedy planetu dobře?"

"Ano."

"Znáte její geografii?" pokračoval Drobek.

"Nerad se opakuji." Oči hixabroda byly bez citu, ale když se střetly s pohledem Drobka, objevilo se v nich snad i nepřátelství.

"Co je to za planetu?" Drobek si jazykem olízl vyschlé rty. Opět se mu vracelo sebeovládání. "Je veliká?"

"Ne."

"Bohatá?"

"Ne."

"Krásná?"

"Nemyslím."

"Blíže k věci!" vykřikl Clay.

Drobek na něj pohlédl, opájel se vítězstvím a znovu se obrátil na hixabroda.

"Výborně, Dore Lassosi, přistoupíme k jádru věci. Slyšel jste o Lulungameeně?"

"Ano."

"Byl jste někdy v Lulungameeně?"

"Ano."

"Mohl by jste čestně a upřímně.../ poprvé se v očích hixabroda objevil a rozhořel plamének nenávisti; Drobek, aniž si to uvědomil, ho právě smrtelně urazil/...čestně a upřímně říci, že Lulungameena je nejkrásnější místo ve vesmíru?"

Dor Lassos přejel pohledem kajutu. Ted se mu pohrdání vším, co se tu dělo, jasně zračilo v tváři.

"Ano," řekl.

x x x

Všichni ztuhly ohromením. Dor Lassos vstal, odpočítal z hromádky peněz tisíc kreditů, ostatní společně se šeky a šekovými knížkami předal Clayovi. Potom udělal krok vpřed a pozvedl ruce dlaněmi nahoru až k Drobkově tváři.

"Moje ruce jsou čisté," řekl.

Napřímil prsty. Náhle z jejich polštářků vyklouzly před našima očima tvrdé, lesklé nehty a přejely po kůži Drobkových lící.

"Pochybujete o pravdomluvnosti hixabroda?" ptal se kovový hlas.

Drobek zbledl a polkl. Jako břitva ostré nehty měl přímo před očima.

"Ne..." zašeptal.

Nehty se zasunuly, hixabrod spustil ruce. Opět odměřený a chladný Dor Lassos poodstoupil a uklonil se.

"Děkuji všem za pohostinnost," řekl a jeho chladný hlas zazněl v nastalém tichu neočekávaně hlasitě.

Pak se Dor Lassos otočil a odměřeným krokem vyšel ze společenské kajuty.

x x x

"Tedy, budeme se loučit," pronesl Clay Harbank a pevně mi stiskl ruku. "Doufám, že Dorsai tě přivítá stejně vlídně jako mě Lulungameena."

"Neměl jsi vyplácet i mne," zabručel jsem.

"Nesmysl. Peněz bylo víc než dost pro oba," namítl Clay.

Od sázky uplynul měsíc. Oba jsme stáli na obrovském kosmodromu na Denebu I. Za deset minut odlétala moje loď na Dorsai. Clay bude muset čekat ještě několik dní na občasnou linku na Tarsus.

"Sázka byla obrovská hloupost," řekl jsem, protože jsem chtěl na něčem vylít svojí nespokojenost.

"Vůbec ne," odporoval Clay a zachmuřil se. "Zapomínáš, že opravdový hráč sází pouze na jistotu. Když jsem uviděl hixabrodovy

oči, věřil jsem, že vyhraji."

"Nerozumím."

"Hixabrod miloval svoji vlast."

Ohromeně jsem se na něj podíval.

"Ale vždyt jsi nevsadil na Hixu. Ovšemže by hixabrod dal přednost Hixe před jakýmkoliv jiným místem ve vesmíru. Ale ty jsi vsadil na Tarsus - na Lulungameenu!"

Tvář mého druha znovu potemněla.

"Hrál jsem na jistotu. Výsledek byl rozhodnut předem. Cítím se vinným před Drobkem, ale byl verován. Kromě toho, je mladý a já stárnu a nemohl jsem si dovolit prohrát."

"Můžeš se vrátit na zem," požádal jsem ho , "a konečně to objasnit. Proč jsi měl jistotu? V čem byl ten trik?"

"Trik?" s úsměvem opakoval Clay. "Trik je v tom, že hixabrod nemohl neříct pravdu. Celé kouzlo je v názvu mé vlasti."

Pohlédl na moji udivenou tvář a položil mi ruku na rameno.

"Víš, Morte...Lulungameena není město ani vesnice. Svoji Lulungameenu má každý na Tarsusu. Každý ve vesmíru."

"Co tím chceš říci, Clay?"

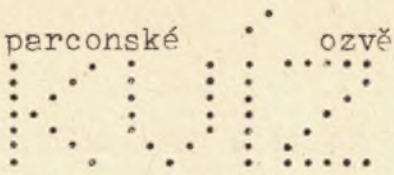
"Ten výraz," objasnil, "je slovo z tarsuského jazyka. A znamená " r o d n ý d ů m " . "

přeložil Josef PETERKA

První vydání DICKSON G.R. - Lulungameena
DEEP SPACE ed. by R. SILVERBERG
NASHVILLE - CAMDEN - NEW YORK 1973

překlad z ruštiny sborník Lalangamena , izd. Mir, Moskva 1985

parconské ozvěny - parconské ozvěny - parconské ozvěny



František H O U D E K

"Vážení diváci, jako další číslo naší superšou jsme pro vás připravili zábavný manželský minikvíz. Ano, v tomto okamžiku přestáváte být v našem pořadu pouhými divéky astáváte se jeho spolutvůrci!"

Manželé Valentovi se znepokojeně zavrtěli.

"Že se vám do toho nechce? Aha, zapomněl jsem se zmínit o cenách..."

Muž v křesle si opovržlivě odfrkl.

"Čtyřicet hlavních výher! Buď nejmodernější typ Hry nebo deset dvouhodinových programů pro ni podle vlastního výběru!"

"Teda!", pravila žena.

"Vidíte sami, že trocha aktivity za to stojí. Ostatně nepůjde o nic těžkého. Na třináct otázek odpovíte za a: co nejvtipněji, za b: pravdivě. Vaše humorné odpovědi postoupí přímo do slosování třiceti výherců, vážné budou statisticky zpracovány a pak z nich počítač sestaví pořadník deseti nejprůměrnějších párů roku. Jak sami vidíte, můžete při troše štěstí vyhrát dokonce ceny dvě!"

"A nebudem se muset tahat o Hru," zamumlala žena okouzleně.

"Obě odpovědi spolu s čísly otázek pošlete do půlnoci na adresu ČH-P1-SILCEN 2112. Na každou otázku otázku máte různě dlouhou dobu, postačující podle psychologů právě na zodpovězení, ne však ma hádku. A ještě poslední informaci: okamžiky přemýšlení a diskusí vám zpříjemní Elektrofonický orchestr hlavního města Prahy FOK. Ticho, prosím, začínáme! Zahřívací otázka, či spíše úkol: Připravte si papír a tužku..."

"Chacha," zasmála se žena.

Manžel projevil více praktického ducha: "Janku! Sedneš si k tiskárně a budeš psát číslo otázky a obě odpovědi. Jo, a taky pro jistotu zapni nahrávání."

"Připraveni? Otázka číslo jedna: Jak dlouho jste spolu?"

"Nesnesitelně dlouho," řekl muž.

"Ty...."

"Za á."

"Stejně jsi..."

"Počkej, ještě vážně... to máme pětaosmdesát a kolik je sto dvanáct...Janku, spočítej to a napiš za bé!"

"Číslo dvě: jak slavíte výročí svatby?"

" Á, kondolence."

"Počkej, Janku!" křikla žena. Pohlédla významně na manželovo břicho. "Napiš: zvážíme se a zapíšeme přírůstek. Podle toho oslavujeme. Tak. A teďka si odpověz bé!"

"No, dáme si láhvinku něčeho dražšího," zahučel muž zmateně, "sluha nám uvaří dobrý jídlo a pak si vyberem život nějaký slavný dvojice a společně ho prožijem."

"Tři: záliba partnerky?"

"Vaření."

"Hehe, vynikající! Ale co za bé?"

"Tohle je za bé!! Srandu musíme teprve vymyslet. A nehádej se, čas běží. Už to mám! Jíst, co jsem si navařila!"

"Čtyři: záliba partnera?"

"Ležet na kanapi a rejpat," pospíšila si žena. "Bé, koukat na holo."

"Počkej, to vypadá blbě,"ohradil se muž skoro prosebně. "Něco jinýho..."

"Ale co? Hele, ještě máš v šupleti to album?"

"Jasně! Janku, napiš filatelie!"

"Pět: společné záliby?"

"Á: hra."

"Bé: hra," pronesli oba současně. Zaraženě se na sebe podívali.

"Tos myslel vážně, cos řek?"

"A ty?"

"Šest: kde jste letos strávili dovolenou?"

"Á: všude. Máme Hru a magnetoskop. Bé: nikde. Máme Hru a magnetoskop."

"Dobrý," broukl muž smířlivě.

"Sedm: jaký pěstujete sport?"

"Á: taháme flašky do osmnáctýho patra, poněvadž věčně nefunguje výtah."

"Bé, selektivní neuroforézu."

"Počkej, Janku! To bé tam nedávej..."

"Proč, vždyť je to pravda!"

"Ale vypadáme jako peciválové. Co když vyhrajeme a oni budou naše odpovědi číst, ha?"

"Dobře, ale...Janku, co si o tom myslíš?"

"Snad by se dal napsat jogging, paní. Máte ve skříni ještě pořád ten běhací pás."

"To je ono! Vraž to tam!"

"Osm: oblíbená květina partnerky? Odpovídá manžel..."

"Á, majoránka v bramboračce, hehehe. Bé...Janku, jakže se tohleto jmenuje?" mávl rukou k váze.

"Frézie, pane."

"Devět: oblíbené jídlo partnera? Odpovídá manželka..."

"Jakýkoli maso, jen když je ho hodně," vyrazila žena mstivě. "Bé, vepřová s knedlíkem."

"Deset: nejhezčí společný zážitek právě končícího roku?"

"Že proběh bez událostí," odpověděla žena.

Muž na ni vyjeveně zamžoural. "Teda... bez nepříjemných, myslím tím."

"Bé, Šalamoun ve Hře."

"Jenže to není společněj. Slyšelas přece, že chtějí společnej!"

"No jo, sakra...co zlevnění kazet s programama?"

"To zase vypadá moc spotřebitelsky. Janku, poraď!"

"Snad by se dalo použít narození Milušky."

"Jasně! Napiš: Narození vnučky. A je to!"

"Jedenáct: chybí vám něco ke spokojenosti?"

"Á, výhra v týhle soutěži, hehe. Bé... nevím. Co ty?"

"Taky ne....Tak tam nedáme nic!"

"Otázka do tuctu bude kapánek na tělo, ale proč ne? Jsme přece dospělí a chceme se bavit....Takže: jak často se milujete jako vy?"

"Do toho nikomu nic není!"

"Počkej, ber to ve srandě, jde přece o ceny! Janku, jak to ten šašek myslí?"

"Domnívám se, že má na mysli koitus bez použití hry Životy slavných."

"Ale Vašku, tohle přece..."

"Mlč! Jenomže mě stejně nic nenapadá...Takhle pitomě vtipkovat...už to mám! Mimuleme se furt, nesouložíme nikdy!"

"Václave!!"

"No co, slogam je to pěknej. A taky jim ukážeme, jak jsou blbí!"

"Jenom jestli nedělají voly oni z nás..."

"Ale co za bé?"

"To je snad jasný! Nikdy!!"

"Jasný to bejt může, ale jde o ten průměr. Jednak si to lidi takhle na rovinu nepřiznají, ale hlavně je mezi nima spousta mladejch, co si ještě lecos namlouvají..."

"Poslední otázka: třináctá. V kolika případech jste k zodpovězení potřebovali unidoma?"

"Za bé na minulou otázku: jednou měsíčně!" vyrazil muž a aby předešel námitkám, ihned pokračoval: "Á, ve všech případech, tady unidom, hehe. Bé, Janku?"

"V šesti, pane."

"To je moc. To taky nikdo nepřizná. Napiš dva."

"Upozorňuji, že to neodpovídá pravdě."

"Upozorňovat mě můžeš, ale napiš tam,,,teda tři, no."

"Pane..."

"Hele, jdi do háje a vypni se, jo? Počkej, napřed napiš třináct bé: čtyřikrát a pak se můžeš vypnout."

"Ještě nám přines novou flašku a mísu jednohubek!"

"...se vrátíme krátce po půnoci. Teď vás zveme na chvilku rovníkových rytmů..."

Manželé Valentovi osaměli. Pokračovali ve sledování programu, ale nějak se nemohli soustředit. Popudila je snadnost, s níž se moderátor odpoutal od"jejich kvízů". To oni nedokázali...

"Vašku, že jsi se mnou nesnesitelně dlouho, to byl opravdu fór, viď?"

"To víš, že jo. Byla to jenom sranda, fakt."

"Ale s tím přírůstkem na výročí taky, ne?" dodal po chvíli, oči upřené na obrazovku.

Žena neodpověděla. I ona nespouštěla zrak z holovize.

"Nebo už jsem vážně tak tlustej?"

"No...trochu."

Znovu ticho. Kromě hlasu přijímače.

"Kde se ten Janek fláká, krucinál?"

"Přeces ho poslal vypnout..."

Před nimi zuřivě tančili jacísi kombinanti.

"Ale že to byl blbej kvíz!" vybuchl muž. "A vůbec, celej pořad stojí za hovno!"

"Vašku...!"

"Promiň. Jsem nějak to... podrážděnej. Asi jsem moc pil. Jdu na chvíli k sobě, jo?"

Ve své ložnici chvíli bezcílně přecházel a pak, jako by se náhle rozhodl, přistoupil k psacímu stolku. Album našel v nejspodnější zásuvce, zavalené výpisy z účtů a půjček. Zazdálo se mu, že spolu s papíry shodil něco i se sebe...

Z malých obrázků na něj hleděly napnuté plachty škunerů, plujících zpěněnými vodami. Kosmické lodi se vypínaly na pilířích ohně.

V očích mu zakmitlo nadšeni... Pak si vzpomněl na ženu. Vstal.

U holovize nebyla. Při ztlumeném zvuku vypadaly křepčící figury téměř děsivě.

Našel ji v kuchyni. Stála u linky, ruce po lokty obalené těstem. Plakala.

Sevřela upatlané ruce.

"Už ani ty pitomý knedlíky neumím..."

Stáli tiše a nehybně a poslouchali, jak plastiková kukačka uzavírá další rok.

SLYŠÍTE, SLYŠÍTE...

Ann Warren GRIFFITHOVÁ

Mavis Bascomové zběžně přelétla dopis očima a podala ho přes stůl svému manželovi Fredovi. Fred přečetl očima první odstavec a vykřikl: " Ona přijede už dneska večer!"

Ale ani Mavis ani děti ho neslyšely, neboť krabička s ovesnými vločkami dělala příliš velký randál svým "Bum! Bum!" Náhle přestala bouchat a chléb naléhavě žádal: "Jeden krajíc chleba volé druhý! Tak co hospodynko, dáte každému ještě jeden?" Mavis položila na opékač čtyři krajíčky chleba; nastala krátká pauza. Fred chtěl posoudit hrozící jim návštěvu, ale Kitty ho předešla:

"Mami, vločky už končí, tentokrát je řada na mně, abych si vybrala krabičku. Vezmeš mě dneska na nákup?"

"Ovšemže vezmu, holčičko. Už jsem na mou duši ráda, že tyhle vločky došly. Pořád jen "Bum! Bum. Bum! " ... A přitom je tolik pěkných krabiček s písničkami! Vůbec nechápu, Billy, čím se ti zalíbila zrovna tahle!"

Billy nestačil odpovědět, přerušily ho otcovy cigarety:

"Dovoluji si upozornit, že je čas zapálit si Chesterfieldku! Je právě vhodné chvíle, abyste vdechl lehké, uklidnující aroma první ranní cigarety!"

Fred si zapálil a hněvivě řekl:

"Víš přece, Mavis, že nemám rád, když se takhle mluví před dětmi. Je to výborné, bezvadně provedené reklamní vysílání. Nedělej. zbytečné zmatky, prosím tě."

"Promin, Fredě," odpověděla Mavis; víc nestačila říci, protože plechovka se solí začala vést dlouhou a velmi podrobnou besedu o prospěšnosti jodu.

Protože Fred měl jít do zaměstnání ještě před skončením besedy, museli si otázku babiččina příjezdu objasnit telefonicky.

"Mavis," řekl, když zavolal domů, "nesmí u nás zůstat! Musíš ji co nejrychleji vypoklonkovat!"

"Dobře, Freďe, víš, že by se stejně dlouho nezdržela. Vidí tě asi tak ráda, jako ty ji."

"Výborně, čím dřív odjede, tím líp. Stačí, aby někdo vyčenichal její pobyt u nás a vyletím z CB!"

Fred sloužil v americké společnosti "Centrální Břichomluvectví" už patnáct let. Vedl si znamenitě a mohl počítat se stálou přízní svých nadřízených. Jen když se nikdo nedoví o Mavisině babičce... Fred měl svou práci vždycky rád, počínaje od prvního stupínku jako poslíčka až po své nynější místo sekretáře viceprezidenta obchodního úseku. Pravda, někdy se mu zdálo, že technické sekce je ještě zajímavější. Nejsou ohromující všechny ty

stroje a přístroje, vysílající poselství americkému lidu? Není to zázrak? Miniaturní ploché kroužky, ukryté v láhvi, plechovce, krabici - v jakémkoli obalu! - zachytí radioreklamu, vysílanou do éteru! Fred samozřejmě věděl, že vše spočívá v jakémsi elektronickém procesu, ale podstatu věci si dovedl představit jen docela matně. Něco nevýslovně složitého funguje s dokonalou přesností. Nestalo se ještě, že by se některý přístroj zmýlil, že by řekněme z lahvičky kolínské vody promluvil hlas, doporučující krém na boty. Jakkoli však Fredovu představivost lákaly technické finesy CB, vyznat se v nich nedokázal. Spokojil se docela a rád svými úspěchy v obchodní sféře.

Úspěchy měl nemalé. Za necelé dva roky, co zastával funkci sekretáře viceprezidenta, doplnil řady zákazníků CB o dva žatvrzolce, kteří byli u společnosti považováni za beznadějné případy. První byla telefonní společnost, nyní jeden z nejvýhodnějších partnerů CB. Dlouhé léta odmítala všechny nabídky, pokud Fred nevymyslel zcela jednoduchý trik: během každého radiodne všechny telefonní aparáty každou čtvrthodinu připomínaly, že "než budete volat informace, je užitečné nahlédnout do telefonního seznamu". Po tomto vítězství si Fred získal v CB pověst netuctového člověka.

Neodpočíval na vavřínech, naopak, příštímkrokem, dá se říci, překonal sám sebe. CB už téměř ztratily naději, že vážené a velice konzervativní New York Times budou využívat jejich služeb. A Fred dosáhl úspěchu i u nich! Podrobnosti zatím tajil, dokonce ani Mavis nic netušila. Zítra uvidí! Do háje! Babička bude tady, a když se trochu napije, něco breptne a všechno skazí... Fred skutečně nevěděl, zda by si Mavis vzal, kdyby předtím znal její babičku...

Celé neštěstí spočívalo v tom, žebabička neuznávala CB, Ze všech jejich známých a příbuzných babička jediné stále ještě tesknila po "starých dobrých časech" /jak říkala/, kdy nebylo CB. Dokázala o tom brebentit tak dlouho, až se člověku dělalo zle. "Můj dům - můj hrad!". Fred jí měl plné zuby. Kdyby babička byla alespoň jen nudná, hloupá stařena, která nechce jít s duchem doby; nejhorší ze všeho bylo, že přestoupila zákon!

Právě dnes vypršela lhůta její pětileté vazby...Existuje mezi všemi pracovníky CB jeden jediný, na jehož bedra by dopadlo takové břemeno?

Kolikrát jen Fred i Mavis babičku varovali, že ani vysoký věk jí nezachrání před trestem. Tak to i dopadlo. Přestala je docela poslouchat ode dne, kdy Nejvyšší soud vydal rozhodnutí ve věci ucpávek do uší, a tak ukončil dlouholetý zápas, který stál CB hodně peněz. Čím více CB rozvíjelo svou činnost, tím více rostla poptávka po ucpávkách do uší. Když počet klientů společnosti CB přesáhl tři tisíce, Spojená národní společnost "Ušní ucpávky" drze rozvinula po celé zemi reklamní kampaň pod heslem "Ušní ucpávky - poslední bašta proti CB!" Stovky klientů začaly rušit své smlouvy s Centrálním Břichomluvectvím, které okamžitě podalo žalobu proti "Ušním ucpávkám". Začal dlouholetý soudní proces. Pro členy soudu nebylo jednoduché, usnést se na výroku. Noviny už začaly hovořit o stranickosti soudců, ale CB nepochybovalo, že členové Nejvyššího soudu jsou rozumní lidé. V každém případě však byla existence CB ohrožena a situace byla až do posledního dne krajně nervozní. Nakonec byl vynesen rozsudek: Národní společnost "Ušní ucpávky" uznali vinnou pro porušování Svobody Reklamy a ucpávky do uší vyhlásili za protiústavní.

Babička /byla tehdy zrovna u Freda a mavis na návštěvě/ začala zuřit. Svými nářky div neumořila sebe i je a přísahala, že

"nikdy ! nikdy ! nikdy ! " se ucpávek do uší nezřekne. Lidem CB ve Washingtonu se podařilo pobídnout Kongres k urychlenému uvedení rozhodnutí Nejvyššího soudu v život. Výsledkem bylo - jak Fred s Mavis předvídali - že babička byla spolu s ostatními tvrdohlavými podivíny uvězněna za porušení zákona zakazujícího užívání a přechovávání ucpávek do uší. Ale jak přechovávat doma rodinné strašidlo, navíc u zaměstnance CB! Ještě dobře, že nikdo nic netuší. Ani u soudu, ani nikdy později babička neprozradila, že její příbuzný slouží v CB. Jenže všeho do času...Doufali, že babička ve vězení umře a tím bude problém vyřešen. A zatím je babička tady! Copak ji přinutíš, aby držela před známými a sousedy jazyk za zuby? Copak ji přinutíš, aby se odstěhovala do nějakého zapadákova? Fredovy chmurné myšlenky přerušila jeho sekretářka, která mu položila na stůl zvlášť tlustou hromadu dopisů ranní pošty. - Zdá se, že hodně lidem se nelíbí nová reklama MIMIBOLU, - řekla rozpustile, - čtěte a jděte do sebe.

Vrátila se do své kanceláře. Fred vzal namátkou jeden dopis a začal číst:

"Vážení pánové,

i já jako většina matek dávám svému drobečkovi, jakmile zapláče, MIMIBOL. Od nějaké doby však začala holčička z ničeho nic plakat častěji než obvykle. Byla jsem upozorněna na novou radioreklamu MIMIBOLu, a zjistila jsem, že nepláče moje zlatíčko, ale dítě z vysílání CB. Skvělý nápad, ovšem, ale nemůžete použít jiné dítě? To nynější pláče docela jako můj drahoušek, takže je nemohu ani rozeznat a nevím, kdy chce sirup moje dítě a kdy dítě CB. Předem Vám děkuji za opatření, která podniknete a přeji Vám hodně úspěchů ve Vaší práci.

Paní Mona P. Hayesová "

Fred si zhluboka povzdechl a rychle přečetl ještě několik dopisů. Opakovalo se stále totéž. Matky nemohou rozeznat své dítě od drobečka CB a jsou dočista zmateny. Husy! Idiotky! Nedovtípí se přenést lahvičku na druhý konec domu, aby podle směru zvuku zjistily, kdy pláče jejich dítě a kdy reklamní! A přece se bude muset reklama změnit. V mnoha dopisech si matky stěžují, že jim děti stůnou po příliš vysokých dávkách sirupu. CB si takový prohřešek nemůže vzít na svědomí. Pod čtyřiceti sedmi stížnostmi ležel služební přípis viceprezidenta , který Fredovi blahopřál ke skvělému úspěchu při dobytí New York Times. Jindy by se Fred vznášel v sedmém nebi, ale babička a MIMIBOL mu beznadějně zkazily náladu.

Ani Mavis nebyla toho dne ve své kůži. V přestávce mezi radioreklamou k snídani a reklamou k úklidu se pokoušela vyznat se sama v sobě. Zádrhelem je babička. Fred stále říká, že babička má na Mavis špatný vliv. Babička samozřejmě nemá pravdu, pravda je na Fredově straně (je to můj muž) a na straně CB (je to největší společnost v USA!). A přece jen se Mavis nelíbilo, když se babička a Fred začali spolu hádat - a hádali se vždycky.

Snad bude teď babička smířlivější. Třeba ji vězení poučilo, že je škodlivé stavět se pokroku do cesty. V tomto nadějném rozpoložení byly Maviviny myšlenky přerušeny, neboť se ozval přípravek na mytí nádobí: "Dobré jitro, hospodynko! Co kdybyste se pustila do nádobí a zároveň si ošetřila ruce? Vy ovšem víte, že jediný přípravek, který při mytí nádobí zároveň vyživuje i kůži na rukou je JAR--MIL stojí na poličce k vašim službám. Začneme, ne? "

Při mytí nádobí Mavis rozmýšlela, co připravit k odpolední svačině. Den předtím koupila několik zákusků, které se teď všechny nabízely tak lákavě, že se Mavis nemohla rozhodnout. Směs na jablečný koláč vysílala kratkou scénku: manžel se vrací domů po únavném

pracovním dnu, cítí z kuchyně vůni koláče, běží tam, stiskne ženu v náručí, vřele ji líbá a vykřikuje "Ty jsi moje báječná holčička!" Mavis se scénka ohromně líbila, zvláště když hlasatel ujišťoval, že si každá hospodyňka, která začne hned a bez prodlení připravovat jablečný koláč, může být jista, že její muž se bude chovat stejně tak jako reklamní.

Krabička s koncentrátem na masový pirohy vysílala velice příjemné písničky. Tři dívky s doprovodem džezového orchestru zpívaly, že pokud hospodyně nedopatřením koupila jen jednu krabici, musí okamžitě běžet pro další - jeden chutný masový pirohy nebude hladové rodině stačit. Melodie byla živá a povzbuzující a Mavis se trochu rozveselila. Protože měla jen jednu krabici koncentrátu, připsala si nákup další do seznamu. Směs "ZÁZVORKY" jí znovu zkazila náladu milým zvoláním: "Mňam, ty jsou dobré! Zrovna takové dělala babička! Rozhodnuto!"

Mavis vyslechla ještě několik radioreklam a rozhodla se pro plechovku s ananasem ve vlastní šťávě. "Rychlé! Jednoduché! Hospodyňko, co může být lehčího! Dáš vychladit, otevřeš a postavíš na stůl!" Tento recept nejlépe odpovídal jejímu současnému stavu.

Sklidila nádobí a už odcházela z kuchyně, když promluvila láhev s leštičkou na podlahy: - Vážené dámy, podívejte se na své podlahy! Nevíte, že lidé vás posuzují podle vašich podlah? Jste spokojená se svými podlahami? Opravdu se lesknou a svítí tak, že byste se nestyděla uvítat i nejpedantičtější přítelkyni, kdyby náhodou přišla?"

Mavis pohlédla na podlahu. Skutečně by neškodilo ji trochu přetřít. Pustila se do práce a v duchu děkovala CB za připomínku. CB dále prohlásilo, že hospodyňka může teď vyčistit své stříbro do takového lesku, o jakém se jí dřív jen mohlo zdát. Zeptalo se, zda by si neměla umýt vlasy, než se manžel vrátí z práce; třikrát se jí nabídlo, aby si udělala přestávku a napila se Coca-Coly. Vyjádřilo domněnku, že zanedbala své nehty a že nevadilo je přelakovat. Připomnělo, že je nutné umýt okna a také, že přípravek na trvalou ztrácí při dlouhém uchovávání svou účinnost.

Dlouho před obědem vyčistila Mavis stříbro, umyla okna i svou hlavu, nalakovala si nehty, rozhodla se, že ještě dnes udělá Kitty trvalou a v žaludku jí žbluňkala Coca-Cola. Mavis byla pořádně unavená...

Jako žena vedoucího pracovníka CB má přece jen velkou zodpovědnost. Chtě, nechtě musí být příkladem ostatním sousedům ve čtvrti. Ale jak je to únavné! Mavis šla kolem koupelny a uslyšela hlas lahvičky s tabletkami, které Fred přinesl: "Pozor přátelé, teď je právě vhodná chvíle, abyste si vzali něco na povzbuzení. Ano, ano, jestliže vás zmáhá únava, malátnost, lhostejnost, doplňte svou zásobu energie! Stačí odšroubovat víčko a polknout jednu tabletku, okamžitě pocítíte příliv nových sil!"

Sotva se Mavis rozhodla vzít si tabletku, tuba s aspirinem zakřičela: "Účinkuji v momentě!" Hned nato druhá tuba zvolala (proč Fred kupuje nové tabletky, když jsou tu ještě staré?): "Účinkuji dvakrát rychleji!"

Je to pravda, nejvíc ze všeho teď potřebuje aspirin. Hlava jí puká bolestí, ale kterou tabletku si má vzít? Nejlíp od každé jednu.

Děti se vrátily ze školy a Kitty rezolutně odmítla trvalou, dokud máma nesplní svůj slib a nevezme ji do obchodu. Ach, ten obchod...! Jak mu říká babička? Buď učiněné peklo nebo blázinec na kolečkách, něco v tom smyslu. Samozřejmě, vysílání CB, které pro-

bíhá u mnoha druhů zboží současně, je nutné, každý výrobek má právo získat pro sebe svůj podíl z peněz zákazníků. Přesto by Mavis zrovna dneska dala přednost tomu, zůstat doma.

Slib je však slib, musí trpět. Billy se k nim ovšem přidal: děti nejraději ze všeho chodily nakupovat. Běhají od regálu k regálu a naslouchají sboru hlasů: "Vyzkoušejte mne... Zkuste mne... Tady je nejnovější, nejsmetanovější... Matky, vaše děti potřebují... Děti, poproste maminku, ať koupí červeno-zelený balíček... Jsem tady, jsem tady, přípravek, o kterém vám již jistě vyprávěli přátelé..."

Billy lačně naslouchal všem hlasům dohromady a nejmín tisíc krát si přál, aby reklamy z obchodu mohl poslouchat i doma. Vždyť některé nejsou o nic horší než domácí! Vždycky prosil kontrolory v samoobsluze, aby nestrhávali z nákupů reklamní krámské kotoučky. Revizoři mu hněvivě odpovídali, chlapečku nepleť setu, máme práce až nad hlavu, nezdržuj. Nelze se divit, že Billy se už dávno rozhodl stát se kontrolorem, až bude velký. To bude něco! Celý den bude moci poslouchat nejen báječné domácí, ale i obchodní reklamy a vždycky bude vědět o posledních novinkách! Jako kontrolor bude strhávat tisíce kroužků - aby nedokázal jeden nebo dva strčit tajně do kapsy!... Kamarádi puknou závistí!

Co jen děti vyváděly v dalším oddělení! Zářily nadšením, dávaly si krabičky k uchu, aby lépe slyšely. Hřměla palba, ozývalo se mlaskání, klepání, praskot a hlasité výkřiky: "Nejpikantnější... Nejkřehčí...! Nejbáječnější...! Byly tam i adresnější výzvy, různé hlasy apelovaly na matky a besedovaly o výživnosti a kaloriích, známí sportovci působily na děti, aby následovaly jejich příkladu. Ržáli koně, duněla reaktivní letadla, zněly kovbojské a jiné melodie, dětské písničky, hity, rozpočítadla, džez, kvarteta i tria... Chudák Kitty! Jak si má vybrat?

Mavis trpělivě přečkala dvacet minut a měla radost z jásotu dětí, i když bolest hlavy stále sílila. Konečně dcerce připomněla, že už je čas, aby se rozhodla.

"Dobře, mami, " odpověděla Kitty a přitiskla k matčině uchu krabičku. " Vezmu si tuhle. Poslechni si... Že je prima? Mavis uslyšela hromový povel: "Pochodéééém v chód!" - a pak kroky tisíců lidí. "Křup, křup, křup!", křičela spousta hlasů do taktu a přehlušovala kroky. Současně jiné hlasy zpívaly, že "KŘUPKY jdou k vašemu stolu, rovnou do misek!"

Mavis pojednou zcela znenadání pocítila, že prostě nemůže, není schopna každý den ráno poslouchat tuto reklamu.

" Ne, ne, Kitty, " řekla odměřeně, " tahle krabička není vhodná. Nechci při snídani poslouchat dupání a křik! "

Hezká Kittina tvářička se zkřivila, do očí jí vstoupily slzy. " Řeknu to tátovi! Všechno řeknu tátovi, když mi ji nepovolíš!" Ale Mavis se už ovládla.

" Odpusť, dceruško, sama nevím, co mne popadlo. Ovšemže si krabičku můžeš vzít, je báječná. Teď už musíme honem domů, abych ti stačila udělat trvalou než přijde babička. "

Babička se dostavila právě k obědu. Políbila děti, které už na ni zapomněly, a zdále se, že má radost, kdaž uviděla Mavis a Freda. Ale běda! Vůbec se nezměnila, o čemž se velice brzy přesvědčili. U stolu se babička ze všech sil snažila překřičet reklamy k obědu, a kdyby ji Mavis včas neusadila, ani by neslyšeli vysílání. Pak jim babička div nezkazila radost z nového programu, věnovaného pilulkám BŘÍŠKO, na který již několik dní netrpělivě čekali.

Fred nepochyboval, že program se bude dětem líbit. V kapse měl novou k abičku BŘÍŠKA, naladěnou na potřebnou vlnu. Všechno bylo propočtené na sekundy. Sotva Fred dojedl svoji porci ananasu, bylo

zcela jasně slyšet hlasité říhnutí. Děti byly nejdřív v rozpacích, pak se rozesmály. Mavis byla zpočátku šokovaná, pak se připojila k jejich smíchu. Vtom už promluvil mužský hlas: "Ostuda, není-liž pravda? Co kdyby se to stalo vám? Jenže zadržovat žaludeční plyny je ještě horší. Proč tedy riskovat, že se ocitnete v trapné situaci? Berte pravidelně po jídle tabletku BŘIŠKA a vyhnete se riziku. (Následovalo další krknutí, což vyvolalo u dětí nový záchvat smíchu.) Ano, ano, přátelé, dávejte pozor, aby se to nestalo vám!"

Za nadšeného pokřiku dětí Fred rozdal každému po jedné tabletce.

"Umíš, tati, skvělé! Fajn!"

"Už aby bylo zítra, uslyšíme to znova!"

Mavis označila pořad za velmi zdařilý a výrazný. Babička svou tabletku hodila na zem a rozdrtila podpatkem na prach. Fred a Mavis si vyměnili pohledy, ve kterých se skrývalo zoufalství...

Večer dovolili dětem, aby zůstaly déle vzhůru a mohly si po vysílání CB, které končilo v jedenáct, pohovořit s babičkou. Řekli jim, že babička se vrátila z cest, a když se jí začaly vyptávat, babička jim vyprávěla o dalekých zemích, kde není a nikdy nebylo CB. Vyprávění děti nenadchlo: babička tedy začala vzpomínat na své vlastní dětství, jak byla maličká, dávno a dávno před objevením CB i toho zlověstného dne, kdy Nejvyšší soud rozvázal CB ruce a rozhodl, že bezbranní občané v autobusech jsou povinni poslouchat radioreklamu i tam, ať už chtějí, či ne.

"Reklama se jim nelíbila?" podivil se Billy.

Fred se usmál. Jeho synek je chlapík. Pevný jako dolar. Babička si může říkat co chce, Billimu hlavu nepoplete.

"Ne," odpověděla smutně babička, "nelíbila."

Ale tu jakoby se rozjařila.

"Víš, Frede, že výrobci alkoholu něco promeškali? Kdyby teď by byla na stole lahvička dobré whisky a říkala "Dej si", na mou duši bych se napila."

Fred pochopil narážku a nalil tři skleničky.

"V tomto směru," řekla Mavis a s hrdostí pohlédla na manžela "má Fred velkou zásluhu. Všechny společnosti výrobců vína a likérů Freda doslova prosily, aby jim vyhradil čas ve vysílání, slibovaly velké peníze a bůhví co, ale Fred zůstal neoblomný. Domnívá se, že by neprospívalo rodinnému životu, kdyby láhve neustále pobízely k pití. Úplně s ním souhlasím, i když tím prodělal spoustu peněz.

"To je od něj velmi milé, jsem úplně nadšena." Babička jedním hltem dopila a podívala se na hodiny. "A teď už půjdem spát. Vypadáš unaveně, Mavis. Předpokládám, že ve vaší domácnosti se vstává ráno při prvním vysílání CB.

"Ano, máš pravdu. Navíc na zítra,"řekla vzrušeně Mavis,"Fred připravil skvělé překvapení. Získal nového velkého zákazníka, ale nic bližšího nechce povědět. Ráno to uslyšíme."

Sotvaže ráno Bascomovi i s babičkou zasedli ke stolu, ozvalo se hlasité bušení an dveře.

"Aha," zvolal Fred. "Všichni za mnou!"

Běželi ke dveřím. Fred je otevřel - nikde nikdo. Pouze na prahu ležel výtisk New York Times a říkal: "Dobré jitro, zde jsou vaše New York Times! Chcete mne dostávat každý den? Považte, jaké je to pohodlí! Posuďte další výhody!" Mavis odvlekla Freda před dům na trávník, kde ji mohl slyšet.

"Frede!"vykřikla. "New York Times! Ta jsi podepsal smlouvu s New Yourk Times! Jak jsi to dokázal?"

"Tati, ty jsi pašák! Klepání na dveře rtaky patří k vysílání?"

"Ano," řekl Fred s oprávněnou hrdostí. "Patří! Podívej se, Mavis!

Ukázal rukou zprvu na jeden, pak na druhý konec ulice. Všude stáli přede dveřmi lidé a naslouchali New York Timesům. Když vysílání skončilo, sousedé volali:

"To je tvůj nápad Frede?"

"Přiznávám se, že ano," smál se Fred. Ze všech stran se ozývalo: "Výborně Frede! Máš prima nápady Frede! Blahopřeji, Frede!"

Ale jen on sám a Mavis věděli, jak velký význam má pro Fredův další postup v zaměstnání tato událost.

Babička, nikým nepozorována, se vrátila do domu, zašla do svého pokoje, vytáhla z kufříku malou krabičku a pak se znovu připojila k Bascomovým, kteří stáli dosud venku na trávníku.

"Tady je aspoň možné promluvit... Musím vám leccos říci. Děti ať jdou raději pryč.

Mavis připomněla Kitty, že by mohla zmeškat ranní reklamu svých nových KŘUPEK a děti horempádem utíkaly dovnitř.

"Už to nesnesu ani jediný den," řekla babička. "Bohužel jsem nucena okamžitě odejet.

"Copak, babičko, kam se poděješ, vždyť nemáš ke komu jít!"

"Vím, kam se obrátit. Vrátím se do vězení. Je to jediné místo, které mi vyhovuje. Mám tam přátele, je tam ticho a klid."

"Ale ty nemůžeš," začal Fred.

"Můžu," odpověděla babička, rozevřela dlaň a ukázala jim krabičku.

"Ušní ucpávky! Rychle je schovej! Babičko! Kdes je vzala?" Babička ignorovala Mavisinu otázku.

"Hned zavolám na policii, ať si pro mne přijedou," řekla a rozhodným krokem zamířila k domu.

"To nesmí udělat!" zvolal vyděšený Fred.

"Ať jde , Frede. Má pravdu. A my budeme mít po starostech."

"Mavis, jestli zavolá na policii, budu mít ostudu po celém městě! Bude se mnou konec! Zadrž babičku, řekni jí, že ji odvezeme někam jinam!"

Mavis babičku včas zadržela a vysvětlila jí, co by Fredovi hrozilo. Babiččiny oči zasvítily potměšilým ohýnkem, ale hned zase pohasly. Podívala se laskavě na Mavis a řekla:

"Dobře, jen ať jsem zase co nejdřív v kriminále."

Vrátili se ke stolu, povídali a pak děti notující si novou písničku "KŘUPKY jdou...", spěchaly do školy. Večer se jim řekne, že babička se nečekaně vydala na nové cesty.

Mavis a Fred odvezli autem babičku i s jejími zavazadly do jiného, sto kilometrů vzdáleného města.

Babička poslouchala, jak benzinové nádrže řvou, aby je naplnili, jak svíčky chtějí pročistit a všechny ostatní součástky se dožadují prohlídky, opravy nebo výměny. Věděla, že se už brzy zbaví CB a byla šťastna.

Bascomovi předali babičku na policii. Na zpáteční cestě Fred náhle dostal nápad a zvolal:

"Mavis, my jsme slepí jako kotata!"

"Co tím myslíš, drahoušku?"

"Slepí, rozumíš, slepí! Představil jsem si teď babičku ve vězení a tisíce dalších odsouzenců, kteří jsou připraveni o dobrodiní CB! Nic přece nenakupují a neznají žádné radioreklamy! Uvědomuješ si, jak zhoubně se to odráží na jejich spotřebitelských návycích?"

"Ano, Frede, máš pravdu. Pět, deset a snad i dvacet let vězení! Pak už jim nezůstanou vůbec žádné návyky!" Mavis se rozesmála. "Ale nechápu, co proti tomu můžeš dělat."

"Mnoho, Mavis, velice mnoho, a nejde jen o vězení! Bude to skutečná revoluce! Zamyslela ses někdy nad faktem, že od doby, kdy bylo vynalezeno CB jsme si zvykli, že kroužky musí být nezbytně

připevněny na prodávané zboží? Proč? Ano, proč? Představ si třeba vězení: Co nám překáží, abychom, dejme tomu, do každé cely umístili krabičku na skladování kroužků? Ať vězňové poslouchají CB a rozvíjejí své spotřebitělské návyky! Nebudou pak zmateni, až si odsedí svůj trest a vyjdou na svobodu!"

"Přistoupí vězeňská správa na takové výdaje, Frede? Jak se s ní dohodneš, jak je přemluvíš, aby kupovali kroužky?"

Ale Fred měl už všechno promyšlené.

"Veřejnost nám pomůže, Mavis. Zainteresujeme prozíravé dobrodince z kruhů bohatých chytráků, kteří rádi konají dobro. Vždyť příspěvky na dobročinné účely se jim odepisují z daní. Spokojí se s minimální reklamou a celá zbývající vysílací doba bude věnována výchově vězňů: krátké přednášky o přednostech poctivého života, rady, jak se chovat, až vyjdou z vězení, zkrátka všechno, co jim usnadní návrat na svobodu."

Mavis bezděčně tiskla manželovi ruku. Jak by neměla být na Freda pyšná! Kdo kromě něj (Mavis rychle zamrkala, zadržujíc slzy) by myslel především nikoli na finanční efekt, ale na blaho a pohodlí všech těch chudáčků vězňů!...